

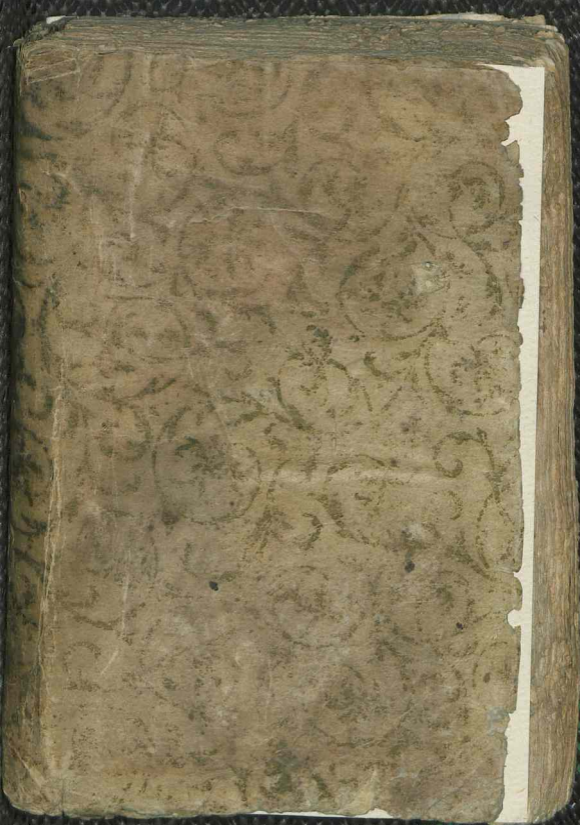
Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk

5, - 201

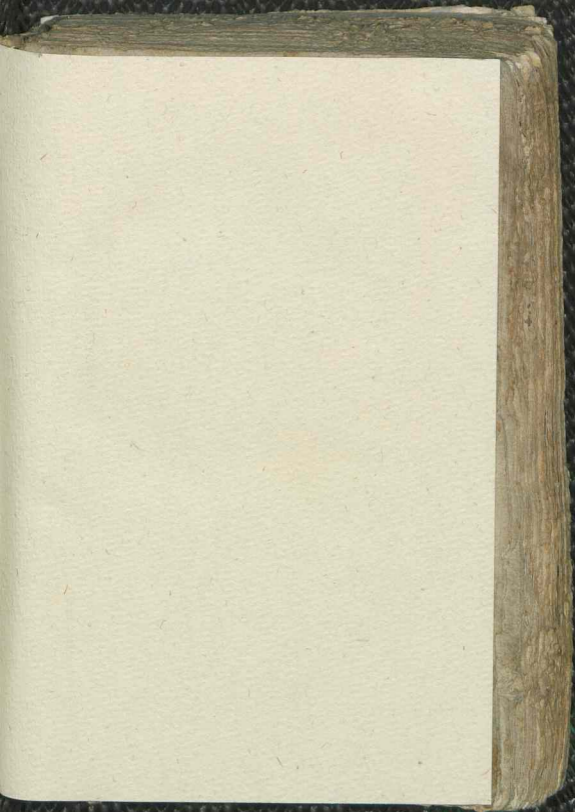
+ Rex

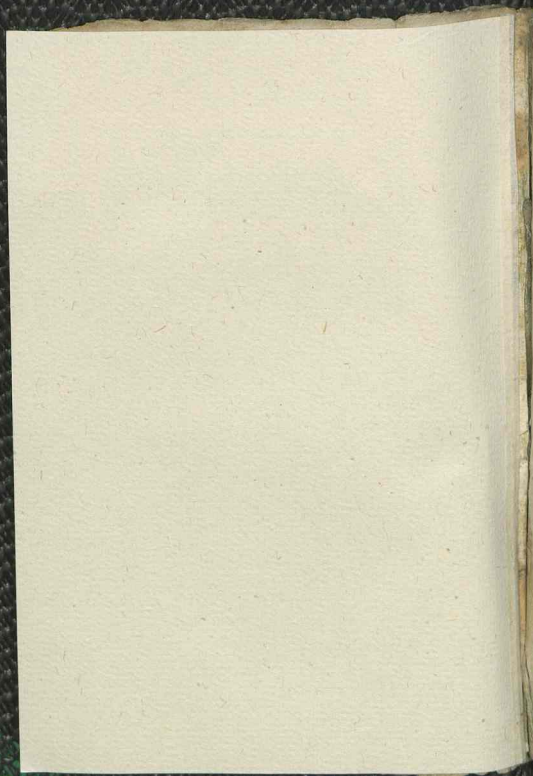
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58°

1 1 05 0 8 04829 3

Deud

Brædende og Boeni-
rerende

D A R D

De Gudsfrygtige til tro-
stig Forsikring om Himme-
len og Salighed /

De H-gudelige til Chri-
stelig Underviisning om Him-
melen og Salighed /

Alle Vildfarende Syn-
dere til Bevismina / at fin-
de Himmelen og Salighed /

Bed Enfoldige dog Gudelige Be-
tænkninger over

Dauids 6te og 51 Psalmer.

Førestillet af

Johan Johanson Torson

U-bærdig Ordets ringeste Tjenere udt Liffad.

Trykt i Kiøbenhavn hos St. Just Høgs
Efterleverske Acad. Bogt. Aar 1701

Ex Regiæ Legis præscripto pium
hunc, qui Lacrymantis & pœni-
tentis, Davidis nomine insignitur,
tractatum lectitavi, nec quicquam à
sana doctrina abludens, sed multa po-
tius, cordibus tam contritis, quàm
pervicacibus, concinnè ac utiliter in-
servientia, in illo deprehendi.

Alburgi die 17. Maji An. 1701.

J. Bircherod.

Approbatio.

Perlegi & vulgandum typis permisi
nomine Facultatis Theologicæ.

Hafniæ die 24. Junij An. 1701.

Joh. Wandalinus.

Høy og Velbaarne
Hr. Conrad

Breve af
Rebentlob /

Herre til Glausholm
og Frisenbold / ic.

Ridder /

Kongl. Majests. Store
Canceller / Beheim og Land-
Raad / Lammer - Herre /
Ober - Sæger - Mester /
og Amtmand ober
Haderslef Amt.

Kon:

Hønbjudende Herre /
Mægtige PATRON.

Safnet og Titulen maa
billig minde Manden
om sit Embede og Skyldighed ; Titulen Christus
tillegger Ordets Tienere / at
de kaldis Verdens Lys / Matt.
s. skal erindre enhver Præst
om Hans Pligtskyldighed i
Embedet / at hand liuser icke
alloe.

DEDICATIO.

alleene med Mundtlig/ mens
og skriftlig Lærdom. Hans
Mund maa være/ som en klingen-
gende Bassune for andris Ø-
ren / hans Haand udbrede
nyttige og opbyggelige Skrif-
ter for andris Øyne / som
Haanden udbredde Brevet
for Propheten Ezechiel i Siu-
nen. Ezech. 2. Der udi haf-
ver voris Forsædre udi det
Hellige Embede / og foregaa-
et os med utallige berømme-
lige Exempler; og efter Hila-
rii Meening* skal Sandheds
a 3 Ord

* Hil. 1. 7. de Trinitate sub initium. Non
est deserenda sed scriptis defendenda veritas.

DEDICATIO.

Ord og Lærdommen ey alle-
 ne fogis af Præstens Mund /
 mens og forklaris og forsva-
 ris ved Præstens Pen og
 Skrifter. Her af tilskyndet
 haver Jeg / som den ringeste
 Ordets Tienerer / understaaet
 mig at lade dette lidet Skrift
 komme for Lyset / i Forhaab-
 ning / det skulle blive eet Lys
 for Synderis Dyrke til Om-
 vendelse. Om det icke / som
 de Naafkundige / Høylærde
 Mænds viclestige hoyprisede
 Skrifter / kand lignis med de
 tvende store Verdens Lys /
 Solen og Maanen / Gen. I.
 for

DEDICATIO.

formodis dog / som den mind-
 ste Stierne / og er et Lyß paa
 Himmelen / dette lidet Skrift
 at tiene til Oplyßning / for
 Syndere paa Jorden. Mens
 som Skriftets ringhed / pro-
 pheterer om dets forestaaen-
 de Skebne / at det vilde gaae
 dette lidet Skrift og Lyß / som
 Lyset Avicennas skriver om /
 naar det sættis udi eet øde
 Huus / forsamler sig Glan-
 gene / og med deris sammen-
 stemmende Hvidslen søger det
 at udskyde / saa skulle og man-
 ge Ugudelige / der haver Af-
 sky til Lyset af Foragt og Mis-
 un-

DEDICATIO.

undelse / Job. 24. med deris
 falte Mundsbeyr puste mod
 dette lidet Lys / og det søge at
 udslucke / med mindre det fant
 Beskiermelse ; saa fremstillis
 derforre udi allerdybeste Yd-
 myghed / dette lidet Skrift og
 Lys for Gders Høh- Brede-
 lig Excellence / med ydmigst
 Bøn / at som det af Ord / der er
 som et Lys / der skinner udi en
 mørck Stæd / 2. Petr. 2. habet
 faaet sit Skin / det da ved G-
 ders Høheds Naftn og Naad-
 de maa finde Beskiermelse.
 Gud og voris Allernaadigste
 Arbe. Herre og Konge habet
 sat

DEDICATIO.

sat og forordnet **E**ders **H**on-
Brebelig **E**xcellence / som et
 stort **L**ys for disse **R**iger og
Lande / saa **J** rettelig er for
Undersaatterne / som den op-
 høvede **K**ongens **M**and **M**ar-
dochæus **F**ordum for **J**oder-
 ne udi de **P**ersers **H**of / **E**st. 8.
 eet **L**ys og **G**læde / **F**ryd og
Are. **D**et icke alleene **B**en-
 viser mig at søge **E**ders **H**on-
Brebelig **E**xcellences **P**atro-
cinium for mit lidet ringe
Skrist / mens og forsikrer
 mig **E**ders **H**on- **B**rebelig
Excellence af sædvanlig mild-
 hed mod **O**rdets **T**ienere / med

DEDICATIO.

een Raade = Straale bestraa-
ler mig / som nest dette Onste /
at GUD maa lycksalig giøre
all Eders Hon = Brevelig
Excellences foretagende / og
Lysset altid skinne paa Eders
Bene / Job. 22. stedse lever

S: Hon = Brevl: Excell:

Min Hon = Gunstige Herris
og Mægtige Befordreris

Underdanigste Tienere
og tro Forbedere

Christad d. 1. May/
Anno 1701.

Johan Johanson
Borson.

Til

Til Læseren.

Gunstige Læser.

Naar vi agter alle Skrifter udi den hellige Bibel / digterede af den Hellig Aand / og sammenstrefte ved Propheterne / Evangelisterne / og Apostlerne / maa vi bekiende de ere som Josephs Forbuds Huuse i Egypten / enhver som sees Korn i den dyre Tiid / kunde se der hen og fick Korn. Gen. 41. Ensom som fattig Frost og Lærdom / kand se til dem og finde Lærdom og Frost og Overflodighed; Thi all den Skrift / er indgiven af Gud / hun er nyttig til Lærdom / til Straf / til Forbedring / til Underviisning i Retfærdighed. 2. T m. 3. Mens særdeelis / maa vi bekiende det om Davids Psalmer / at de ere som et stort og riigt Skatkammer / hvor hver kand se hen

Fortale.

hen og finde hvad hand forlanger
Underviisning for alle Bilsfarelsede
at afftaa / Trest for alle forstræckede
og bange Samvittigheder over Syn-
den / som Augustinus og vidner / (i
vil nogen vide hvad hand skal fly / dersa
viis ham det / og alle Synder afma-
lis og forestillis / som Salomon afte
maler Doren med sin rette Farve / og
sætter dette som et Opkrift hos. Ead
hører mig nu mine Børn / og mærker

(1) Alia sunt, quæ Prophetæ tradunt
alia quæ historia, lex quoq; alia, Proverbi-
orum, etiam alia commonitio. Psalmorum
vero liber quæcunq; utilia, sunt ex omnibus
continet. Futura prædicit, Veterum gesta
commemorat, legem Viventibus tribuit,
gerendorum, statuit modum. Et ut brevi-
ter dicam, communis quidam bonæ doctri-
næ thesaurus est, aptè singulis necessaria sub-
ministrans. Veteribus namq; animarum rul-
neribus novit mederi, sed & recentibus velo-
cissimum scit adhibere remedium August. in
Prolegum. Psalm. Tom. 8.

Fortale.

Na min Munds Tale / lad dit Hierte
 vige til hendis Bey / og lad dig
 forvildis paa hendis Stie. Prov. 7. 24.
 Vil et Menniste vide hvad hand skal
 gøre? See David er udi alle hans
 Psalmer / som Herolden der udraabte
 til Folcket / at de skulde falde ned og
 faldet Billedet / Dan. 9 hand raaber og
 bader: vi skal ære og frygte Gud:
 vil nogen forlange Trost i hans Nød:
 Davids Psalmer ere som en behage-
 vellugtende Urte kost / hvor ved den
 smægtige forfridstis / de Bedrøvede
 vilde kand der ved trostis og veder-
 tegis. Og som de vellugtende Ur-
 ter / jo meere de gries og tryckis / jo
 genemmere Lugt de give fra sig;
 Na finder en Christen Siæl dis stor-
 Trost / naar hand idelig og sluttig
 læser og betragter Davids Psalmer.
 Det var stor Naade G U O Fordunk
 lærdg

lærde Folket at sødgiøre det best
 Vand i Mara / med Eræed hand va
 ste dem. Exod 15. 25. Det er en stor Gled
 de et Menneske altid i sin Elendighed
 naar GUD stiencker ham Bedrovel
 sens bedste Dricke / kand self sødgiøre
 for sig Sorgens Bitterhed med Da
 vids søde Sange / som Syrach kalde
 dem. Syr. 47. 12. Vil nogen vide hvore
 dis hand skal bede udi hans Sielen
 Angist og Bedrovelse: See David
 fristed og prøved i Kaarssens Skole
 haver icke Allene self lærdt at bede
 mens forestreven os og mange Andeg
 rige Bonner at bede og bruge / saa
 hand billig maa kaldis en Mestere
 til at bede / og hans Psalmer en fuld
 kōmen Psalme og Bonnebog. I all
 mindelighed / maa vi bekiende det om
 Davids Psalmer / at de ere fulde af
 dybsindig Lærdom og Ord for de
 Høye

Fortale.

Nøylærde / og enfoldig Trost for de
Enfoldige. De ere som en stor Søe/
hvor der findis Vand nock for en E-
lephant at svømme udi / og et Saar
kand dricke der af. De som forlan-
hoy Wiisdom finder overflodig der at
gribbe efter / at de neppe skal finde
Grunden og Enden der paa; de En-
foldige kand finde strax enfoldig Trost.
Var derfor at ønske / alle Mennisker
med Glid vilde agte og læse Davids
Psalmer. Alexander Magnus haf-
de Gordum saa stoer Behag i den
Grædste Poëtis Homeri Skrifter /
at hand icke alleene flittig læsde dem
om Dagen / mens og forvarede dem
under hans Hovedpude om Natten;
langt meere billigt er det / vi flittig
læser den Kongelig Poëte og Prophe-
te Davids Psalmer / og bevare dem
i voris Hjerter. I dend Betragt-
ning

Fortale.

ning her til at opmuntre Guds Børn/
haver jeg i Eenfoldighed forfatted og
fremfat disse mine Betænkninger of-
ver den 6te og 51. Davids Psalmer /
som læses og læres af de smaa Børn
udi Skolerne / at de udi deris fuld-
komne Aar kand hafve fuldkomnere
Trost og Underviisning af det de
have lærdt udi deris Umyndige Aar /
og Lysten der ved kand vore til at læ-
se og lære meere udi Davids Psalmer.
Vil nu nogen spørge / hvorfor jeg for-
nemmelig haver udvaldt disse tvende
Davids Psalmer ? Maa jeg svare /
som den Guds Mand Lutherus sæt-
ter i hans Fortale / over den 118. Da-
vids Psalme : (2) det er min Psalme
den jeg elsker / i hvor vel alle Davids
Psalmer / og dend gandske Hellige
Skrift

(2) Lutherus Tom. 8. Jenens. Germ.,
pag. mihi 42. & seqv.

Fortale.

Skrift er mig behagelig og min Trost/
saa haver jeg fornemmelig fatter Be-
hag til denne Psalme / at jeg kalder
dend mit Psalme. I ligemaade
er min Behag fornemmelig falden til
disse tvende Davids Psalmer / hvuicke
jeg kalder mine Psalmer / vil nogen
spørge / hvorfor jeg haver udvaldt
Poenitente Psalmer / at forklare med
mine enfoldige Betænkninger? Maa
jeg svare / som jeg gierne ynker dette
mit enfoldige Skrift / maatte blifve
Solck i alle Stender behagelig og til
nytte / saa haver jeg udvaldt den Ma-
terie / om en sand alvorlig Poenitente /
som høyligen er fornøden for et Men-
niste / udi hvad Stand hand leffver.
Der ere adskillige Lærdomme og For-
maninger udi Skriften / som icke an-
gaar alle / mens eendeel efter deris
Stand og Embede. Nogle gaar Ke-
gen-

gentere alleene an / nogle Undersaatterne / nogle Lærerne / andre Tilhørerne an. Nogle treffer de Rige / andre de Fattige / nogle de Unge / andre igjen de Gamle. Vi finder Propheten Esaias Es. 5: sætter icke allene et Bæ / mens adskillige Bæ og Lærdommer for adskillige Synder / saa at Guds Ord og den Hellige Skrift i det Fald / maa anseis som et stort Apotek / hvor der findis mange slags Medicamenter. Alle Medicamenter foreskrivis og forordnis icke hver Patient / nogle det slags / andre et andet slags / som hans Sygdom udkrevedet; Mens den Lærdom at bedre sig og giøre Poenitente / horer til alle Folck / som vi synder alle og ingen er Kærfærdig / Rom. 3. 10. For den Skyld / haver ieg udvalt dend Materie som handler om Poenitente / i Forhaabning

Fortale.

ning / alle skulle kaste et gunstigt Øye
 til dette mit eenfoldige dog velmeente
 Skrift. Paa en besudled og ilde skre-
 ven Sæddel / fand dog være opsat en
 nyttig Recept / og i en foragted Apo-
 tecker Krucke / glemmis ofte en kraf-
 tig Vægedom. Jeg haaber om dette
 mit Skrift / icke er opsat med mange
 Doytravende Ord / mens i enfoldig-
 hed samenskrevet med enfoldig Stil /
 fand dog en syg Siæl / der udi finde
 Raad til at erlange hans Vandelige
 Styrcke i I Hristo / 1. Tim. 1. og een
 vandsmægtig Syndere finde Vægedom
 for hans saarede Hierte / og urolig
 Samvittighed. Jeg bekiender Phi-
 lologiske Disputer hafver jeg aldeelis
 udelugt / som mit ringe Bibliothec neg-
 ter mig at ventilere saadanne Subtili-
 teter, og det er ey heller dend Gemeen-
 ne Mand til Opbyggelse. Saaret

Fortale.

dricker heller bart og reent / end med
manae dyrebar Urter bekrødet Vand.
Dend Eenfoldig Siæl finder større
Kraft / efter min Tæncke / af GUDS
Ord / eenfoldig fremsat / end meget
høy Visdom / som overgaar hans
Forstand. Af et ringe Blomster paa
Marcken / drager Bien ofte kraftige-
re Nonning / end af et høypriiset rar
Blomster / og med mange Farffver
pralende Tulipe i en Have. Enfol-
dige GUDS Born / finder større Kraft
til Salighed / af eenfoldig Værdom /
end af et med Menniskelig Visdom
pralende og udstofferet Skrift. Apo-
stelen Paulum / som een opbyggelig
Prædicanter og grundig Scribent /
sætter jeg mig for Dyne at efterfølge i at
Lære og skrive / hand kom en til GUDS
Meenighed med høye Ord eller med
høy Visdom / at forkynde den Guds
dome

Domelige Prædiken/ 1. Cor. 2. Som dis
 foruden mit Ingenii Ringhed nock win-
 ger mig til at holde og krybe ved Jor-
 den / saa vil jeg en sætte mine Ord og
 Stiil paa Styler / thi det skulle falde
 latterligt for dem / som forstaar at
 svinge deris Ord og Stiil i Hønden /
 om jeg vilde flyve med / som fattis Vin-
 ger ; Mens nu kand ingen bære For-
 trydelse ofver jeg holder ved Jorden i
 enfoldighed. Ingen Ketsindig Chri-
 sten / troer jeg / foragter dette mit
 Skrift / for det ringe Stiil og enfol-
 dige Ord / mens heller agter Materi-
 en end Ordene / betœenkende efter Au-
 gustini Meening / mand skal agte mee-
 re paa det som besaatis i Ordene / end
 Ordene i sig seif. Om mand fattis
 en Guldnogel / foragter mand icke en
 Erœnogel / naar den kand oplucke for-

os det vi erlanger (3). Far vel gun-
 stige Bæfere / og blif mig og mit flette
 Skrift bevaagen / der ved forbinder
 du mig til at skrive meere / som intet
 ynster heller end din og enhver
 Christens Opbyggelse til
 Salighed i Christo.

(3) Augustinus. l. 4. Doct: Christ. Cap.
 XI. Bonorum ingeniorum insignis indoles in
 verbis verum amare non verba. Quid enim
 prodest clavis aurea, si aperire, quod volu-
 mus, non potest? aut quid obest lignea, si
 hoc potest, quando nihil querimus, nisi pa-
 tere, quod clausum est.

Plurimum Reverendo & Doctissimo
Ecclesiæ Tistadiensis Symmystæ

DN. JOHANNI JOHAN-
NIS F: THORSONIO,

Fidelissimo in vinea Domini
Achataæ, cum publicam in Scenam

DAVIDEM LACRI-
MANTEM

produceret,

Hoc quantumcunq; Gratabundi ani-
mi Signum sacrum esse voluit

SIXTUS ASPACH

Past. Eccles. Tistad. & Tilstad.

Ergone per Sancti LACRIMAS emergere
REGIS,

Perq; pios Gemitus vis geminare Decus?
Non equidem miror; Lacrimis assvescere
Mystras,

Tempora, queis premimur, litigiosa ju-
bent.

Dumq; igitur tentas LACRIMANTEM pingere
REGEM,

Abstergat LACRIMAS REXq; Deusq; tuas!

Viro admodum Reverendo,
Doctissimo,
DN. JOHANNI THOR-
SONIO,
Amico & Fratri in paucis dilectissimo
DAVIDEM LACRI-
MANTEM

Vivis coloribus adumbranti
tenue hoc carmen
gratulabundus apponit

NICOLAUS EBBERI AAGARDUS.

Quisquis ab exemplo peccantis forte DA-
VIDIS

Prætextum culpæ præsidiumq; petis,
Huc ades & ductu pariter commissa dolentis
Noxia mergendi crimina disce modum.
Non septem-gemini Jæssiden flumina Nili,
Non Tiberim, ut sordes tollat, adire vides,
Sed mistis gemitu LACRIMIS fletusq; diurni
Nocturniq; pias rore rigare genas;
Lumina versa Viro dices in flumina, totus
Sic abit in liquidas (ceu novus Acis) aqvas.
Humida perpetuis lecti sunt balnea guttis,
Temperat irriguus Regia pœcla liquor.

Si

Si similis te noxa premit, similemq; mereri
Vis veniam, simili dilue fonte notas.
En monstrat, præeunte DAVID, THOR-
SONIUS amnem;
Sæpe luenda facis? sæpe lavandus eris.
Ut facile invenias, geminus tibi ponitur
Hermes,
Indicat Hic monitis, fletibus ille viam.

Gudelige Tancker

Over

Den Gæderlige og meget Bællærde
M A N D S

Mr. EDHANSOHN
S O N S O N S

Værdige Høgne - Hætte for Skin-
derup Meenighed / og Medtienerer i
Ordet til Listed og Lilsted Meenigheder.

Hans Tvende udvalde Davids 6te og
51. Psalmer /

Ærbødigst opsat af hans Ben og ringe Tienerer

Niels Simonson Listed.

Ach! Gud straf ey / som jeg har syndet
til / hver siger /
Mens Syndsens ond Bey hver syndig
Stal en viger /
Med

Med Ord mand svinger op i Hønden
 som en Falck!
 I Sierningen dog er en Pharisaisk
 Skalck.
 Af Gud hver hielpis vil / naar Stælen er
 forfærdit (a)
 Naar Hielpen funden er / paa ny er hver
 forhærdet /
 Snack nock i Rodens Tid / naar Hjer-
 tet er beklemt /
 Naar Hovedet er heelt / er Saaret dog
 for glemt.
 Mærck det! du som saa tit vil Synd og
 Satan hæle /
 Daag op og rif dig løs af Synds og Sas-
 tans Sæle /
 Guld vær mig naadig (b) det da hiel-
 per visselig /
 Naar Synden er bekiendt og Hiertet
 got i dig.
 Kom da / Steenhaarde Krop og Ondskabs
 Hierte-glemmer /
 Læs her / du finder nock det / som i Hiertet
 gremmer
 Et Toren TORSON kand i Hiertet
 gibe ind /
 Saa Taare rinde skal ned paa det fal-
 med Kind. (g)

Bid du saa hielpis maa af dette Skriftis
Læsen /

At du i Dage-tal afstaar det onde Væsen/
Bed Boenitente. Suck saa Syndsens
Ham afflaar /

At du Guds Klædning og en Værekro-
ne faar.

Tack / **TORSON** / for ditskrift / saa ost
af Skriftens Kilder /

Eil Trost (naar Drobelfer for Synden
Blæden spilder /

At hver maa sige saa: Bid denne HEr-
rens Præst

Her længe leve maa / der tiene HERN
ren næst.

Du HErrens Kieppe bær / Sød / Suur /
(d) du HErrens Hyrde /

Med dem du lætter sinugt hver Dag en
Synders Byrde /

Blif ved / som er begynt / du HErrens
Midkier Mand /

Saa du med dine Faar naar det for-
jætte Land.

(a) Pf. 6. (b) Pf. 51. (g) Pf. 6.

(d) Zach. II.

V I R O
Plurim. Reverendo atq; Doctissimo
DN. JOHANNI THOR-
SONIO

Verbi divini apud Tistadienses &
Schinderupens.
Præconi solertissimo, Amico plurim.
colendo

Ita applaudit

JACOBUS à MÖNICHEN Jani Fil.

Dum Regem pingis lacrymantem nomine
David,

Inclyte vir, clarò nomine clarus eris.
Non sibi, sed natis post sacra volumina scripsit
Divinus vates, regula nostra manent.

Sic, Tu Præco Dei, veteris vestigia nostri
Davidis seqveris, nos tua scripta docent.

Tam vivo David lugentem lumine profers
Rarius ut dederit lingua diserta parent.

Scilicet in quovis latitat vis aurea verbo,
Pandere rem voces, dicere lingua nequit.

Perspicias scriptum, laudabunt scripta Ma-
gistrum,

Cuncta pereximiâ reddita voce vides.
Perge igitur studiis, quò floreat inde salutis
Gloria, sic crescat Gloria magna Dei.

De mørcke Dags Mulin med Vint'ren
er bort gangen /

Den klare Soelis Skin paa Himlen er
op gangen /

Saa vi kand see / at GUD lar skinne for
os her

Sin Soel paa Himmelen / indtil vi
samlis der.

Saa har den Himmel. Mand den Bisse
Davids Skrifter

Forklaret for os her / og der paa endnu
stifter

At alle kunde see / at Ordes Soel den er
Op gangen ved Ham her / som en udlys-
ckis meer.

Vor Brest / som **T H O R S O N** er / af
Davids Trær har rucket

De tusind torne trær / som ofte er besmyket
Af mangis Daarlighed / i det GUDS

Lemmer maa

Afsatans onde Flock bespottet ofte staa.

Blif ved far immer fort / lad Haanden ick
trættis /

Lad Davids Psalme. Sang af Skriftens
Lys fremsættis

Ved dig jo meer og meer / der til **GUD**
Lycke gif /

Som Verens Krone gir udi det andet
Lif.

Sines

Sincero Auctori

Sinceram Davidis Pœnitentiam

Sincerè & nervosè explicanti

Ita applaudit

N: B:

Martis opus rabidi, clypeos & sanguine
fœdos

Pars memorat, vultus, itq; reditq; viam

Si delicta fremunt hæc terq; quaterq; revolvās,

Non curas adimunt, cura superstes adhuc.

Quid faciam, rogites; namq; insanabile vul-
nus

Cordis adhuc superest, & nihil inde levor?

Davidis lectum, macerataq; lumina fletu

Attendisse juvat suppliciumq; Viri:

Conscendit lectum gemitu, lectumq; gemendo

Deserit, assiduus perstrepat astra sonus.

Si sequeris lacrymis, mores imitaris eosdem,

Post Equitem cura haud amplius atra sedet:

Cessabunt fletus & lamentabilis horror,

Numinis & dextrâ Gratia larga cadet.

Det Træ/ som Eden bar gaf Himmelsøde Fruget/
Men Siælen fik der af et Saar/ saa Synden
tugter

Dø ofte/ som sin Træl og vi saa suur en Skaal
Maa drikke/ som tilfoen opgick et Engle-Maal.
Men

Men vil du tæncke til den Synde-Gift at drive /
 At dig paa Bredens Dag en Straffen skal astive /
 See Davids Psalmer er / som Trær hand dem har
 Og findis To i sær jeg agter som en Skat. (sat /
 Fra Rod til Himmeltop du ingen Væle finder /
 Men Suk og Dyensaft paa hver en Green nedrinder
 Vend derfor Dyet did / gior ick Hiertet hart /
 Saa dæmpis strar dinøst / du gaar en vider' fort.
 Selvsamme kostbar Bert var mestendeel forgiattet
 Hver Mand gief den forbi / dog Synden hafde plættet
 Hans Siæl / men nu igien / som tvende Palmetrær
 Er sat i Bluds Forgaard / og Læge-Frugter bær.
 Det giord' vor Præste-Mand / hans Slid har dem
 opfundit
 Et store Frugtbarhed har hand dem og omvundet
 Med Skriftens rige Sprog / saa allis nytte fand
 Forfremmis / at en Synd skal skiemne nogen Mand.
 Saa blif da ved / far fort / lad Haanden ick trættis /
 Skaf meere saadant frem / at Synde-byrden lættis /
 Dig onstis hcke self / din Gierning god Behag /
 Dig Blud for saadan Bærd skal giore Bederlag.

Commentatoris Doctiss: nec non Reverendi
 DNI. JOHANNIS THORSONII
 Apud Tistadienses & Schinderupenses
 Præconis verbi divini
 ad cineres officiosissimus L. B.
 Inde petenda salus, qværas? in sanguine
 Christi,
 Hunc per enim pœnæ tollitur omne malum.
 At

At ceu deposuit vestes ad fluminis oram
Leprosus Syrus tristia membra lavans,
Teqvoq; si cupias Christi mundare cruore,
Submissus venias & sine labe redis,
Delicti fiat confessio cordis & oris,

Quam vatis monuit lingua diserta David.
Soepius hunc animô devotô perlege, Lector,
Infirmis animis vera medela fluit.

Atq; manu crebrâ pertentes, oro, libellum,
Quem scripsit summo dignus honore Pater.

For frihed Fængsel blef/ vor Hellighed borttagen/
Da Adam sin afstæd med Eva sin blef jagen
Af Eden/ Friheds Stæd/ for syndig Æble-bid/
Dg siden Tiden fleed med Arbejde og Dvid.
Den syndig Æble-Saft beplætter vore Klæder/
Saa vi i syndig Dragt for Herren vor fremtræder
Dg Synde-fanger gaar/ bær mange Syndepund/
Vor Synd saa megen er/ som Blade udi Lund.
Det Raad er for os da / den Raade er at finde /
Eil Pœnitens' at gaae/ Guds Raade der vi vinde /
Der om er Davids Sang / hvor om med god
Forstand
Dig lærer den Guds Mand/ hvis Skrift her
læsis kand.
Gif Raade derfor Gud/ at vi din' Synder' arme/
Maa gaa fra Synden ud/ som Peder fra sin Barme/
Med David græde ret/ som læser denne Sang
Som David skrevet har/ vor Præst forklart' med
Klang.

Den
Brædende David /

Forestillet efter Anledning /
Af den Siette Davids
Psalme.

Vers 1.

Davids Psalme for at
siunge paa Otte
Streng.

Som alt der var i Da-
vid var færdig at losve
og prise GUD / saa spa- Ps. 103
rede hand ick sin Flid at
anvende paa alt det som
kunde tiene til Guds Lov og Pris
at udbreede. Hand digtede ved
den Hellig Aands Indskindelse /
Gudelige Psalmer til Guds Lov /
A hand

hand gjorde dem og almindelige
 og bekendte blant andre i Guds
 Meenighed til Guds Lov / at de
 icke allene skulle læsis / mens end
 og siungis og musiceres med ad-
 skillige Instrumenter. David
 var en Gudelig Componist og til-
 lige en god Musicus Vocalis og In-
 strumentalis, hand sammensatte
 Gudelige Sange / hand sang og
 musiceret dem og paa sin Harpe
 til Trøst og Bedrøvelse for
 andre / som vi mærcker aff hans
 Music for den urolige Saul / hans
 Harpeslag var vel behagelig og
 liflig / mens hans Gudelig Psal-
 mer og Sange / som tillige hør-
 tis / langt meere bevegelige og
 trøstige / (1) det eene forløstet
 Ornene / det andet rørte og be-
 vegte Hiertet. Ved Spillet
 Musicen og Sangen / bleve Men-

1. Sam.
16.

(1) Confer disputat: Mag. Jo-
 hannis Gabriel. Drächler de Ci-
 thara Dividica.

nistene lokede til at agte og mere
 ske Ordene / som fremførtis. For
 den Skyld / som David var self
 vel forfaren udi Musicen / hvil-
 cken hand elskede / og vidste Gud
 ved Gudelige Sange og Instru-
 menters Leeg kunde og vilde æ-
 ris / saa besticket hand og Sams-
 gere og Instrumentister, der med
 allehaande Strengleeg og Spil
 skulle love og prise GUD i hans
 Tempel og Meenighed paa Jor-
 den. Det er og brugeligt hos 1. Th. 26.
 os Christne / at vi icke alleene
 med Gudelige Psalmer og San-
 ge / efter Pauli Formaning æ-
 rer GUD / mens endog med In- Coll. 3.
 strumenters Liud i Guds Tem-
 pel musicerer GUD til Ære.
 GUD er self den der i Beagn-
 delsen hafver lærdt Mennistene
 Musicen / thi endog Jubal beskri-
 vis at have inventeret Piben og
 Harpeleeg / Pythagoras berøm- Gen. 4.
 mes at have først opfunden Mu-
 sicen hos de Græcker / endeel og

skriver / de Gamle at have lærdt
 i Begyndelsen Musicen aff Fug-
 lesang / (2) maa vi dog bekiende
 den GUD / som haver givet Men-
 nistene Forstand / til alle andre
 Konster / haver og indgivet Men-
 nistene denne Videnskab om Mu-
 sicen / at hand kand æris ved Gu-
 delig Sang og Leeg. I Him-
 melen æris GUD ved Englesang
 og Music / hand vil og æris ved
 Mennistens Sang og Music paa
 Jorden. Og det er og billigt
 Men

(2) Apud Græcos, ut ait Boëti-
 us libr. i. de Musica, Pythagoras
 Musicæ artis inventor extitit, per
 malleorum ferientium inæqualia
 pondera, & per Chordarum inæqua-
 litatem, vel inæqualem intensionem,
 ac per calamorum inæqualem lon-
 gitudinem. Ponticus Chamælem
 Musicum ab antiqvis excogitatam
 scribit avium imitatione in solitudi-
 nibus canentium, teste Athenæo l.
 9. Cap. 13.

Menniskene saaledis siunger og
 leger til Guds Ære. Skal vi
 komme iblant de Himmelske Har-
 pe, Legeris Tal / blant dem som
 siunger en ny Sang for Stolen /
 vi maa øfve os i at siunge og le-
 ge til Guds Ære paa Jorden.
 Mens dis vær ! Mange findis
 som nock digter og siunger Psal-
 mer / dog ick som David til Guds
 Ære. Adskillige Verdslige Vi-
 ser om Dyer og Fugler compone-
 rer de / saa at deris Sange / og
 componerede Viiser / maa anseis
 som Lindelædet Apostelen Peder
 saae i Sinuen / der var fuldt af
 allehaande vilde ureene Diur og
 Orme / adskillige forfengelige let-
 færdige Sange siunger de / hvor
 ved GUD ick æris / mens Dief-
 velen. Saadanne Sangere og
 Sangerster / forekommer os som
 Israels Børn / der sang og dan-
 sede om Guldkalven / Afguden de
 haffde opreyst hos sig i Leynen.
 hvilcken de ærede med deris Sang

Apoc. 14.

Act. 10. 12.

- ^{32.}
 Ex. 32. Diefvelen ærer de i deris Com-
 paguter med deris Sange. End-
 deel musicerer og med adskillige
 Instrumenter og Strengelæg /
 dog icke til Guds Ære; mens
 deris egen forfængelig Bølløst.
 Hos dem ere rettelig Spill og
 Strengelæg idel Menniskens Bølløst /
 som Salomon beskriver den /
 Eccl. 1. De med deris Sang og Spill /
 maa billig kaldis Dievelens Lø-
 cke Fugle / der holdis fast i Dieve-
 lens Snarer / og locker andre med
 sig til Synden at bedrive / og der
 ved i Dievelens Stricker. Mens
 med en gudelig Sang og Music
 forlystet David sig til Guds Ære /
 og Andris Opbyggelse. Derfor
 er det David self bekiender hvor-
 ledis hand idelig forlystet sig med
 saadan aandelig Music til Guds
 Ære. Psal. 71. Saa tacker jeg dig altid
 min Gud med Psalter, Læg for
 din Trofasthed. Jeg sjunger dig
 Lof paa Harpen du Hellige i Is-
 rael. Saadan gudelig Music
 hørs

hortis og naar denne Davids
Psalme blef siungen og derhos
leget paa Otte Strenge / som be-
gynder saaledis :

Vers. 2.

H Herre straffe mig
icke i din Bredde / og
tuckte mig icke i din
Grumhed. *p. 20*

De gamle lærde Jøder ha-
ver holdet fore / David
haver componeret denne
Psalme enten udi hans Svag-
hed / eller og for Svage og Skro-
belige / at bruge udi deris Nød.
Enten David self haver brugt
denne Psalme udi hans Svag-
hed / eller sammenstrefven dend
for andre Svage / at bruge udi
deris Siigdom / maa vi bekien-
de / at / som Christus siger / de *Matt. 9.*
Singe haver Lægen behoff / saa
kand et Menniske baade udi hans
A 4 *Le.*

Regemlig og Mandelig Siugdorn
 og Siæle. Smerte med denne
 Psalme kalde **G U D** til Hielp /
 som den store Læge. Og da vil
 hand helbrede dem / som have
 senderknusede Hierter og læge
 deris Sprecker / vi mærcker da
 hvorledis vi rettelig skal bede
 med David udi vor Elendighed.
Ach Hærrer / siger hand / straf
 mig icke i din Brede. Som
 Menntfene synder med Lust og
 Glæde / med Sang og Dants / og
 musicerer i et Ugudeligt Bæsen
 disse Ord: vel her / lader os leve
 vel den Stund det er paa færde /
 og bruge vort Lif i Ungdommen /
 vi vilse fylde os med den beste Vin
 og Salve / saa kommer Synde-
 straffen siden med Sorg og Bi-
 ne / og lærer Menntfene at ra-
 be: Ach væ os! Naar **G U D**s
 Retfærdighed komer med straf-
 fen / da endis Blæden / og deris
 Frundesang / og da ligger **G U D**
 dem ligesom en anden Bog for

Dyne / at siunge Græde. Vtiser
 effter / som Haanden der udbredde
 de Brevet for Prophetens Ezechiel /
 hvor inden og uden til stod skref-
 vet. Begrædelse / Ach og Bæ / *Ezech. 2. 10*
 da heder det: Vortis Hjerters
 Glæde haver en ende / vor Dans
 er ombendt til en Græde. *Thr. 5. 18.*
 Det var derfor at ønske / Men-
 niskene / som lever saa sikker hen
 i Synden vilde betæncke dette /
 at G U D læt Land finde dem /
 paalegge dem Sorg og Sygdom /
 hvor de da med den Syge og Bes-
 drøvede Ezechia maa skrige som
 en Crane og Svale / og kurre
 som en Due / hvor all deris Glæde *Ef. 38. 17.*
 de bliver ombendt til et bedrøf-
 beligt Ach og Bæ / da skulle de
 icke være saa frimodige og lysti-
 ge i Ondskab. Vilde de betæn-
 cke / at for hver en Time de haf-
 ver haft en forfængelig syndig
 Glæde / skal siden / naar Straf-
 sen kommer / udi en Time høris
 af dem mange Sucke og Ach / saa

at som Johannis hørdte i Stur-
 nen raabe: Et Bæ er for ober/
 her komnee endnu flere Bæ ef-
 ter / saa höris af dem udi deris
 Apoc. 9. Smerte / et Ach og Bæ. Raab
 effter det andet / da skulle de i
 Tiide raabe til GUD i en sand
 Bœnitentse / Førend Sorgen og
 Nøden oplucker deris Munde at
 raabe Ach og Bæ. Ach HERRE/
 siger David / hand kalder GUD/
 som revser ham / sin HERRE.
 Er og ræt / GUD er en HER-
 re ober alting / Kongernis Kon-
 Apoc. 19. ge / og Herrernis HERRE. En
 Herre fordrer Lydighed af sine
 Tienere / GUD voris HERRE
 fordrer og Lydighed af os / end
 dog hand icke finder den / mens
 Mat. 1. maa gløre det Klagemaal / Som
 nen skal ære sin Fader / og Tie-
 neren sin Herre. Er jeg nu Fa-
 der / hvor er min Ære? Er jeg
 en HERRE / hvorkunde frygter
 mand mig da? Ord og Tituler
 saar GUD nock hos Mennister-
 ne;

Mens ingen 2Erbødighed
 erningen / saa de ere at lig-
 ned Fiske Peder fangede /
 haffde Pengen i Munden /
 efter Ofrighedens Befalning
 e ydis til Skat / mens ingen
 bødighed i Hiertet mod Of-
 reden / Guds Nafn findis vel Mat. 17.
 ris Munde; mens ingen Ey-
 bed i Hiertet at giøre det de-
 Gud og HERRE befaler.
 m er det Christus tiltaler si-
 de / der skal icke enhver som
 r HERRE HERRE / komme ind
 i sinnerigis Rige; mens de
 gjør min Faders Villie / som
 i Himmelen. Menniskerne Matth. 7
 holde det med deris Himmel-
 Fader og HERRE / som Fa-
 den Christus mælder om i
 angelio. Faderen sagde til
 første: Min Son gack hen
 arbejnde i Dag i min Vin-
 ard. Sønnen svarede / Nej.
 deren sagde til den anden /
 ind skulle gaae hen i Vingaar-
 den.

den. Sønnen svarede / Ja
 Matt. 21.²⁹ gjorde det icke. For saadant
 lydighed og Ugudelighed / m
 Gud at straffe Menniskene
 da lærer Menniskene at ra
 Ach HÆRE / straffe mig
 i din Brede / og tuckte
 icke i din Grumhed. D
 udi disse Ord / bekiender sig
 at have fortient Straf / vil g
 ne taalmodig udstaa Straff
 GUD paalagde hannem; m
 hand beder alleene / Straff
 maatte formildis / saa at G
 icke aldeelis vilde udøse sin
 de og Grumhed paa hannem
 mens straffe og tugte hannem
 Naade / som en from Fader / ic
 som en streng Dommere. Cha
 hver Christen / som ret anseer
 Syndefulde Lefnet / maa vel
 kiende sig at have fortient str
 hos GUD. Der Solf. skæger
 len som blef randsaget om / v
 funden hos Benjamin / sagde

da til Joseph / hvad skulle vi
 min Herre / eller hvad skul-
 tale? og hvorledis kunde vi
 sige os? Thi **SUD** haver
 det dine Tienneris Synd. *Gen. 44. 16.*
 Er en Christen randsager sit
 Hierte / Lif og Leffnet / og
 ser Synden saa ofverflodig /
 hand aff Forstræckelse maa
 sige / som Bægteren paa Is-
 ræls Taarn: jeg seer en Hob / *2. Reg. 9.*
 hand hand da andet / end
 David bekiende sine Syn-
 og sige / jeg haver syndet og
 det ilde for dig / hvad hand *Ps. 51.*
 da andet / end bekiende sig
 have fortient den Straf **SUD**
 legger hannem / og end mee-
 sigende med Daniel: Der-
 haver **HERREN** været vaagen
 denne Ulycke / og lod det gaa
 os; thi **HERREN** vor **SUD**
 Retsfærdig i alle sine Gier-
 ger / som hand gjør / thi vi
 icke hans Røst. Daarliger *Dan. 9. 14.*
 derfor / at et Menneske vil skiu-
 le

Gen. 31.

le sine Synder / som Rachel
 te Afguderne hos sig / hell
 nægte hand haffver ick
 Der ved synder hand dobbel
 straffis dis haardere. De
 tillucker hand Raadens D
 sig self / og det gaar ham
 den der er kommen i Vand
 vader alt dybere ud til sin
 Undergang / enddog hand
 lig kunde hielpis og reddis
 hand vilde klage sin Nød /
 de sig hielp af andre / saad
 Syndere bedrager sig self.
 som vi sige / vi have ick
 da bedrage vi os self / og
 hed bliver ick i os; Men
 som vi bekiende voris Syn
 da er Gud tro og Retfærdig
 hand forlader os vore Syn
 og renser os fra all Uretfæ
 hed / vidner Apostelen. D
 ligt er det og at forringe
 synd / holde straffen for h
 og Synden ick un ringe; th
 veed / den ringeste Synd er

i. Joh. 1.

til at fordømme et Menneske. En
 liden Gnist kand optænde en stor
 Ildbrand / og en liden Synd /
 kand oppvæcke GUDS Bredis Ild.
 GUDS Retfærdighed er som
 Kong Saul / der hastig affjagde
 en streng Dom for en liden Synd.
 Jonathan skulle døe / enddog
 hand hafde ickun sinaget lidet
 Honning. Og hvo kand dispu-
 tere GUDS Magt / naar hand
 straffer saa vel for smaa som sto-
 re Synder. Om et Menneske
 vil knurre og sige: Jeg er uskyldig /
 fortørnis GUD over hans
 Røst / Svaret bliver dette. Min
 Ben jeg gjør dig ické uræet / vi
 med voris Magt kand en afven-
 de GUDS Magt / naar hand
 vil straffe i hans Retfærdighed.
 Kand en Flue sætte sig op mod
 en Elephant / eller Myren drage
 det tilbage Hesten vil have frem-
 ligesaa lidet kand vi med vor
 Magt og Knurren hindre GUDS
 Raad og Magt / naar hand straf-
 fer

1. Sam.
 14.

Eccl. 5.
 Matt. 20

- fer for Synden. Best er det derfor at kiende sig skyldig/ naar mand straffis / thi vi veed / vi ere skyldige for GUD / som Job bekiender / og GUD er ick vorens Fige / den vi maa svare imod. Der er ingen Mand / som os kand adskille / ey heller legge sin
- Job. 9. Haand imellem os baade. Hiem søger GUD os udi sin Retfærdighed med Straf og Plager / maa vi tage der imod med Taalmodighed. Smertter end GUDS Riis os / at vi skriger: hand tage sit Riis fra mig / og lade sin Forfærdelse fra mig / maa vi dog / som sinucke Børn / i Nymghed kysse paa Riiset / vi maa bære GUDS Kaars med Taalmodighed / saa længe GUD behager / og lade dette være baade vorens Mundheld og Tancke: ach min Jammer og Hiertesorg mens jeg tæncker: det er min Plage / jeg maa hende lide. Dog synder et Menneske ick der udi / hand

hand beder GUD vil afvende
 Straffen ; Thi for en ydning
 Bøns Skyld / afvender GUD
 ofte dend bestickede Straf. Der
 Kong Josaphat raabte / vendte
 de om fra ham der vilde dræbet
 hannem i Striden. Naar et *1. Reg. 22 35.*
 Menneske raaber andægtig til
 GUD / bortvendis ofte Straff-
 sen og Ulycken / saa det heder paa
 Guds Side : Er ey Ephraim
 min dyrebare Søn / og mit lie-
 re Barn : thi jeg tæncker endnu
 der paa / hvad jeg sagde til han-
 nem / derfor bryndis mit Hierte
 til hannem / at jeg maa forbar-
 me mig ofver hannem. Hvis *Jer. 31. 20.*
 GUD icke aldeelis vil afvende
 Straffen / maa vi bede / hand
 dog vil formilde Straffen / som
 David her sucker om. Ach
 HERRE straf mig icke i din
 Brede / og tugte mig icke i din
 Grumbød. Det er det Pro-
 pheten Jeremias paa Israels
 B Beg

Begne anholder om: Straffe
 mig HERRE / dog med maade /
 og icke i din Brede / paa det du
 Jer. 10.²⁴ skal icke oprykke mig. Paa tvæn-
 de Maader straffer GUD Mens-
 nisten. I Brede og Grumhed
 straffer hand de Ugudelige hans
 Fiender / at de oprykkis og ud-
 ruddis tit og ofte ved Pestilente /
 Krig / Hunger og Dyrtilid / da
 bliver Indbyggerne saa tynde i
 Landet / som Træerne i dend
 Skov Propheten Jeremias mel-
 der om / de skulle kunde tællis /
 Esai. 10. og et Barn skrive dem. I Ma-
 de og Miskundhed / som en from
 Fader / straffer GUD hans egne
 Troende Børn for deris Syn-
 der og Forseelser / saa at / om de
 end noget svæckis / de dog icke slet
 undertryckis og udslættis. Mens
 bliver i Straffen som Egen og
 Linden Propheten mælder om /
 der haver Bullen / alligevel deris
 Esai. 6. Blade ere afflaagne. Om GUD
 borttager deris Herligheds Bla-
 de /

de / VEr / Sundhed / Rigdom /
 dog naar de gjør en sand alvor-
 lig Bænitenſe / kand GUD igien
 gibe dem alt dette / ſom Breene
 ne og Bladene kand vore ud igien
 paa det Træ / der icke aldeelis er
 oprygt med Roden. Vi haver
 Exempel der paa ndi Job. Paa
 den ſidſte Maade haſſver vi vel
 Marſag at bede GUD vil ſtraffe
 os / det er i Naade og med Maa-
 de. Og da veed vi / GUD mee-
 ner os icke til det værſte / mens
 til voris Beſte / til voris Salig-
 heds forbedring / at vi ved Kaar-
 ſet ſkal lære i Ydmyghed at
 krybe til JESU Chriſti Kaars /
 og ſøge til Himmelen. Miſtrø-
 ſte icke / naar du ſtraffis af HER-
 ren / thi hvilcken HERren elſker /
 dend tugter hand / og hudſtræ-
 ger hver dend Søn / ſom hand
 annammer. Dend Straf veed
 vi bliver lidelig / icke til voris al-
 deelis undertryckelſe. Der gick
 en Mand og maalede Vandet
 B 2 forſt

Hebr. 12. 6.

først med en Maalesnor / førend
 Ezech. 47^s Propheten blef fort i Båndet.
 Gud haver vis Maal paa / hvor
 meget enhver kand taale / hand
 maaler og ud til enhver Strafs
 fen og Lidelsen / som hand fore
 seer hand kand bære dend; Thi
 Gud er Trofast / som lader os
 icke fristis over voris Formue;
 Mens hand gjør saadan Udgang
 paa Fristelsen / at vi kunde taa
 1. Cor. 10^{is} le det. Hand modererer Straffen
 efter voris Skøbelighed / naar
 vi bekiender dend og raaber med
 David

Vers. 3.

HERRE vær mig naad
 dig / thi jeg er skø
 belig / helbrede mig
HERRE / thi mine
 Been ere forsærdede. *pzt*

David beder her om Naaden /
 Dog icke om Rættten / hand
 fly

flyer fra GUDS Retfærdighed
 hen til GUDS Barmhertighed.
 Der David Fordum ick kunde
 finde Sickerhed for Kong Saul/
 flyde hand til Kong Achis/ sandt
 Sickerhed og Naade. Naar en
 Synder frygter for GUDS Ret-
 færdighed og Straf/ er det best
 hand flyer hen til GUDS Barm-
 hiertighed/ i det hand beder om
 Naade. Saaledis flyde Moses
 fra GUDS strenge Retfærdig-
 hed hen til hans Barmhiertig-
 hed/ naar hand beder og siger:
 vende dig HERRER fra din grum-
 me Brede/ og vær naadig over
 dit Folcks Ondskab. I det Da-
 vid her siger/ HERRER vær mig
 naadig/ da paa en kort og høf-
 lig Naade/ forestiller hand GUD
 hans sædvanlige Naade/ saa
 meget som hand vilde sige: Dit
 naadige Hiertelaug forsickerer
 mig om Naade. I dend grum-
 me Love fant Samson dog Hon-
 ning

1. Sam.

27. 2.

Exod. 32. 7e

ning / hvor ved hand vederqvæ-
 Jud. 14. ²gede sig. Om GUD end i sin
 Retfærdige Brede / afbilder sig
 self som en Løve mod Syndere
 Hof. 13. ⁷at fordærve dem / saa viste dog
 David at hos hannem fandtis
 Barmhertigheds Høning. Det
 trostede David sig ved / og fandt
 ligesom recreation og Vederqvæ-
 gelse udi haars Forstræckelse. Og
 saa maa eu hver Syndere / som
 vil bede om Naade og Forladel-
 se / i Troen troste sig ved GUDs
 sædvaanlige Barmhertighed / i
 Troen titale GUD med Pro-
 pheten: hvor er saadan GUD?
 som du er / som tilgiver Syn-
 den / og forlader sin Arfvedeels
 overblefne Misgierninger / hand
 holder ickc sin Brede ævindelig /
 thi hand er Misfundelig / hand
 skal forbarne sig over os igien/
 nedtræde vore Misgierninger /
 og kaste alle voris Synder i Haf-
 Mich. 7. ¹⁸ets Dybhed. **H**Erre vær mig
 naa:

naadig / siger David / thi jeg er
 skrøbelig. Skrøbelige ere Men-
 niskene / svagt Kød og Blod /
 hvor mægtige og store vi end
 sunis udi voris egne eller andris
 Dyne / kand dog en Sygdom og
 Skrøbelighed / en Hierte-Sorg
 fælde os til Jorden / som en steen
 af Klippen fældet det store Bil-
 lede / Nabogodonosor saae i Drom-
 men. Min Magt er dog ick af Dan. 2. 34
 Steen / og mit Kød ick Kaab-
 ber / siger Job : naar hand taler
 om de mange Lidelser / der hafde
 svæcket hannem. Stærcke kand Job. 6. 12
 vel endeel Mennisker være / i hen-
 seende til deris stærcke Lemmer
 og Legemets Forlighed : Mens
 Salomon siger dog ; de stærcke
 skulle krumme sig / hvor ved hand
 forstaar Menniskens Been og
 Fodder. Fodderne ere vel som Ecc. 12. 3
 tvende stærke Pisslere under Men-
 niskens Legemer ; Mens naar
 Gud ved Singdom og Skrøbe-
 lig

lighed/ drager disse tvende Støt-
 ter bort under Mennesket / da maa
 det gandske Legeme falde ned og
 blive liggende/ som Samson der
 ref de tvende Støtter under Hu-
 set / da faldt det gandske Huus.
 Da heder det med den sige E-
 zeckia / hand brød mine Been
 sønder ligesom en Løve / da raa-
 bis HERRE vær mig naadig /
 thi jeg er skrøbelig. Foruden
 den Legemlige Skrøbelighed et
 Menneske kand oversaldis med /
 naar G U D tugter og straffer /
 saa ere vi Vandelige svage og
 skrøbelige til det gode at forræts-
 te / vi maa bekiende: Manden er
 villig; mens Riødet er skrøbelig/
 Villien haver vi vel / mens at
 fuldkomme det gode finder vi icke
 Magt til / og derfor haver vi vel
 Aarsag at sucke med David:
 HERRE vær mig naadig / thi
 jeg er skrøbelig. I det David
 saaledis nedkaster sig for sin Gud/
 be:

Jud. 16.

Es. 38.

Matt. 26

Rom. 7.

bekiender sin Skrøbelighed / finder hand og Naade hos **G U D**. Løben skriver Natur. kyndere at spare den / som nedkaster sig for dends Fødder / og ligesom der ved bekiender sin Skrøbelighed og Afmagt mod Løffvens store Magt. **G U D** er saa naadig / at hand forbarmer sig over dem / som ydmyger sig for ham / og bekiender sin Skrøbelighed; thi **G U D** staar de Hoffærdige imod / mens de Ydmyge finder Naade. **1. Pet. 5**

Ligger vi end nedkaste for **G U D** ved Singdom / ved Sorg eller anden Elendighed / og i ydmyghed kalder paa hannem! **G U D** vil igien opreysse os. **H E R**ren opreysser dem som ere nedslagne: **Ps. 146**

Mens mærckeligt er det David her siger: Helbrede mig **H E R**re / thi mine Been ere forfærdede. David fandt vel Pine og Smærte udi hans gandske Ledeme; mens hand nefner dog i sær-

deelsked / hans Been vare for-
 færdede / fordi Menniskens Kraft
 og Styrcke bestaar udi dem; vil
 der ved give tilkiende / alle Lege-
 mets Kræfter og Styrcke var
 forfunden ved Sorg / Sygdom
 og Glendighed; thi i Sygdom-
 men gaar det et Menniske som
 det brændende Lius / det tærer
 alt Tiid efter anden / indtil det
 er aldeelis udtæret og udsløct;
 Sygdommen tærer Menniskens
 Kræfter / indtil Menniskets Le-
 geme bliver aldeelis udtæret / og
 hans Lefnets Lius her i Verden
 sløctis ved Døden. Mens icke
 alleene vare Davids Kræfter for-
 tærede; Der var og en stor For-
 færdelse hos hannem. Mine
 been ere forfærdede siger hand:
 Naar Menniskene synder / syn-
 der de med Glæde / uden Skræck;
 Mens naar GUD kommer med
 Synde-straffen / kommer Smær-
 te og Forfærdelse / da gaar det et
 Men-

Menneske som Damiel forduim/
 a **HERREN** aabenbaredis
 or hannem i Stuen; Der
 lef ingen Magt i hannem / hans
 Stæckelse blef forvendt / og hand
 lasde ingen Styrcke meere. *I Dan. 10. 8.*
 aadan Tilstand? er det best at
 ucke og raabe til **GUD** med Da-
 vid: Helbrede mig **HERR** /
 hi mine Been ere forfærdede /
 og som David siger fremdeelis

Vers 4.

Og min Siæl er meget
 forfærdet. Ach! du
HERR / hvor længe?

Legeme og Siæl ere tven-
 de Staldbrodre / der no-
 dig vil skillis / de holder
 sammen og følgis ad her i Ver-
 den / mens Mennesket lever / som
 Ruth sagde til Naomi / hvor
 du gaar / did vil jeg ogsaa gaae / *Ruth. 1. 16.*
 de skal og samlis udi det andet
 Lif!

Eif enten i Himmelen eller Hævede. Legeme og Siæl gjør begge et til Synden at bedrive thi Siælen samtycker / Legeme fuld-driffver det i Sierningen. De bliver derfor begge straffet for Synden. Naar Legeme tugtis og straffis ved een og anden Plage / er det og Smært for Siælen. Derfor er det Døvid her klager / hand leed Smærtte / icke alleeniste paa Legemens mens endog paa Siælens Begne. Min Siæl er meget forfærdet siger hand: Siæl og Legeme føder Synden som et u-tidigt Foster / og det forarsager dem siden / naar det har faaet fremvæxt i Sierningen / stor Sorg og Gremmelse / ja ofte baade dend Timelige og Evice Død. David onstet sig / at have maat dø for hans Ugudelige Søn Absolon. Mens Siæl og Legeme / maa ofte fordærvis for dets U-

2. Sam.

18. 23.

gu.

udelige Foster / Synden / og
 nage Døden ævindelig. Kand
 Mennisket end i en sand alvorlig
 Bænitense afbede saa stor straf/
 nder Siæl og Legeme dog For-
 rdelse / naar Synden er be-
 eben / og Mennisket da enten
 rrer GUD truer med Straffen/
 ler og maa skrige og raabe un-
 r Tugtelsens Riis / som David
 er: Ach! du HÆKre / hvor
 unge? Der er ingen Skole /
 Menniskerne krymper sig meere
 at frequentere end Kaarsens
 Skole / fordi GUD udi dend
 Skole forekommer Menniske-
 e som en haard Skole-mestere /
 er straffer / og en Christi Di-
 pel udi dend Skole maa kla-
 med Propheten: Jeger dend
 Mand som maa see Elendighed
 ormedelst hans Grumheds Riis. *Th. 17. 3. iwers*
 Tierne vil derfor Menniskene
 ulcke af denne Skole. De ere
 en pumme over doris Klod / som
 dend

dend unge Karl ofber sin Hu
 for hand vilde gribis og lide n
 JESU / vilde hand for slip
 Linn: Klædet og flye nogen f

⁵²
 Marc. 14. JESU. Mens en ræt E
 sten er syndet / som en forstand
 Discipel / der icke agter om / hv
 Ondt og hvor mange Slag / ha
 skal føle iskolen / at hand omsid
 fand komme til Ære / betæ
 ckende Salomons Ord: Ma
 maa lide / førend mand kom

Prov. 14 til Ære. Vi veed Æren bliver
 større end Lidelsen / og hvor længe
 en Tid Kaarsæt end trycker / o
 her paa Jorden / er det dog icke
 at regne mod den ævige Tid
 vi skal nyde Glæden i Himme
 len / som Apostelen troster sig
 ved / sigende: Denne korte Tid
 Piinagtighed er icke dend Her
 lighed værd / som skal aabenba

Rom 8. 16. kris i os. For David siunt
 Kaarsæt at trycke for hart / og
 Smærten vare for længe / har

raaber derfor: Ach! du HERR
 re/ hvor længe? Nøden var
 stor/ Siugdommen haard/ Ti-
 den at bie efter Hielpen falt lang/
 derfor siges David: Ach! du
 HERR/ hvor længe? Hand
 taler her til GUD/ som en Ven
 og Broder til den anden/ og si-
 ger: Du. Det falder vel un-
 derligt/ at supplicerer et Menne-
 ske til een Jordiske Herre/ skeer
 det med mange Ord/ da raabis:
 Eders Høyhed/ Eders Velbaa-
 renhed. Til GUD raaber dog
 Menneskene uden saadanne Com-
 plementer/ og siger: Du HER-
 re. I Christo/ som er bleven vo-
 ris Broder i Kiødet/ og kalder
 os sine Brødre/ haver GUD slut-
 tet saadant fast og fortrolig ven-
 skab og Broderskab med os alle/
 saa vi alle tiltaler GUD i vore
 Bønner dristig som voris Ven og
 Broder/ sigende: Du. Kristus
 haver og self lærdt os at raabe/

Joh. 20. 17.

Fader vor / du som er i Himme-
 Matt. 6. den. Som dend Treenige Gud
 er et af Væsen / haver hand og
 befalet os at anraabe ham som
 en GUD / og sige: Du. Hvor
 ved vi bekiender / der er alleene
 en sand G U D / enddog der ere
 tre Personer i Guddommen. (3)
 Mens denne voris trofaste Ven
 og Broder / G U D / stundis ofte
 at stule sig for os i Nødens Tid /
 saa at vi maa raabe med David:
 Ach! du H Erre / hvor længe?
 Som de Ugudelige Mennisker /
 ofte gjør sig dend Tancke i Syn-
 den: G U D ick sa hastig skal
 komme med Straffen / tæncker
 med dend Skalkagtige Svend:
 Mat. 24. Min Herre forhæler at komme.
 Saa forhæler Gud ofte i Straf-
 fens og Nødens Tid med Hiel-
 pen. Da maa Menniskene su-
 cke:

(3) Confer Disput. Carol. Mezger
 Dresdensis de Tuiffatione Dei
 & Vossitatione hominis.

tke: Hvi forskyder du mig? hvi
 lader du mig gaae saa bedrøvet/
 naar mine Fiender trænge mig? Psal. 43. 2.
 da heder det: **H**ERRE **G**U
D Zebaoth / hvor længe vil du væ-
 re vred offver dit Folckis Bone
 Du spiiser dem med Grædeligt
 Brød / og skæncker dem store
 Maader fulde af Taarer. Da Ps. 80. 5.
 raaber de / Ach! du **H**ERRE /
 hvor længe? Mens en Chri-
 sten skal dog vogte sig / hand ick
 i U-taalmodighed knurrer mod
GU **D** / sigende: Ach! du **H**ER-
 re / hvor længe? Taalmodighed
 er det beste for en Kaarsdrages
 re / dend gjør ham Byrden
 og Kaarsset læt og søt / om det
 end skal bæris lenge. Got Taal-
 let-gjør det Tunge / Utaal tung-
 gjør det lætte. Og dend er som
 Lyben i Lyset / der fortærer vor
 Blæde / og Skrobelig-gjør vor
 Styrcke. Ved dend bliver vi i
 Sorgen / som Vildoren i Gar-
 net /

net / jo meere dend spreller / og
 vil ud / jo meere dend besucerer
 og indvickler sig / som der staar
 om det straffede og utaalmodige
 Folck i Straffen: Dine Børn
 vare vanartige / de laa paa alle
 Gader / som en besnæret Bild-
 Dre / fulde af HÆrens Brede /
 Es. 57. og af din GUDS Straf. Best
 er det derfor med Taalmodig-
 hed at opbie GUDS Hielpe. Ti
 me; thi dend G U D som haver
 Ps. 50. sagt: Kald paa mig i din Nød /
 og jeg skal frelse dig: vil og hol-
 de sit Løfte / om hand end bier
 noget længe. GUDS Løfter ere
 icke paa en Tid gjorde og fuld-
 komne / som Mandel, Kieppen
 paa een Nat grønmedis / blom-
 Num. 17 strede og bar modne Mandler.
 G U D haver sin Vie. Tid / vi
 maa i Taalmodighed bie / me-
 dens G U D tier / og vendte paa
 hans Løsters Fuldbyrkelse. Paa
 en Tauffe skulle dette skrive efter
 GUDS Befaling. til Trøst for
 det

det Bedrøfvede og Nødtørstige
 Folck / der vendtede Guds Hielp
 efter Spaadommen og Løftet :
 Spaadommen skal jo endnu fuld-
 kommis paa sin Tiid / og skal
 endelig komme til Lyset / og icke
 blive ude / og om hun end for-
 ver / da vie hende / hun skal vis-
 selig komme og icke blive tilba-
 ge. Og det skal være en Op. *Psab. 2. 3.*
 skrift udi all voris Nød og stil-
 let for Dyne / at vi ere trøstige og
 taalmodige / ventende GUDS
 Hielp efter hans Løfter. Ere
 vi i Fristelse og Sorg / Hielp-
 Timen siunis at bliffve længe
 borte / maa vi med Taalmodig-
 hed opbie dend. Ere vi fæstede
 ved Sygdom og Skrøbelighed
 til voris Syge seng / maa vi
 med Taalmodighed varte paa
 GUD dend store Læge. *Ex. 15.*
 Vi skal aldrig knurre mod denne
 voris Læge / der kand gøre Syg-
 dommen self til en Medicin og
 C 2 Læ

Lægedom for os. Bliuer vi end
 i Nøden og Sygdommen sou
 kurrende Duer og skrigende Tra
 ner / vi maa aldrig giøre os til
 Es. 38. knurrende Hunde i Utaalmodig
 19. hed; Vi maa vie efter HERR
 ens Hielp; Thi det er en koste
 lig Ting at være taalmodig/ og
 haabis til HERRens Hielp. Got
 Zhr. 3. Taal fick aldrig ond Ende. Guds
 20. Hierte vendis dog omfider til
 barmhiertighed/ og hans Haand
 til at hielpe os/ som David be
 der fremdeelis om

Vers. 5.

Wend dig HERRe / og
 redde min Siæl / hielp
 mig for din Barm
 hiertigheds Skyld. *M*

Saar voris Glædis Soel
 i Nødens Tiid gaar til
 bage for os / som Him
 mel

melens Soel gick ti Linier tilba-
 ge paa Achas Soel. (Iube / su- Es. 38. 2.
 nis GUD / der er voris Soel / Ps. 84. 12
 ogsaa at gaa bort fra os. Naar
 Sorgens og Modgangs Binde
 renser sig imod os / og vi da med
 Smærte maa raabe med Di-
 sciplene i Nødens Tiid: **H**ER-
 re hielp os / vi forgaae / su- Matth. 8. 25.
 nis GUD ick at være tilstæde /
 som der staar: **H**ERren var
 ick i det stærcke Væir / der søn-
 derbrød Klipperne for Prophe-
 tens Dyne: da begynder et Men- 1. Reg. 19. 4.
 niske at klage med dend Bedrøf-
 vede Zion: **H**ERREN haver
 forladt mig / **H**ERREN haff-
 ver forglemt mig: da heder det Es. 49.
Vend dig **H**ERre / og redde
 min Siæl. Af det Raab be-
 gegis **G**UD / at hand kommer
 tilbage til os med Hielpen. Og
 i dend Forandring maa vi an-
 see **G**UD som Himmels Soel /
E 3 Sæ

Salomon mælder om: Hun
 gaar op/ og gaar ned/ og løber
 til sin Sted/ at hun kand gaae
 op igien. **GUD** i Nødens Tid
 si **Ecc. 1** siunis at gaae bort; mens gaar
 tilbage/ og opgaar for os igien
 med Hielpen. Det er og mær-
 ckeligt David her siger: Vend
 dig **DE** **XXE**/ og redde min
 Siæl: hand mælder her alle-
 ne om Siælen/ forstaar der
 ved den gandske Person/ Siæl
 og Legeme tillige. Eller og
 Siælen brugis her for Livet per
 metonomiam Causæ; Thi voris
 naturlige Lif er af Siælen og
 Siælens Virckning. Siwis her
 ved tilkiende/ Livet haver været
 i Fare enten ved Sygdom og
 Skrøbelighed eller Forfølgelse/
 saa at Døden stod hannem stil-
 let for Døne. Det gaar hart til/
 naar et Menniske skal ligge paa
 sin Syge-Seng/ som en Bluds
 Fange. Hans Seng er en Pi-
 ne.

ne - Venck/ Engdom og Skrøbe-
 lighed som Boldter om hans
 Been/ Lemmerne og Legemet
 ere udmattede/ Hiertet af Angist
 forkauset/ saa hand maa raabe/
 mit Hiertis Angist er stor. Hart Ps. 25.
 er det / et Menniske skal see Dø-
 den / som en forskræckelss Kon-
 ge/ stillet for Døne / da er baade Job. 18.
 Pine og Forskræckelse. Og det-
 te forskræckelige kand hand ick
 undflye og vige for / som Israels
 Mænd flyde for dend forskræcke-
 lige Goliath, da taler Døden saa 1. Sam.
 hart i Hiertet som dend udsticke- 17.
 de Hovitz. Mand af Kongen til
 Propheten / Kongen siger / du
 skal komme ned / GUD siger / 2. Reg. 1.
 du skal strax vandre af Verden.
 Da kand ingen Undskyldning
 hielppe / ingen Bærdighed frelse/
 naar Timen er kommen. Om
 vi end ick vil forlade Verden/
 Mens blive hengende ved dend /
 som Joab ved Alterens Horn/
 bliver dog GUDs Dom / som sa-

1. Reg. 2. Iomons over Joab / hand skulle
 doe der hand sandtis. Da klagis
 med den siuge Ezeckia: Jeg
 tænckte / maatte jeg leve til Mor-
 genen; Mens hand gjør det ude
 med mig denne Dag / førend Af-
 tenen kommer: da raaber et
 Ef. 38. Menneske udi hans Døds Angist:
 Bend dig **HEKKE** / og red-
 de min Siæl. En sær mær-
 ckelig phrase er det David her
 bruger: GUD skulle redde hans
 Siæl. Ordet i Grund. Tær-
 ten bemærcker egentlig / med
 Magt ligesom at opdrage en af
 en dyb Sted. David beskriver
 her hans Nød / Elendighed og
 Døds Angist ligesom een dyb
 Grav / af hvilken hand en kun-
 de frelsts uden **GUDS** Hielp.
 Ved Synden volder Menneskene
 ofte / at **GUD** styrter dem udi
 saadanne Graver / skal de ræd-
 dis / **GUD** maa drage dem op
 igien. Josephs Brodre kaste
 Jo:

Joseph self i Graven / de droge
 ham og self op igien. **GUD** er Gen. 87.
 dend / som self udi hans Retfær-
 dighed kaster os udi Graven /
 hand kand og self best opdrage
 os igien af Graven / raaber vi
 andægtig til **GUD**: Redde
 min Siæl / hand vil redde
 Siælen / om Livet end sættis til.
 Giver **GUD** os ickte altid igien
 funde og karste Legemer / mens
 de skal leggis i Jorden dode /
 vil hand dog optage Siælen til
 Himmelen udi sit Siemne / og
 ved Engle; Hielp lade dend bæ-
 ris i Abrahams Skød. Luc. 16.
 De døde Legemer / som ved Men-
 ske Hielp bæris til Jorden / vil
 hand paa dend yderste Dag op-
 væcke og optage til sin Herlig-
 hed / om de end saais i Skrøbe-
 lighed. 1. Cor. 15.
 Og paa dend Maade
 vilser **GUD** altid sin Barmhjer-
 tighed i at hielp sine Børn /
 naar hand fører dem ved en sa-
 lig

lig Død fra Sorg til Glæde /
 fra Røne og Uroe til ævrig Ro
 Apoc. 14. og Hvile i Himmelen. Mens
 David vilde gierne leve lengre i
 Verden / derfor beder hand :
 Hielp mig for din Barmhjer-
 tigheds Skyld.

Vers 5.

Dhi mand tæncker icke
 paadig i Døden ; hvo
 vil tacke dig i Helve-
 de ? *p. 46.*

Hand taler her om Døden/
 forstaar der ved den Til-
 stand efter Døden / naar
 Siæl og Legeme ere adskildte ;
 Hand taler om Helvede / forstaar
 der ved Graven / som paa mange
 steder udi dend hellige Skrift kal-
 dis Helvede ; Thi Graven og Hel-
 vede ere begge begierlige efter
 at slugge Mennisker. Om Guds
 Børn

/ Børn end frelsis fra de Fordøm-
 tis Pine. sted i Helvede / komer
 de dog engang i Graven / der er
 for dem ingen Pine sted / mens en
 Hvile sted. I dend Meening er
 det Job siger: Om jeg end læn-
 ge bier / saa er dog Helvede mit
 Huus og min Seng er gjort i
 Mørcket. Jeg kaldede Raads-
 nelse min Fader / og Ormene min
 Moder og min Søster / hvor ef-
 ter skal jeg bie? Og hvo agter
 mit Haab? Det skal fare hen
 under i Helvede / om der er og no-
 gen Roe i Støven. Der aff Job. 17.
 mærckis Helffvede brugis for
 Graven. (4) Mens Davids
 Meening udi disse Ord: Mand
 tæncker icke paa dig i Døden/
 hvo

(4) Confer disputationem de
 significatione vocum *hiv* & *adns*
 quam publice ventilandam pro-
 posuit Lipsiæ M. Joh. Cyprianus
 Anno 1672.

hvo vil tacke dig i Heiffvede?
 er denne / hand begierte endnu
 længere at leve / tiene / love og
 prise sin GUD i Verden. I
 Graven maatte hand tie stille /
 der var hand som en Klocke uden
 Liud / GUD kunde icke ærtis ved.
 Det foreholdt dend siuge Ezechi-
 as og GUD / der begierte læn-
 ger at leve; Thi Helvede lover
 dig icke / og Døden priser dig
 icke / og de som nedfare i Graf-
 ven bie icke efter din Salighed /
 mens alleene de / som leve loffve
 dig / som jeg nu gjør. Det er
 Christeligt et Menniske saa vil
 leve til GUDS Ære og hans
 Næstis Opbyggelse / at hand
 kand være udi hans Vandring
 for GUD i Livet / som Aron
 udi hans GUDS Tieniste i Tem-
 pelen / Liuden af hans Bielder
 hørdtis for GUD enten hand
 gick ind eller ud / saa og hans
 Mund altid kand syde med Lob
 og

Es. 38.

Exod. 28.

35.

og Priis til GUD. Det er ingen Synd et Menniste begierer/ om det er GUD behageligt / hand endnu maa leve lenger i Verden til Guds Ære/ der at love og priise sin GUD / og lære andre at priise og dyrcke GUD; Mens vil GUD ved Døden tilstoppe Munden paa os / og voris Tæcke. Psalmer her skal have ende / maa vi vee-re fornøiede / og tæencke / vi bli-ber hendtede fra en sted til en anden at musicere for GUD / fra Jorden til Himmelen. Kænd vi end icke i Graven GUD til Ære siunge voris Kircke. Psalmer / og læse voris Kircke. Bønner / skal vi dog i Himmelen siunge GUD en ny Sang. Der skal vi omsider siunge til ævrig Tid i u. beskriuelig Lyst og Glæde. Her i Verden maa Guds Born ofte siunge denne Græde; Wiise;

Apoc. 14. 3

Vers 7.

Jeg er saa træt af
 Suck / jeg bløder
 min Seng den gandske
 Nat / og væder
 mit Øye med mine
 grædende Taare :

Hans Hierte - Suck vidned
 om hans Hierte - Sorg
 og Elendighed. Hvor
 Ilden er / slyer Gniste fra. Hvor
 Angist og Bedrøvelse er / høris
 dybe Sucke. Og da bliffver et
 Menniske træt af Sucke / at
 hand maa klage : Mine Been
 henger ved mit Riød for Hylet
 og Suck. Der ere saa mange
 der foraarsager **S U D S** Børn
 maa sucke udi denne onde Ver-
 den. Gendeel fortrænger dend
 Elendige / og dend Fattige maa
 sucke.

Ps. 102

sucke. Gendeel fortrænger En
 tker og Faderløse / saa de maa
 sucke og klage. Gendeel bespot. Ps. 12. 6.
 ter og foragter Ordet og Ordets
 Ziennere / saa de maa giøre de.
 deris Embede suckende. Mens Syr. 35. 14
 GUD lover self udi sit Ord / at
 antage saadanne Fortrængtis
 Partie / og hefne deris Sucke.
 Sørge. Melodien er vel et Sty-
 cke de U-gudelige uden Samvit-
 tighed og Bevegelse anholder /
 naar GUDS Børn formiedelst
 deris Bødd og Ondskab klagelig
 maa fremsføre det ; Mens det
 falder dog saa høyt i GUDS
 Øren / at GUD der ofver opræ-
 ckis i hans Retfærdighed og
 raaber : Efterdi de Elendige
 ødeleggis / og de Fattige sucke /
 vil jeg op / siger HERREN /
 jeg vil sticke dem en Hielp / at
 mandlærer at kiende mig. Mens
 hvor om alting er / kand een
 Christen ick fortryde over / hand
 under Raarsæt skal sucke. Jo-
 han.

haanes saae nogle i Siunen / de
 hafde GUDS Harper / sungen
 Mosfis GUDS Tienneris og Lam-
 Apoc. 17. 2 mek Sang. Et suckende Hier-
 te er GUDS eget Instrument /
 det haver JESUS self brugt /
 og der udi spillet i hans Kiøds-
 Dage her paa Jorden Klage-
 Dittser for hans Himmelske Fa-
 der / der hand offrede Bønner og
 Formanelser med Sucke / skrig
 Hebr. 5. 7 og Graad. Sørge. Tønen er
 GUDS Tienneris og hans kiere
 Børns Sang / dend de alle maa
 stemme i at musicere paa Jor-
 den. Det er dog en Bedrøfved
 Suckende Christens Trøst / at
 som Propheten saae i Siunen
 dem at tegnis til det beste / som
 suckede og jamrede sig udi Sta-
 Ezech. 9. den. Saa tegner HERREN
 hans Bedrøfvede Troende Su-
 ckende til det beste / hand giver
 agt paa deris Suck og Forma-
 ning i deris sidste Døds-Stund /
 naar de ey meere kand tale /
 Hier.

Hiertet ey meere sucke/ vil Chris-
tus være deris Talsmand og for-
bedere/ dend Hellig And træde
frem for dem med usigeligesuke. Rom. 8. 26
Jcke alleene motte David sucke/
mens ogsaa græde. Jeg/ siger
hand / bløder min Seng dend
ganste Nat/ og væder mi Leye
med mine grædende Taare.

Mand kand nok tro/ David haver
fundet smærte for medelst Guds
Retfærdighed / der tugtet ham
enten ved Sygdom og Skrobelig-
hed / eller ved onde Menniskers
eftertragtelse for Syndens skyld.
Hand kiendte derfor og bekiend-
te hans Synder / som hafde for-
boldet hannem det / hand græd
over begge deele. Guds Børn
finder ofte Marsag til at græde.
Guds Almanack holder mange
Dager til at græde for dem. I
Almanacken sættis Tegen / som
bemærcker dend og dend Dag
D Regn

Regn. G U D S Børn møder
mest hver Dag Kaars og Bedrø-
velse / som betyder deris Taare-
Vand skal flyde. I skulle græ-
de og hyle / siger Christus til
Disciplerne / mens Verden skal

Joh. 16. glæde sig. Pöeterne fingerer den
Gud Jupiter eengang at haffve
tragteret alle andre Guder og
Gudinder / begavet enhver med
store Gaver / mens til dend Gud-
Jude for Bedrøffvelse uddeelte
hand Graad / hun skulle være
fornoyed med altid at græde.

Vi maa vætteligere bekiende /
dend Lod er falden til G U D S
Børn / de altid skal græde. De
spisis med Drovelfens Brød / og
skienckis med Maader fulde aff

Pf. 80. Taarer. Naar vi anseer Guds
Børn i deris Tilstand / maa vi
raabe: See hvor alting er fuldt
af Sorg / alting flyder med taa-
rer / paa dette overflødige Taa-
re-fald maa snart følge en alde-

Job. 14.

lis Affald i Døden; thi en draa-
 be efter anden udhuler Steene:
 En Graad efter anden svæcker
 Menniskens Kræfter/ og paa det
 sidste forarsager Døden; thi af
 Sorgen kommer Døden / vidner
 Syrack. Mens om Graaden 30. 25.
 end svæcker Legemet / er det een Syr. 38. 19.
 Bœnitenss Graad / er dend
 gaffnlig baade for Legeme og
 Siel; skidner dend Ansigtet og
 Legemet / toer dend dog Sielen.
 Er det en Hierte. Graad / fordi
 mand finder Hierte. Sorg og
 Pine / haver vi dog dend Trøst/
 G U D een gang skal aftøre alle
 Taarer af hans Troende Børns
 Øyne / naar i det andet Liff in-
 gen Død / Sorg / Strig eller
 Pine skal meere være. Sædens 25. 4
 Tiid er aldrig saa glædelig som Apoc. 12.
 Høstens Tiid / maa vi end ofte
 i Nødens Tiid saae voris Øyne.
 Taarer paa Jorden / skal vi dog
 høste ævig Blæde i Himmelen /
 D 2 naar

naar vi med voris Dyne skal see
 G U D ; Thi de som saae med
 Graad skulle hørte med Glæde /
 Ps. 126. ⁵ vidner David / mens dette er
 mærckeligt her : David græd
 tæke alleene om Dagen / mens og
 om Natten. Jeg bløder mit
 Seng dend gandske Nat / og
 væder mit Leye med mine
 grædende Taare / siger hand.
 Paa dend Tid andre forfristedis
 ved Søfn og Rolighed / hafde
 hand idel U.roe. Paa dend stæd/
 nemlig Sengen / andre hviler
 deris trætte Lemmer / fandt Da-
 vid idel Qual og Pine / saa hans
 salte Taare maatte idelig flyde.
 Det er dend haardeste Plage /
 naar et Menniske hvercken Dag
 eller Nat kand finde Rolighed /
 mens i sin Elendighed maa kla-
 ge med dend Smerte-fulde Job :
 Saa haver jeg heele Naaneder
 arbejdet forgiæffvis / og haft
 man

mange urolige Nætter / naar
 jeg lagde mig / sagde jeg / naar
 skal jeg staae op? og der effter
 regnede jeg / naar det vilde blive
 Aften / og jeg blef mættet af moy-
 somhed / indtil det blef mørckt / **Job. 7. 7**
 Da er eet Menneske som Blom-
 stret / der Nat og Dag staar ude
 paa Marcken / alle slags Binde
 blæser der paa / indtil det snart
 forvisner og affalder. I saadan
 idelig Uro og Smerte hafver
 en Christen ingen bedre Trøst
 end tæncke: Jo haardere hand
 trengis / jo snarere hand forløsis.
 Idelig Huggen fælder Træed.
 Idelig Uro og Smerte gjør
 snart ende paa en Christens
 Smerte. Mens det er og vist
 nock / ved idelig Sorg / Syg-
 dom / og Pine forandris snart
 et Menniskis Skickelse / som
 David fremdelis klager /
 det var gaaet han.

nem

D 3

Vers 8.

Vers 8.

Min Skickelse er salmet af Sorg / og er
 worden gammel; thi
 jeg haver Angist al-
 lebegne: 60.

Du er dend Mestere som
 danner og skicker os alle/
 vi ere udi hans Haand
 som Leerit udi Potte-Magerens
 Haand: Nogle giffver hand
 Samsons Styrcke / andre Ab-
 solons Denlighed. Alle ere vi
 skabte aff GUD / om icke lige
 anseelige for Verden. Ingen
 kand foragtis for sin Skickelse
 og Skabning / uden vi vil tilli-
 ge foragte GUD / som er Me-
 steren. Du skal ingen rose for
 sin store Anseelsis skyld / ey hel-
 ler foragte nogen for hans rin-
 ge Anseelsis skyld / raader Sv-
 rack

rack. Det er en Daarlighed / Eyr. II. 2.
 som findis hos mange Menni-
 sker / at de elsker og ærer et Men-
 niske høyt for sin deylige Skab-
 ning og Skickelse / foragter een
 anden for sin u-anselige og hes-
 lige Gestalt. Det er vel saa
 indplantet i Naturen / at mand
 elsker med Samson-de Deylige /
 der behager voris Dyne: Mens Jud. 14. 3.
 Deylighed / Dyd og Skickelig-
 hed følgis ické altid ad. Udi
 dend sinuckeste ud-arbeydede
 Muur / opholder sig ofte dend
 forgiftigste Slange. Udi dend
 hvide Tand ligger ofte Ormene.
 Udi de deylige Legemer regjæ-
 rer ofte all U-dyd / grove Syn-
 der og Laster. Cyper-Træer
 voxer vel gandske lige og deylige
 i Beyret; Ceder-Træer meget
 pralende og behagelige for Dy-
 nene / dog ere de ické saa meget
 frugtbare; Mindre og kraage-
 de Træer bærer ofte bedre og

nyttigere Frugt. Saa ere deylige/ velckabte og velborne Mennisker ick alle altiid opbyggelige og nyttige ved deris Forstand/ Dynd og Stickeltighed. Mens Hestlige Personer haver ofte Heroiske Gemytter. I den for en runcken Bande skialis ofte høy Wiisdom. I den brunisterød findis den sodiste Kierne. Hos dend/ der freimbiiser eet mishageligt Brunt Ansigt/ findis ofte de største Dynder og Sindeths qualiteter (5). Foruden dette veed vi Deylighed kand læt forgaae. Alderdom/ Sorg og Singdom boritager Menniskens Rodhed og Deylighed/ gjør ofte de deyligste Guds Skabainger sortere end Jorden. De deyligste Billeder og Contrafeyer kand læt besudles og forandris

(5) Confer Guevaræ Erster Theil lustgartens und Beckuhr der Fürsten und Herren pag. 90.

dris; naar Farven og Forgyldningen falder af/ er all deris Zirat borte. GUD kand læt borttage et Menniskis Purpur-Farve af Kinden/ og ved Sorg og Sygdom sort og gjøre de Alabaster- hvide Legemer/ saa at om det end kand hede tilforn: Hendis Nazaræer vare reenerer end Snee og klarere end Melek; deris Skabning var rødere end Rødelsteene/ deris Nasium var ligesom en Saphir; bliver Klagemaalet siden dette med Propheten Jeremia: Mens nu er deris Skabning mørkere end Sverte/ at mand kiender dem icke paa Gaden; deris Hud henger ved Beenene/ og de ere saa tørre som Traæ. Da raabis med David: *Ehr. 4. 7. 8.*

Min Skickelse er falmet aff Sorg/ og er vorden gammel; Thi jeg haver Angist alle vegne. Der er vel intet deysligere end et

Blomster paa Marcken med sine Blade og deylige Farffver. Christus bekiender / at Salomon i all sin Herlighed var icke
 Matth. 6²⁹ saa klæd / som een af de. Mens
 hvad land snarere salme og af-
 falde end et Blomster paa Mar-
 cken / Solens Torcke og Hede /
 Bindens Skarphed kand snart
 borttage dets Deylighed. Vi
 finder i Skriften Mennisket med
 all sin Herlighed og Deylighed
 at lignis ved eet Blomster paa
 Esai. 40.6 Marcken. Naar GUD ved
 Sygdommens Hede stikker lidt /
 eller ved Modgangs Binde pus-
 ter der paa / salmer Skickelsen.
 Dend deylige Hud bliffver run-
 cken og gammel; Mens det er
 voris Trost / at om end Sygdom
 og Skrøbelighed / Sorg og mod-
 gang / der er som Iglen / der bider
 og drager Blodet til sig / drager
 voris Deylighed og Styrcke fra
 os / saa dog i henseende til voris
 Styr.

Styrcke og Denlighed givis os
 Dobbelt igien i Opstandelsen /
 paa dend yderste Dag maa vi
 ansee alle disse / som Oglen / der
 en skadede Baulum / mens hand
 rystede dend af sin Haand / og
 ham blef intet at skade. *Act. 28. 5.*
 Den ryster vi ligesom alle disse
 fra os / og deris Udgang til os
 skal icke mærckis paa voris Le-
 gemer paa Domens Dag / naar
 vi skal opstaa i Herlighed / i kraft
 med Aandelige Legemer / da skal *1. Cor. 15. 42.*
 intet meere ængstige os / enddog
 vi her i Verden ofte maa sucke
 med David : Jeg haver An-
 gist alle vegne : Angist / sorg
 og Forfølgelse finder GUDS
 Børn i Verden. De maa bil-
 lig kalde Verden som Isaac kal-
 dede Stæden / hvor hans Tie-
 nere grove efter Vand / Ezech,
 fordi de gjorde ham U. ræt paa
 dend Stæd. For Verdens Børn *Gen. 26.*
 siunis Verden som eet Tophet.
 smuck

sinnek og deylig / som hine Aff-
 guds Dyrckere kaldte Benhinnons
 Dal; Mens Guds Børn maa
 billig kalde dend een Morder-
 Dal / som H E R R E N siger
 hos Propheten: Tophet skulle
 Jer. 7. kaldis en Morder- Dal. Der
 Blagen gick over alt Egypti Land/
 fandt Israels Børn dog en sted
 Gosen, hvor de vare sicke og
 Exod. 20 trygge. De maa klage: | De
 haver Angist allevegne. Da-
 vid bliver ved fremdeelis at raa-
 be

Vers. 9.

Riger framig alle Mis-
 dædere; Thi H E R-
 R E N horer min
 Graad.

G U D S Børn i deris æ-
 lendige Tilstand i Ver-
 den maa billig ansees
 som

som Folcket i Jonæ Skib / Vin-
 den stormede / Bølgerne sloge
 paa Skibet / truede med Under-
 gang / og aldt Folcket raabte. *Jon. 1. 4.*
 Vi finder de u-gudelige i Skrif-
 ten at beskrivis som forstræcke-
 lige Binde; Som stærcke Van- *Hof. 13. 15.*
 de / der falder an paa GUDS *Es. 8. 7. 8.*
 Børu. De maa derfor græ-
 dende raabe til GUD om Hielp.
 Og det er og deris Trøst: GUD
 hører og bønhører dem / som
 David trøster sig her ved sigende:
 Viger fra mig alle Misdeede-
 re; Thi HÆREN hører min
 Graad. Som David ved Bøn-
 nen hafde kaldet GUD til Hielp/
 hand og i Troen var forsicket
 om / GUD var paa hans Si-
 de / saa tiltaler hand dristig si-
 ne Fiender / befaler dem at vige.
 Saa længe et Menneske er uden
 GUD / tviler om Guds Hielp
 og Bistand / da er hos ham idel
 Frygt

Frygt og Forstrækelse. Et
 hand uden GUD / er hand uden
 Ps. 84. ¹⁰ Skiold / thi GUD er voris Skiold;
 da er hand som en Strids. Mand
 uden Gevær og Skiold / hand
 frygter sig for hver Fiende / som
 hand læt kand overvindis; Mens
 er GUD med ham / taler hand
 saa frimodig med David / der
 var forsicket om Guds Nærvæ-
 relse og Hielp: Om jeg end
 vandrer igiennem Dødsens mør-
 cke Dale / frygter jeg dog icke for
 nogen U. Lycke / thi du est med
 Ps. 23. ⁴ mig HERRE. Førend Guds
 Arck kom i Leyren / var Israels
 Mænd icke alleene svage / mens
 og bange Strids. Mænd / der
 Guds Arck antom fick de Mod /
 raadte med saa høyt og Glæde-
 ligt Skrig / at Jorden skalf der
 ved. Naar een Christen faar
 1. Sam. 4. GUD til sig paa sin Side / ra-
 ber hand om icke saa høyt / dog
 saa stærck og frimodig i Troen
 med

med Paulo: Er Gud med os/
 hvo land da være imod os? U. Rom. 8. 31.
 den GUD gaar det et Menneske
 som det svage Træ uden Støt-
 ten og Bælen/ for hver Vinfla-
 ge bucker det/ for hver Mod-
 gangs Bind bucker hand / for
 hver Trusel slyer hand. Da gaar
 det/ som der klagis/ hendis Folck
 ligger under. Mens er GUD Ehr. 1.
 med hannem til Styrcke / staar
 hand fast i Troen/ ermandig og
 modig mod Fienden/ da er Or-
 det dette: Jeg formaar alting
 ved Christum/ som styrcker mig. Phil. 4. 13.
 Da vil hand icke vige/ mens det
 Onde og de U. gudelige maa vi-
 ge og bucke for hannem / som
 Davids Ord er: Viger fra
 mig alle Misdædere. David
 forekommer os her/ som en Her-
 re / der haver samlet sin Magt/
 faaed sine Allierede og forbund-
 ne til sig/ lader der paa Fienden
 vide: Hvis hand icke vil vige /
 maa

maa hand lide; saa lader David hans Fiender vide: GUD var paa hans Side / vilde de icke frygte for Davids Magt / motte de frygte for Guds Magt; Det David icke kunde udrætte / kunde GUD formaa / der var mægtig til at tvinge deris Magt og Offvermod. Hand tiltaler dem derfor saa dristig som Abner Asael forduum / der forfuldte ham:

2 Sam. 2. 21.

Sam. 2. 21.

3ud. 7. 18.

20.

Dig fra mig / hvi vil du at jeg skal slaa dig til Jorden? Det gaar vel / naar Guds og Gedeons Sværd folgis ad. Guds Magt er samlet med Menniskens Magt / da viger Fienden / da vindis Seeyeren / mens det er mærckeligt / David her taler om hans Fiender / og kalder dem Misdædere. Udi dend Hebraiske Text bemærcker Ordet saadanne / som uden Blusel frivillig syndede mod deris egen Samvittighed / og øfvede sig udi all Dnd.

Ondskab. Det er ondt nock eet
 Menneske synder af Skrøbelig-
 hed / og u. forvarende falder i
 Synden / for det Land dend
 Aller-helligste icke være fri; thi
 voris Hierte er som Buret fuldt
 aff Fugle / Propheten mælder
 om / læt slyer Fuglen ud / førend Jer. 7. 27.
 det mærckis / læt bryder Syt-
 den ud af det Synde fulde Her-
 te / førend vi agter det.

Det
 gaar Menneskerne i det Fald / som
 de forblindede Syrier Propheten
 Elisæus mod deris Billie førde
 til Samariam. De forblindis 2. Reg. 6. 20.
 af Dievelen / og mod deris Bil-

lie ofte foris paa syndige Beye.
 Jeg veed H E R R E / at Men-
 nensens Bey staar icke i hans
 Bold / og det staar icke i nogen
 Mands Magt / hvorledis hand
 skal vandre og rætte sin Sang /
 klager Propheten Jeremias. Jer. 10. 23.
 Paulus skriver til Philemonem:

hand vilde intet gøre uden hans
 Bil.

- Billie; Mens Menniskene syn-
 der saa ofte mod sin egen Billie/
 og tillige mod Guds Billie / det
 bekiender Paulus med Væmo-
 Rom. 7. dighed. Mens det er det aller-
 U. gudeligste / naar et Menniske
 frivillig synder mod sin egen
 Samvittighed / uden Skræck for
 Guds straf og Trusel. Det er ont
 uock at løbe lit vild af Skrøbelig-
 hed; Mens det er fordømmeligt
 at løbe altid vild i Modvillighed/
 saa at HÆKren skal giøre det
 Klagemaal: Der er ingen /
 som angrer sin Ondskab / og si-
 ger / hvad giør jeg dog? de lø-
 be alle deris Lob / som en grun-
 Jer. 8. Hest / der render i Strid. Saa-
 dan Vild Heste; Natur nodis
 Guld at twinge med Tømme og
 Ps. 32. 9. Bidhel / det er mange Plager.
 Hand nodis til at straffe saadan-
 ne Misdædere / som David her
 kalder hans Fiender. Med slet-
 tere og værre Titul kunde Da-
 vid

vid icke afmale eller beskrifve
 hans Fiender / end kalde dem
 Misdædere. Deris Mis-gier-
 ninger fortiente det Navn. Som
 hans Navn lyder saa er hand og/
 sagde Abigael om hendis Mand. *1. Sam.*
 Mange fører i Verden store E- *25. 29*
 re. Tituler og Navne af deris
 høye Stand og bestillinger / mens
 hos GUD for deris Ondskab og
 U-gudelighed naar de opskrefne
 med slætte Tituler og Navne.
 Propheten Daniel hafde For-
 dunn tvende Navne: udi dend
 Babyloniske Kongis Hof kald-
 tis hand Balthazar, i GUDS
 Navne Register Daniel. *Jen Dan. 1. 7.*
 Jordiske Kongis Hof opskrifvis
 mangan U-gudelig med et stort
 Navn og 2 Ere-Titul. I Kon-
 gernis Kongis Blids Hof faar
 hand Titul aff sin Ondskab og
 U-gudelighed / at hand kaldis en
 U-gudelig Krop / en Misdædere.
 Rachel gaf hendis sidste Son et
 E 2 flet

slet Nafn / kaldede hannem Benoni,
 en Smerte-son; Mens hans Fa-
 der Jacob gaf hannem et 2 Ere-
 Nafn / kalde hannem Benjamin, en
 Gen. 35. Høyre Haands og 2 Eris Son.
 Hos Gud gaar det ofte tvert i-
 mod til: Dend Verden giver et
 stort 2 Ere-Nafn / giver Gud of-
 te et slet foragteligt Nafn / kal-
 der ham en Misdædere. Dend
 Verden kalder en 2 Ere-Son / kal-
 der Gud en Smerte-Son / fordi
 hand gjør Gud Smerte og Uro
 med sine Synder. Een hver
 Christen maa derfor vogte sig /
 hand ick for sin Ondskab og U-
 gudelighed skal staae opskrefven
 iblant Synderis Tal / og det da
 skal hede: Viger fra mig alle
 Misdædere. Det er mærcke-
 ligt / David befaler her hans
 Fiender / der vare nogle U-gu-
 delige Misdædere / at vige. En-
 deel holder for / Davids Mee-
 ning er udi Ordene / hand vilde
 in

ingen Dingtjengelse holde med de
 u. Gudelige at practicere onde
 Stræker / som GUD nock hialp
 hannem alligevel ved lovlige
 Midler. Det er got at hol-
 de Dingtjengelse med de Gode /
 og det er bedre at stikke sig som
 de Gode. Ikke alleene kom Saul
 blandt Propheterne / men hand
 spaaede og som een Prophete. *1. Sam.
 10. 10 ii*
 uden et Menniske gjør got blant
 de Gode / er hand blant de From-
 mis Tal som Judas ved Bordet
 hos JESUM og hans Discip-
 le / hand var dog et Skarn og
 Forræddere. Da er hand i de *Mat 26. 20. 10.*
 Frommis Selskab / som dend
 spraglede Fagl i Skoven / om
 hvilken Propheten mælder / de
 andre Fugle samler dem og skri-
 ge; de bærer billig over hannem *Jer. 12. 9.*
 Fortrydelse / som hand er dem
 til Forargelse / og ey rætter sig
 i Bluds Skole efter Skole. Me-
 sterens JESU Regel: Lader

Eders Ius saaledis skinn
 for Verden / at de kunde see og
 Matt. 5. Kiende Eders gode Sierninger.
 Evert imod er det ont / et Men-
 niske vil søge de U. Gudeligis
 Selstab. Det er saa farligt /
 som at handle med Beget / aff
 hvilcket mand snart kand smit
 Eyr. 13. tis. Dievelen holder i Verden
 Apoc. 2. mange Synagoger og Skoler :
 24. de U. gudelige ere der forordnes
 de Skole. Mestere af Dievelen :
 Der brugis icke de principia som
 i Guds Skole : **HERRENS**
 Frygt er Begyndelsen til at læ-
 re : Mens all Ondskab læris i
 Prov. 1. en hast. Kommer et Menniske
 i deris Skole / hand bliver snart
 forført / kommer hand i deris
 Omgiengelse / hand kommer
 snart icke alleene i Bildfarelses-
 mens og Fordærvelse. Salo-
 mons Lærdom bør derfor billig
 tagis i agt : Haf icke Selstab
 med dend Onde / du maatte læ-
 re

re hans Vey / og din Siæl faa
 Forargelse der af. Dette er end- Prov. 22. 24. 25.
 nu meere fordømmeligt / naar
 een kommer i de U. Gudeligis
 Selskab / og strax bliffver dem
 ick alleene lig / mens og værre ;
 Discipelen offvergaar strax sin
 Mestere. Mens dette at forbi-
 gaae : De fleeste Lærde holder
 fore / Davids Meening er udi
 disse Ord : Viger fra mig al-
 le Misdædere / at hand vil saa
 meget sige : Hans Fiender der
 vare U. Gudelige Misdædere /
 skulle nu holde op med deris Be-
 spottelse og Forfølgelse / thi GUD
 var med ham til Hielp og Red-
 ning. Naar GUD vil tage sin
 Haand i med GUDS Børn til
 at frelse og redde dem fra de U-
 gudeligis Ofverbold / blifver de
 U. Gudeligis Haand saa Mag-
 tisløs ! som Israels Kongis
 Haand / der var udstragt mod
 Propheten / dend visuede. Naar 1. Reg. 13. 4.

GUD antager sig eet **GUDS**
 Barns Ret. særdivg Sag / be-
 skæmmis de U. gudelige udi de-
 ris onde Sag / og maatte. Der-
 for er det David. legger dette til:

HERREN hører min Graad.

Det gaar hart til / naar et Guds-
 Barn udi sin Trengsel og For-
 følgelse af Fienden skal bitterlig
 græde / saa Klagemaalet bliver
 dette: Jeg haffver noget uer-
 udgrædet mine Øyne / at mit

Th. 2. // **EF** haffver ondt der af. Mens

det er **GUDS** Børns Trost /
HERREN hører deris Graad.
 En liden Vand. draabe ved sit
 Fald giffver Liud fra sig. Een-
 hver Taare draabe / der falder
 paa Guds Børns Kinder er li-
 gesom et Hierte. slag for Gud /
 hand mærcker Lyden. Paulus
 mælder / der er adskillig Art paa
 Røster i Verden / og der er in-
 gen af dem / som jo haffver sin
 Liud / dersom jeg icke veed Rø-
 stens

stens udtydelse / forstaar jeg ick
 dend / som taler. Dend Græ. 1. Cor. 14 11.
 dendis Røst. og Græde. Tonen
 er een klingende Røst for Guds
 Øren / hand ick alleene mærcker
 Piuden / mens og forstaar Rø-
 sten / hand forstaar / hvad vi
 meener / om vi ick un alleene græ-
 der. Det Rød. lidende Spæ-
 Barns Taarer taler ofte bevre-
 geltigere i dend yncksome Mo-
 ders Hierte / end det veltalende
 Barn med mange Ord og Bøn-
 ner / at hun strax forbarmer sig
 og hjælper. GUD afbilder sit
 Hierte lag mod os meere kjerligt
 og Ynckfont end een Moders
 Hierte mod sit diende Barn. Ef. 49 15.
 Voris Taarer bevæger hannem
 ofte meere end voris Bønner /
 saa hans Erklæring blifver dem-
 ne : Jeg haver hørt din Bøn /
 og seet din Graad ; See jeg vil
 gjøre dig karst. Mens ick alle-
 ne horte GUD Davids Graad / 2. Reg. 20 5.
 E s hand

hand gaff og agt paa hans Andægtige Bøn / som David fremdeelis troster sig ved

Vers. 10.

HERREN hører min Formanelse / HERREN annammer min Bøn. 76.

Der Joab blæste i Basunen / ophørte Striiden / Folket stod stille / og ey mere forfuldte Israel. David blæste i Bonnens Bassune / Striiden skulle derfor holde op / hans Fiender aflade at forfølge hannem / Fienden skulle vige; Thi **H**ERREN hørte hans Formanelse / **H**ERREN annammede hans Bøn. En Christens Andægtige Bønner ere som Post, Bressve / hand i Nødens Tid

Tid stikker til sin GUD. Det
 eene kommer over det andet saa
 hastig som Sende. Budene til
 Job / der det stod ilde til; alle ere
 de af Indhold: Et GUD skal hiels
 pe og redde. GUD vil og antage
 og mærcke dem i Naade; Mens
 dog maa vi icke tæncke / GUD
 altid strax skulle hielpes efter vo-
 ris Anhold / saa at voris Bøn-
 ner skulle være for GUD som
 Brevet / de Syrers Konge sendte
 til Israels Konge med det Ind-
 hold: Saa snart Brevet bleff
 ham indhendiaget / skulle dend sy-
 ge Naman strax hielpis og Cu-
 reris: Vi maa icke som Borgerne
 i Bethulia foreskrive GUD nogen
 Tid i voris Bønner; Med
 Taalmodighed maa vi varte og
 opbie GUDs Time / indtil Hiel-
 pen / hvor om vi med voris an-
 dægtige Bønner anholder / kom-
 mer. Da skal vi omsider befin-
 de det sandt at være / David vid-
 ner:

Job. 12.

2. Reg. 5.

Jud. 8. 10

ner: **HERRN** er nær hos
 alle dem/ som kalde paa haancem/
 som kalde paa ham alvorligen;
 hand gør det de Gudfrygtige
 begierer / hand hører deris strig
 og hjælper dem. Da komer Hiel-
 pen / da bestæmmis voris Mod-
 standere og Fiender / som David
 trøster sig ved

Vers II.

Alle mine Fiender skul-
 le bliffve til skamme
 og saare forfærdis;
 vende sig tilbage / og
 snart blive til skame.

David taler her om hans
 Fiender / de skulle bestæm-
 mis: Hans Meening er
 udi Ordene: Gud skulle til in-
 tet gjøre Fiendernis Anslag og
 oplagde Raad / og da blefve de
 be-

bestiæmmede. Det var Davids
 Trost: Mennisten agter / mens
 GUD skifter. De slutter et Raad
 til fordærvelse over GUDS Børn /
 GUD lader det dog faa saadan
 Udgang / som Achitophels Raad /
 det blef til daarlighed. I man-
 ge U: gudelige Fienders Raade
 Stue deelis ofte eet Rige tuel-
 lem dem / førend det indtagis ;
 Kobet byttis i Tanckerne / fø-
 rend Seeyeren er vunden ; Mens
 naar deris Raad skal fuld: drif-
 vis i Stjerningen / taler GUD et
 andet Ord ; I Folck slaaer E-
 der tilfammen / og giffver dog
 Flugten: Hører I dette alle I /
 som ere i fremmede Lande / ry-
 ster Eder / og gifver dog Flugt /
 Fiere ryster eder / og giber dog
 Flugt ; Beslutter et Raad / og
 der bliver dog intet af ; Taler
 et Ord med hverandre / og det
 skal dog ick bliffve bestandigt /
 thi her er Immanuel. Pharao
 tænck

2. Sam.
 17. 23.

Es. 8. 9-10

tænckte med sin store Hær at be-
 grave Israels Børn udi det rø-
 de Haf / og de saae Blod begro-
 hannem der med all sin Magt /
 hand omkom der med alle sine.
 Ex. 14. Saa gjør Blod dem til Skamme /
 20. som forfølger hans Børn. De
 U-gudelige falder self i Graff-
 psal. 7. den / de bereder til dennem. De
 16. skal besticemmis og fordærvis /
 som ere mod dend Gudfrugtigs
 Siæl / de skal stulis med Skam
 og Skændsel / som søger effter
 ps. 71. hans U-lycke. Det gaar de U-
 13. gudelige / der vil besticemme og
 fordærffve andre / som dend der
 vil skyde til en anden / og Sevæ-
 ret springer / Krudet slaar han-
 nem i Øynene / og hand blifver
 self sort og Skambrændt / der
 tænckte at skade en anden. Den
 Besticemmelse de tæncker at til-
 foye andre / falder paa dem self.
 Mens ick alleene siger David /
 hans Fiender skulle besticemmis /
 mens

mens og saare forfærdis. On-
 de og U-gudelige Fiender kand
 vel billig skræcke Guds Børn /
 besynderlig naar de kommer i et
 Land og Rige / som Samsons
 hastige Keffve at opbrænde og
 gjøre Skade; De føre da det
 Refnet / som Prophetens Søn
 fordum fick Nafn af: Røver
 snart / bytter hastelig. Mens
 eet Folck og Lands Indbyggere
 maa derfor ick lade Modet fal-
 de / mens endrægtelig kalde Gud
 til Hielp. Den eene opmuntre
 den anden med Prophetens Ord
 til hans Frygtagtige Dreng:
 Frygt ick; Thi de ere fleere
 som ere hos os end hos dem: 2. Reg. 6. 16.
 Eller og med Jonathans Ord til
 hans Baaben; dragere. Kom/
 lad os gaae hen offver til disse
 U-omstaarnis Pehr / det kand
 vel stee / at **H E R R E N** ud-
 rætter noget ved os / thi det er
H E R R E N ick svart at hielp-
 lige

15. 4.
Jud. 14.

Es. 7.

1. Sam.
14. 6.

2. Sam.
12.

Ps. 78.

Prov. 28

ligesaa vel ved saae som ved
 mange. Hos saadan Frimodig
 hed bør være Mandighed og For-
 sigtighed at bruge Baaben og
 Berie mod Fienden. Om det
 end gaar noget hart til / som i
 Stormen for Rabba, at Fiendens
 Sværd opsluger denne / saa een
 anden; Maa mand derfor ick
 kaste Sværdet og fly skammelig
 paa det een Strids; Mand ick
 skal blive til Ordspog og Spot
 for sin Kleinmodighed / som E-
 phraims Børn bleff til eet Ord-
 spog / naar David siger om de;
 Som Ephraims Børn / der før-
 de Buen i Harnisk / affalde i
 Stridens Tid. Det er berømt-
 meligt / et Folk og Nation er strid-
 bar / haver Mands. Hierte for
 deris Fiender / saa det Land he-
 de om dem; De Retfærdige ere
 frimodige som unge Løver; Som-
 de haver ensretfærdig Sag at stri-
 de for / nemlig deris Konge / de-
 ris

ris Fæderneland / deris Hustris
 er og Børn / de da vil være som
 en Løve / mand vil berøve Ros-
 bet og Ungerne / hun lader sig
 icke skræcke / mens forsvarer dem
 til det yderste : Eller som Lof-
 ven / der for mange Hyrders
 Raab og Skrig ey frygter og
 forlader det / hand haver ; Der Es. 31.
 ved skræckis Fienden / der tæn-
 cker at skræcke Indbyggerne i
 Landet. Det er og enhver Chri-
 stens Trøst / at hvor forskræcke-
 lig hans Fiender end er / er GUD
 langt meere forskræckelig / der
 betager ofte de Ugudelige Sten-
 der Mod og Hierte / naar de helst
 tænckte at driffve forskræckelige
 Mandoms Sierninger. Vi haf-
 ver mange Exempler udi dend
 Hellige Skrift / at Israels Fien-
 der ere blesne skræckede og for-
 færdede for Israel / naar de tæn-
 ckte ligesom at opsluge Israel.
 Saa flyede Madianiternis u-
 tal-
F
lige

lige stærcke Hær med Stamme
 og stor Forkærdelse for tre hund
 Jud. 7. drede Jraeliter: Philisternis
 24. store Mangfoldighed for Jona-
 1. Sam. than og hans Baaben dragere.
 14. Det gaar offte de U. Gudelige
 Fiender / som Fisker / der kom
 og vilde sluge Tobiam / dend blef
 Tob. 6. self fanget og parteret af Tobia.
 5. 6. De kommer saa forfærdelige /
 som de vilde sluge andre / dog u-
 den Aarsag; Og Gud gjør det/
 at frygt og ædsef overfalder dem
 self. De som tilforn ansaae an-
 dre som en Flue / sig self som en
 Elephant / anseer sig da self som
 en Flue / andre som en Elephant.
 Da vender de tilbage med stam-
 me / som David fremdeelis siger
 om hans Fiender: De skulle
 vende sig tilbage / og snart
 blive til Stamme. Gud er dend
 som udi sin Retfærdighed giver
 Fiender Magten og Fremgang /
 hand er og dend / som vender dem
 til

tilbage / hand binder vore Fiender /
 at de icke kand komme / fø-
 rend dend Tid hand vil / hand
 løser vore Fiender / at de komer
 til dend Tid / hand vil / og maa
 gaae bort igten dend Tid / hand
 beslutter det. De fire skadelige
 Engle bundne i dend Flod Eu-
 phrates bleffve løste / de vare be-
 rtdde til Timer / Dag / Maaned
 og Aar at ihjelslaa: Saa løser
 GUD Fienden til dend Tid / hand
 beslutter det / og giver dem magt.
 Tilsender GUD os dem /
 maa vi tæncke / det er GUDS
 Time / de ere GUDS Bredis
 strenge sendebud: De ere GUDS
 bredis Ruis / og udi deris Haand
 er hans Grumhed en Riep: Of
 ver de Magt og Overvold / maa
 vi tæncke / dend Tid er dem der-
 til forundet / som Christus sagde
 til hans Fiender / denne er e-
 ders time og mørkhedsens magt.
 GUD ligner Fienden ved en Fugl /
 hand

Apoc. 9. 14.

Esai. 10. 5.

Luc. 22. 53.

hand vilde kalde af Østen / der
 Es. 46. skulle udrætte hans Anslag. Saa
 ere onde Fiender som Rof- Fug-
 le / Gud bruger til sin Jagt udi
 hans Retfærdighed / hvor hand
 udsender disse Fugle paa et Land/
 roffber og dræber de. Efter
 hans Villie falder de ofte saa
 tycke i et Land og Riige / som
 Græs Hopperne i Egypti Land
 til at ødelegge og fordærffve al-
 ting: Mens som Gud er dend/
 Exod. 10. der udsicker Fienden / naar hand
 vil / saa er hand og mægtig i en
 hast at drage dem tilbage af et
 fortrængt Land og Rige / naar
 hans behagelige Time kommer /
 at de efter Davids Ord snart maa
 vende tilbage / og bliffve til
 stamme. Fienden saa vel som
 andre Land. Plager haffver sin
 Tid af Gud at blifve. Saa
 skrivis til Meenighedens Engel i
 Smyrna : See Dieffvelen skal
 kaste nogle aff Eder i Fængsel /
 paa

paa det I skulle blifve fristede /
 og I skulle haffve Trængsel i ti
 Dage. Mens naar Tiden og *Apoc. 2. 10*
 Timen er omme / maa de holde
 op og vende tilbage. Da kand
 de icke fortøve / om de vilde / som
 Engelen / der icke hafde længer
 Tid af Gud at fortøve / hand
 maatte strax vende tilbage; *Job. 12. 24.*
 Og ofte gjør Gud det i sin Retfær-
 dighed / at en Overmodig Fien-
 de / der af dend forundte Magt
 hofmoder sig / og betæncker icke /
 at hand er som en Øre udi Guds
 Haand / der ey kand rose sig mod
 den / som hugger med hende / maa *Ef. 10. 17.*
 snart vende tilbage / og det med
 skamme. Hand kommer vel i
 fuld Spring i et Land og Rige /
 mens lit der efter kand det hen-
 de sig / hand ey alleene kommer
 til at gaae ved Stav / som Man-
 den fagen af sin Næste / mens *Exod. 21. 19.*
 slet ved Krycker at slebe sig frem
 med; Da maa hand med skam-
 me krybe der fra / som hand løb

hen. I det Fald haffver vi vel
 Aarsag i disse Lande at berøme
 G U D S Barmhertighed / der
 naadelighaver bortvendt voris
 Fiender / saa at / om Guds Ret-
 færdighed har været som det ster-
 cke Osten Beyr / der førte i een
 hast Græs. Hopperne i Egypti
 Land / saa og undertiden haffver
 ført Fienden over os i Riget og
 Landene / haffver Guds Barm-
 hertighed dog der hos altid væ-
 rit / som det Besten Beyr / der
 førde Græs. Hopperne igien af
 Landet ; ved hans Hielp ere de
 snart blefne fordrefne / og motte vende
 tilbage med Skamme. GUD give ! det
 maatte gaae Landet og Riget Fiender /
 som voris første Forældre / GUD dref-
 dem ud af Eden / de kunde der efter vel
 see til dend / mens sic ey Magt meere at
 komme der ind : Saa de altid maa see
 voris Lande med Fortrydelse / hvor GUD
 nægter dem at komme og saa Døver-
 haand / der at viise deris Hofnod.

Ex. 10.

Gen. 3.

Det høre og bønhøre GUD!

A M E N.

End

Boeniterende David

Som eet Exempel for alle /
som vil giøre en sand Boenis
tenke /

Afbildet ved Gudelige Be-
tæenckninger

Over dend 51. Davids
Psalme.

Vers. 1. 2.

Davids Psalme for at
siunge / der Nathan
Prophete kom til
hanem / der hand var
indgangen til Berfa-
bee.

De tvende første Vers /
som efter de gamle Lær-
dis Afdeeling ere satte
som

som Titulen paa denne Psalme/
 forestiller os Davids Synd med
 Berabee. Af Floyen og Flagget
 kiender vi gemeenlig Skibet /
 hvad Rige og Nation det tilhører.
 Aff de første og øfverste Vers i
 Psalmen mærckis Davids Til-
 stand / at hand var en Syndere /
 der hafde leffvet med Verdens
 Børn som et Verdens Barn i
 denne Syndige Verden / hvor
 hand opholdt sig. I Synden
 hafde hand nogen Tiid sveffvet
 om paa det vilde veltinstens Hafs.
 Hans Skibsfart haffde vel væ-
 ret farligere end Jonæskibsfart /
 enddog hand / som Jonas sov /
 der Faren var forhaanden / haf-
 de sovet sikker med de U. gudeli-
 ge; Mens nu hand opvognede
 og saae sig nær ved at lide Ski-
 brud paa Støelens Begne / da
 raaber hand hart ad som Discip-
 lerne i Hafs Nød: **HERRE**
 hielp os vi forgaae. Da sun-
 ger

Jon. 1.

1. Thes. 5.

Matth. 8

ger hand GUD een Pœnitenkes
 Psalme / beder om Naade og
 Forladelse. Aff Titulen paa
 Bogen mærkis Bogens Indhold:
 Af denne Psalms Titul mærker
 vi / David var en Syndere / som
 i efterfølgende alvorlig afbeder
 sin Synd. Davids Synd er en-
 hver bekandt / som haffver hørt
 og læst om David / at hand be-
 blandet sig med Uriæ Hustru / og
 saaledis bedreff Hoer og Mord
 tillige / i det hand paa een for-
 rædyke Naade lod hendis Æg-
 te . Mand Uriam omkomme og
 dræbe. Denne hans grove Synd 2. Sam.
 beskrivis med disse høflige Ord: II.

Der hand var indgangen til
 Berfabee. Det er Skriftens
 Naade ofte med Høflige Ord at
 forestille en U : høflig Materie ;
 Thi som dend Hellige Skrift er
 indgiven af GUDS Aand / som
 dref de Hellige Mænd til at
 skrive og tale / saa haffver dend 2. Pet. I.

Hellig Aand udvaldt Hellige og
 reene Ord / naar en grov Synd
 og u. reen Materie skulle afma-
 lis og beskrivis / icke der ved af-
 skule eller besmycke Synden /
 mens at bevtise Guds Reenhed
 og Hellighed. De forargelige
 Verdens Børn besudler ofte den
 reenste Materie med grove for-
 argelige Ord : Hos dem bliver
 det gode / som dend gode Vin /
 der fyldis paa eet raadet Tree /
 tager Affinag der af / som mæ-
 ckis / naar det udtappis ; Naar
 de skal tale der om / og Materi-
 en fremsættis / bliver dend stin-
 ckende ved deris u. høflige Ord /
 som Paulus kalder een raaden
 Snack : Dend viise Salomon
 giver klygtig der offver sin Be-
 tænkning : Ligesom dend Hal-
 tis Beene ere u. lige / saa staa-
 det en Daare at tale om Viisdø.
 Et Ordsprog i Daarens Mund
 er ligesom en Torn / der stinger
 i dend

Ephes. 4.

rucknis Haand. Mens denne Prov. 26
 Davids Letfærdigheds Synd /
 og med Hofflige Ord forestillet /
 stede Propheten Nathan, og
 sin Straf. Prædicken forte
 David udi hans Synders Kun-
 den / saa hand teke allene tien-
 mens og bekiendte sin grove
 Synd. Det eene Menniske er 2 Sam. 22
 la vel en Syndere som dend an-
 en / dog bruger GUD dend eene
 Syndere til / at paamine den an-
 en udi Synden / og føre hant
 til Pœnitenke. En Haand toer
 end anden / og een Syndere
 tielper ofte til / den anden i een
 and Pœnitenke toes og reensis-
 for GUD. GUD hafver be-
 ficket Ordets Tienere / de skal
 raabe til andre Syndere / som
 løber vild i Synden; Om een
 Syndere vil bebreide en Guds
 Tienere hans egen Synd / naar
 hand straffer og paaminder han-
 nem for Synden / som dend E-
 gyptiske Mand gjorde ved Mo-
 sen /

- Ex. 2. sen / er icke ret ; vil hand der
foragte hans Ord og Tale / for
agter hand GUD / der bestick
hannem til at tale og straffe
Synden med dend Fuld Mact
som hand fordum gaf Prophe
ten Ezechiel : Du Menniskel
Søn / jeg haaffver sat dig til ende
Bægtere offver Israels Hund
naar du hører noget aff mine
Mund / at du skal advare dem
Ezech. 33. paa mine Begne. Guds Tid
nere / om de icke ere Engle. re
ne / nder Synd / ere dog Guds
Mat. 2. Engle og Sendebud / aff hv
Munde Guds Lov og Billie me
Verbodighed bør höris. Des
er Straf. værdigt og Fordom
meltigt / om en Guds Tierner
er falsk paa sin Bagt / og icke
advarer og raaber til Synderen
der lættelig formedelst Synden
kand blive dend Helvedis Fiende
til Rof og Bytte / og arbender
paa ved Guds Ord / om hand
holdis fangen i Dievelens Sna
rer /

er/ at frelse hannem/ som Abra. 2. Tim. 2.
 derham frelste hans fangne Broder
 / sooth fra Fienden; Eller og Hylt. Gen. 14.
 Kider for vildfarende Syndere / og
 straffe med Alvorlighed straffer de
 Ratts Synd og Ondskab. Lægen
 opmaa ofte bruge en haard Haand
 skel at føre det forvreckede Been
 l eddi sit forrige Leed; Det skader
 ikke det knager og Patienten skri-
 mler / det bliffver dog Patienten
 den Gavn / og Lægen haver giort
 Eiserommelig det/ hand burde :
 retien Guds Tiennere og Stæles
 Udøge maa ofte bruge haarde
 byrd til at føre vildfarende syn-
 nere til GUD / det skader icke
 Desyndere knurrer ved det/ Sam-
 omittighedens Bylde tryckis / det
 erdiffver dog Syndere til Salig-
 icked / og en Guds Tiennere be-
 ren/ ider der ved en god Samvit-
 den ghed udi hans Embedis For-
 nde øtning. De falske Hyeckiste
 der Dropheten beskrieffver GUDS
 AAND

- Ef. 9. Mand som Halen. Det sk
 ilde / naar een Guds Tiener
 vil være for Syndere som
 bice Hund / der logrede med
 Tob. 11. len / vil huckie for Syndere
 deris Synd / eller og vil v
 Ef. 56. som en stum Hund. Det er
 fordømmeligt / om en Synd
 foragter en Guds Tieners
 hiertige Formaning / der raad
 hannem til Beenitente og
 vendelse. Vi følger gierne
 gens Raad og præscription,
 Det vi kand cures og frelsis
 voris Legemlig Svaghed; lat
 meere billigt er det / vi følger
 Mandelige Siæle-Lægers
 Tieners Raad til voris
 lre Sundhed og Salighed
 vinde og erlange. David
 sig strax gaae til Hierte de
 haarde Straf Prædicken /
 pheten Nathan holdt for hann
 for hans begangne Synds
 Og stants troligt / der Prop

ten var udgaugen fra David /
 haffver David aff deud Hellig
 Aand dertil dreven og underviist
 Componeret denne Psalme / som
 begynder saaledis :

Vers 3.

GUD bær mig naadig
 efter din Miskund-
 hed / afflet mine Syn-
 der efter din store
 Barmhiertighed.

Der var een sær . . . vorlig
 Bœnitenske og en stor yd-
 myghed hos David / at
 hand icke allene med et ydmygt
 og andægtig Hierte mærcket paa
 Prophetens Straf. Prædicken/
 mens endog med eet offentlig
 Skrift bekiendte sin Synd for
 alle hans Undersatter. Om no-
 gen haffde taget Forargelse aff
 hans

1. Reg. 12

hans Synd/ skulle de nu mærcke hans Alvorlige Poenitente og Fortrydelse over Synden. Det staar ilde / naar store Herrer og Regentere grovelig synder / og gifver Forargelse fra sig; Det er som/ naar Solen og Maanen formørckis / det mærcker enhver i Landet. Efter Kong Jeroboams opreiste Guld · Kalffve løbe alle hans Undersaatter / bleve Affgudsiste tillige med ham. De Stores Exempler vil ringere Mand snart efterfølge. Mens det er Gudeligt naar een Syndere offentlig haffver syndet og gifvet forargelse / hand da og lader sin Poenitente offentlig tilsiune for Synden / der af lærer andre at vogte sig for grov Synd; Der af bevegis andre at giøre offentlig og alvorlig Poenitente / naar de synder. Mange holder det ick for nogen Skam offentlig at synde / mens offentlig at giøre

re Boenitente og af bede Syn-
 den / maa ansees som dend / der
 er saaret offentlig / skammer sig
 dog ved offentlig at lade sig for-
 binde og læge / eller og / som
 dend / der falder for allis Dnye
 i Skarnet og dend u, reene Sør-
 le / skammer sig dog ved at ren-
 se sig igien for andris Dnen.
 Mens offentlig giffver David
 hans Penitente tilkiende og
 skriver : **GUD** vær mig naa-
 dig efter din Miskundhed. En
 hver Land nock slutte / hvorledis
 David var til Mode / da hans
 sovende Sambittighed af **GUDs**
 Ords Piud blef opvagt / hand
 begyndte at kiende sine Synder /
 saae sig fangen i Dievelens Sna-
 rer. I hans Sambittighed kald-
 det **GUD** hannem ligesom for
 Domstolen. **GUDs** Retfærdig-
 heds Bue saae hand spendt / An-
 gist og Pine var over hannem /
 hand raabte derfor / **GUD** vær
 mig

mig arme Syndere Naadig.
 Saa er det med en Syndere u-
 di hans Bœnitenhis Begyndel-
 se / naar hand kommer udi sin
 Synders Kundskab / og former-
 delst **S U D S** Ord opvæctis af
 Synde, Sønnen / hand opvogs-
 ner vel icke med dend Rige Mand
 i Helffvede / mens finder dog en
 forsinag paa Helvedis Qval og
 Pine udisit Hierte og Samvit-
 tighed; Angist og Pine er over
 hannem / Frygt og Stræck off-
 versalder hannem; Hand maa
 anseis som Daniel i Loffve-ku-
 len / der saae Løverne og frygte-
 tede / de hvert Øneblick skulle gri-
 be hannem. Dend strenge Ret-
 færdige **G U D** / som en gammel
 Løve / er hannem stillet for Ø-
 ne / der effter hans Retfærdig-
 hed truer med fordervelse: Hand
 seer dend Helvedis Løve Dieff-
 velen / færdig at gribe hannem;
 Hans eget Hierte fordømmer
 hans

Luc. 16.

Jof. 13.

1. Pet. 5.

hannem / hans Ondskab vldner
 mod hannem / og hand veed ikke / Sap. 17
 hvor snart disse Løver vil gribe
 og sønder, rive ham / som Løven
 sønder, revf Propheten paa Bey-
 en. Udi saadan skræck og Stæ- 1. Reg. 13
 le. Angist maa en Syndere vel
 raabe med David: Gud vær
 mig Naadig efter din store
 Miskundhed. GUDS Naade
 er høyligen fornøden for een
 Syndere / som er kommen udi
 sine Synders Kundskab / og vil
 gjøre Bøenitense; Thi om hans
 Hierte aff Lovens Trusel er al-
 deelis forstræcket / og hand med
 dend frygtagtige Prophete raa-
 ber: Mig er saa Hiertelig vee/
 mit Hierte slaar i mit Liff / Jer. 4.
 blifver hans Hierte dog uden GUDS
 Naade og Naad / som dend haard
 de Klippe / der ved et sterck Jord-
 skelsvel noget bevegts og splittis/
 mens bliffver dog haard; eller
 som et stycke Jern / der vel er
 brut

brudt i stykker / mens icke blødt
giort og smeltet. GUD med
sin Naade og Naad maag derfor
være tilstede / der blødt al-
deelis det haarde Steenhierte /
saa alvorlige Pœnitenziss Taa-
rer flyder / Troen kommer i
Hiertet / det syndige Lef og Lef-
net forbedris. Det er og høys-
ligen fornøden for een Pœnite-
rende Syndere at bede om Guds
Naade / saa Synden maag forlas-
dis / Straffen efterladis. Det er /
det David her beder om: GUD
vær mig naadig efter din Mi-
skundhed. Hans fører GUD
til Gemyt hans sædvaanlige store
Naade mod Syndere. Det
trøstet hand sig ved en stolende
paa sin egen Retfærdighed / som
Propheten Daniel bekiender:
Vi ligger for dig vor GUD med
voris Bønner / icke paa vor Ret-
færdighed / men paa din store
Barmhiertighed stolende. Naar
vi

vi synder / samtlis GUDS Brede; Rom. 2.
 Mens ved en Andægtig Bøn fin-
 dis igien GUDS Naade. Per mi-
 serere mei tollitur ira Dei. Det
 er: Naar en Ydmyg Syndere
 raaber: GUD forbarme sig
 ofver mig / bortvendis GUDS
 Brede. Saaledes raabte dend
 Bodfærdige Toldere: GUD
 være mig arme Syndere naadig / Luc. 18.
 og hand fandt Naade. Som
 dend Søefarende i Stormens
 Tiid søger til Havnen; Dend
 Landflygtige til en fri Stæd at
 redde Livet: Saa kand en Bod-
 færdig Syndere / der frygter for
 GUDS Brede og Straf / søge til
 GUDS Barmhiertighed og blif-
 ve frelst. Paulus mælder til
 hans Corinther: Hvad ville
 I? skal jeg komme til Eder med
 Riis / eller Kierlighed og een 1. Cor. 4.
 Sagtmodig Aand. Vi finder
 GUD / som vi vil have hannem /
 Streng og Retfærdig / naar vi

synder uden Pœnitenke/ Kierlig
 og Barmhiertig/ naar vi giœr
 Pœnitenke for Synden/ og raa-
 ber med David: Afflet mine
 Synder efter din store Barm-
 hiertighed. Der er ingen Tviff/
 denne Supplicerende David om
 Guds Naade ioe og tillige med
 Troens Dye haffver seet hen til
 dend forlove Messiam og Frelse-
 re/ for hvis Skyld GUD forlader
 Synden; Hans Fortieniste ha-
 ver hand i Troen frembaaren
 som et Forsønings Offer for sine
 Synder/ ey twiffende om at fins
 de Naade hos GUD. Med saa-
 dan Troe og Tillid bør en Syn-
 dere supplicere om Guds Naade
 og Syndernis Forladelse: Om
 Syndens Mangfoldighed strœ-
 cker og giør mistrœstig/ maa
 hand trœste sig ved Guds Naas
 dis Offverflodighed i Christo;
 Thi hvor Synden er bleven of-
 ver

verflødig / er Naaden bleffven
 langt ofverflødigere i Christo /
 vidner Paulus. Det var Bro. Rom. 5.
 phetens Eliæ Løfte til Elisæum,
 dersom hand saae ham / naar hād
 opfoer / skulle det alt stee hanem
 efter hans Begiering. Det er 2. Reg. 2.
 Guds naadige Villie: Dersom
 vi med Troens Dyne seer til
 Christum / som er optagen til
 til Himmelen og er Forligelsen
 for alle vore Synder / skal det 1. Joh. 2.
 stee os / som vi beder om / nem-
 lig at finde Naade og Barmhjer-
 tighed hos G U D. Mens det
 er mærckeligt David her beder:
 Afslæt mine Synder. Er en
 Signelse tagen aff een Bogstaff
 eller eet Ord / som udslættis aff
 eet Papiir eller Pergament, som
 det Hebraiske Ord i Grund. Tex-
 ten nogle stæder brugis i Skrif-
 ten vdi dend Bemærckelse. (1)
 Naar

(1) Verbum 𐤂𐤍𐤅 sapius in

Naar vi synder / skriver GUD
 op med os / hand holder Register
 offver vore Synder / optegner
 dem icke mindre end Judæ Synder
 der var skreven med Jernstiil og
 med skarpe Diamanter; Og det
 vil blive en haard Skrift og et
 tungt Register for de U. gudelige
 ge paa dend yderste Dag / naar
 det klart skal stillis dem for Syn-
 ne / og deris Synder ey ere ud-
 slettede. Da skal det udbredis
 for dem som Bressvet for Bro-
 pheten i Siunen / hvor udi stod
 skressvet: Begrædelse / Ach og
 Bee. Vel derfor det Menn-
 ske / som arbender der paa i eet
 sand Pœnitenste i Troen / at alle
 hand

S: Scriptura & Hebræo Textu usur-
 patur, quando aliquid deleri dici-
 tur e libro vel tabula. In ista fig-
 nificatione verbum occurrit Num
 Cap: 5. v: 23. Exod: Cap: 32. v:
 33. Confer Geierum in Psalmos.

hans Synder kand udslættis aff
 Guds Register: Dend Synde-
 Haandskrift / som er imod ham /
 kand udslættis / og ved Christi
 Rosen- farvæde Blod dragis en
 Streg der offver / saa er hand
 forsickred / Synden en skal me-
 de ham paa Dommens Dag /
 mens hand skal findis reen fra
 alle Synder og Misgierninger /
 som David beder fremdeelis om

Eph. 2.

Vers 4.

Doe mig vel aff mine
 Misgierninger / og
 gjør mig reen af mi-
 ne Synder.

Naar et Menniske er fød til
 Verden / finder GUD
 hannem u: reen / besmit-
 tet med Synd / nogen uden ret-
 færdigheds Klædebond / saa hād

S 5

da

- da vel maa sige til Mennisket /
 som hand ved Propheten tilsaler
 det Vanhellige Folck: Der jeg
 fandt dig / var du ickc toyt / va-
 sket eller svøbt i Klæder / da ren-
 ser GUD ham ved Daabens Vand
 fra dend oprindelige Synd og
 U.reenhed / smycker hannem med
 Christi Retfærdigheds Klæde-
 bond; Mens disvær! Menni-
 sket er strax findet som Soen / der
 velter sig i Skarnet igien / eff-
 2. Petr. 2 ter hun er toen / velter sig strax
 i Synd og Ondskabs Dynd. Den
 Retfærdige falder syv Gange
 Prov. 24 efter Salomons Ord / og Men-
 nisket falder meere end syv gan-
 ge om Dagen i Syndsens Søle /
 og besudler sig. Alle maa vi
 derfor raabe som de Spedalske
 i det gamle Testamente: U.reen/
 Jer. 13. U. reen: Mens fra denne U-
 reenhed maa vi rense os / saa of-
 te vi mærcker dend. Zi maa
 bede med David / GUD vil self
 toe

/oe og reense os fra voris Syn-
 de. smitte/ at vi kand finde Naade
 for hans Dyen. Det gicte Da-
 vid her som dend/ der bluis ved
 sin udvortis Smitte og Skiden-
 hed/ og er begierlig efter at ren-
 sis / hand bluedis ved hans Aan-
 delig Siale smitte Synnden/ og
 var begierlig efter / Gud skulle
 reense hannem. Gud haver og
 af Naade forordnet hans Sønns
 Blod / som et Rense. Bad / hvor
 Syndere i Troen toes og vaffes/
 og der ved gjør Gud dem reene
 og behagelige. Propheten Eli-
 saus gaf dend Spedalste Naaman
 Befalning at toe sig syv gange i
 Jordans Flod / saa skulle hand
 strax blive reen. Det er Guds 2. Reg. 5.
 Villie / vi skal toe os forvedelst
 Troen i Jesu udgydede Blods
 Flod/ saa ofte vi ere U-reene / saa
 bliver vi strax rensede fra voris
 Synde. Smitte. Her hielper
 da icke Papisternis Die. Vand/
 icke

icke Hedningernis Haf. Vand
 hvor udi de tode sig i Forhaad
 ning strax at reensis fra deris
 Synder. (2) Lad Bapisterne
 som Pharisæerne forduin to
 Hænder og Fødder og gandske
 Legeme ofte om Dagen udi det
 saa kaldet / hellige Vand. Lad
 de U-retfærdige som Pilatus to
 Hænderne i Vand / de kand dog
 der ved icke afvaske Synden for
 G U D ; Mens det bliver / som
 Job bektender : Om jeg end
 toede mig med Snee , Vand / og
 rensede mine Hænder i en Kilde
 da drypper du mig / H E R R E
 dog ned i Skarnet / og mine Klæ
 der skulle staae mig skammelig
 Skal

Job. 9.

(2) Mare hominum abluere
 peccata superstitiosa olim credidit
 Gentilitas. Sic Cicero pro Roscio
 inquit : Quæ violata sunt , mari
 expiantur. Et Euripides : Θάλασσαν
 κλύζει πάντα τῶν ἀνθρώπων κακά.

Skal vi reensis fra voris Syn-
 der / G U D maa styrcke os med
 sin Haand og Naade at vi rettelig
 i Troen kand vaske os i JESU
 Christi Blod / der toer og renser
 os af alle voris Synder. Frem. 1. Joh. 1.
 deelis siger David

Vers 5.

Whi jeg bekiender mine
 Misgierninger / og
 mine Synder ere al-
 tid for mig.

Hend beste Naade til at blis-
 ve Gudelig / er at bekien-
 de og fortryde sin U-gude-
 lighed. Den Regel følger David.
 Det hjælper ick / een Syndere
 vil tie og skjule Synden for Gud /
 som dog veed og kiender alle
 Menniskers Synder. Naar
 Gnisten ligger skjult under A-
 sten /

sten / er dend vel skiult for Men-
 nistens Øyne; Mens Synden
 som holdis forborgen i Hierte
 er iche skiult for GUDS Øyne
 Ingen Undskyldning hielper for
 GUD. Ingen falsk benæg-
 sis Ved Land fordunkle Ræ-
 ten hos GUD / som hos Men-
 skene. Best Synden bekiend-
 reent ud for GUD. Hvad hiel-
 per dend Gield. Bændue / hvæl-
 Haand. Skrift vidner mod han-
 nem / hand vil fortie eller næg-
 te sin Gield? Dommeren fin-
 der hannem dog skyldig at betale
 efter hans udgifne Haand og
 Revers; En ond Samvittighed
 er en Haand. Skrift / der vidner
 mod Synderen om hans Syn-
 de Gield; Det kand intet hiel-
 pe / hand vil forløgne sin Synd
 og Gield for GUD / Samvit-
 tigheden viiser og vidner dog
 tvert imod / der efter dømmis-
 hand skyldig at lide. Synder-
 ren

Coll. 2.

ren maa derfor godvillig tilstaa
 sin Synde. Gield / og med dend
 Gield. bundne bede om Naaden
 og ick Rættten / sigende: **HER-** Mat. 18.
re haf Taalmodighed med mig:
 Og stillis hand for dem / der paa
 Guds Begne skal Examinere og
 høre hans Synd / enten det er
 Geistlig eller Verdlig Ofrig-
 hed / og der gioris denne Iosvæ
 Formaning til hannem som til
 Achan fordum / min Søn gif
 dog **HERREN** Israels GUD
 Eren / og gif hannem Lob / og
 gif mig tilkiende / hvad du haf-
 ver gjort / og dölj intet for mig /
 maa hand strax være færdig som
 Achan ; at bekiende Synden og
 sige : sandelig jeg syndede mod
HERREN Israels GUD ; saa Josv. 7.
 og saa gjorde jeg. Fornemmelig
 er det billigt en Syndere be-
 kiender sine Synder i Skriftes-
 stolen for Præsten / der sidder
 paa Guds Begne. Mand skam-
 mer

mer sig icke ved at klage sin Nød/
 aabne Saaret / og viise Skaden
 for Lægen / at mand kand lægde
 og hielpis; En Syndere haver
 der af ingen Skam ey heller For
 re / hand bekiender sine Synder
 for Præsten / og aabner sit Syn
 defulde Hierte; Der ved kam
 en Guds Tienere faa Anledning
 at bruge Lægedom effter Syg
 dommen / passe Plasteret effter
 hans Samvittigheds Bylde / pas
 se Ordene og Trøsten efter han
 Tilstand; Synderen vender sig
 da vel trøstet med en rolig Sam
 vittighed tilbage fra Skrifte
 Stolen. Evert imod gaar den
 uden Trøst bedrøffvet i u-rolig
 Tancker / der vil tie Synden
 som nagger hans Samvittighed
 Thi Synden er hos ham som
 Splinten i Saaret / som Skæ
 ven i Dyet / der forarsager ul
 delig Smerte / indtil dend ul
 dragis Hans Samvittighed

Vine er stoer og ubestrieffelig /
 indtil Synden ved en sand alvor-
 lig Bekiendelse ud driffvis aff
 Hiertet. Det bærer David fult
 Bidne om / naar hand siger:
 Der jeg vilde det tie / da vand-
 sinegtede mine Been ved min
 daglige Hulen; Thi din Haand
 var Dag og Nat svar paa mig/
 at min Bædste bleff forvandlet
 til Sommerens Tyrcke / Sela;
 Thi bekiender jeg mine Misgier-
 ninger og skiuler icke mine Over-
 trædelser. Vil nogen frygte for
 Præstens Utroskab / der maa skee
 igien kunde aabenbare den giorte
 Bekiendelse / maa hand der hos
 betæncke / Glds og Kongens Lov
 haver hengt Laas for Præsteris
 Munde / at deris Munde icke skal
 tale efter det / deris Dren høre
 i Skrifte. Stolen; Hvad som
 der bekiendis for Præsterne / bør
 strax sincke til Bunde / og icke
 flyde op igien / og komme for

Ps. 32.

Lyset / som Drengens Dre / Bro-
 pheten kom til at flyde op igien/
 der dend tilforn var stuncten til
 2. Reg. 6. Bunde. Naar en Syndere als
 vorligen bekiender sine Synder/
 qvæler Synden ham ick meere/
 som David / der klager : Mine
 Synder ere altid for mig.
 Davids Meening er udi Ordes
 ne : Nu hand var kommen udi
 sine Synders Kundskab / stod
 Synden ham altid stillet for
 Dyen / laae hannem idelig paa
 Hiertet / gjorde ham urolig og
 bange / som hand klager een an-
 densteds : Min Pine er altid
 Ps. 38. for mig. Her aff mærckis /
 hvorledis en ond Samvittighed
 plager og piner ; Dend er som
 en knurrende Hund / der aldrig
 tier / som en Orm og Slange /
 der idelig bider og stinger i Hier-
 tet ; hvo dermed plagis / frygter
 altid. En forsærdet Samvit-
 tighed formoder sig altid det
 vær

Cap. 17.

rste. Mange synder udensam-
 tighed / og tæncker / dend sofs-
 ide Samvittighed aldrig en-
 ng skal opvogne; De gjør
 ingen Tæncke om / hvor gro-
 Synder de bedriver i For-
 abning / Synden skal en igien
 de dennem i Samvittigheden
 U:roe og Qval. Saadan-
 U: gudelige maa billigen lig-
 med de Skiodislose Horer /
 n føder i Dølsmaal / Kaster
 i Fosteret fra sig / og tæncker:
 et skal aldrig meere møde dem /
 de en kiende sig ved Fosteret /
 deris Bisning slaar dem ofte
 / i det Fostret siden leggis
 n for Dyne / og de straffis til-
 rligen; Saa tæncker de og /
 ar Synden bedriffvis af dem
 m saa hemmelig / dend Synd
 il skriffvis i Glem: Bogen /
 il aldrig meere møde; Mens
 ar Samvittigheden vogner /
 kommer udi deris Synders

Rundskab / maa de raabe

David : Mine Synder

altid for mig. Da kom

de forige Synder vrimlen

krybende frem for deris

som forgiftige Slinger og

me at stræcke og pine dem

Syrack ligner de U gudelig

Syr. 12. deris Synder med Hugor

For dem vilde de da gierne

som Moses for sin Staff /

dend var ombendt til en E

Ex. 4. ge ; Mens de kand icke vil

be for en ond Samvittighet

deris Synder staar dem

for Øyne. En Christens

siagtighed er derfor / at ho

Lide dræber Synden i en

alvorlig Poenitente / og

Synden hos sig finde dend

me Skiebne / som de Ebr

Drenge. Børn fordum i E

ten / de skulle dræbis det

Exod. 1. de vare fødte / saa skal

Synder icke siden møde og

ætte hannem paa den Tid /
indst venter det / en hel-
ængstige hannem udi hans
ste Døds stund. David blif-
ved i en alvorlig Poenitente
bækiende sine Synder og siger

Vers. 6.

eg haver alleene syn-
det imod dig / og gjort
ilde for dig / paa det
du skal beholde Ræt
i dine Ord / og blive
reen / naar du blif-
ver dømt.

De gamle viise Græcker lod
sætte paa Apollinis Tem-
pels Dør *γνῶθι σεαυτόν.*
Esce te ipsum: Kiend dig self/
inden for stod det Ord *εἰ, Est,*
nder / hvor ved de / efter ens
deels

deels Meening / vilde gifte
 kiende / at GUDS og sin
 Kundskab er høyligen for
 for et Menneske. David
 nu fuldkommen lærdt at
 baade hvad GUD var / og
 een Retfærdig GUD / sa
 hvad hand self var / een
 Syndere. Det bekiender
 sig og at være og siger.
 haver alleene syndet mod
 og gjort uide for dig. De
 David høyligen til Hiertet
 saa groffvelig hafde for
 forsyndet sig mod sin GUD
 GUD / som hafde beviist
 nem saa meget got / frelst
 fra Løven og Bjørnen / be
 ham med Seyr over dend
 tige Goliath / reddet ham
 Saul's Haand / ophøyet ham
 fra en slet Hyrde. Stand
 høy Konge. Stand / givet
 nem i Røden for Hyrde. St
 Kongelig Scepter i Haand

1. Sam.
 17.

hafde hand saa grovelig forseet
 og forsyndet sig imod. Her
 var David som en ond Betales
 re / der oppebærger store Sum
 mer for et got Ord / mens beta
 ler igien med Ondskab og For
 trædelighed. Det meget Gode
 oppebaaren af hans Gud hafde
 hand betaldt med Ondskab og
 Fortrædelighed. David var her
 som een ond Jord / der besaaes
 med god Sæd / dend bærer dog
 Torne og Tidhel ; Meget got /
 dend Hellig Aand / Ordets Sæd /
 der kaldis een u . forgiengelig
 Sæd / hafde GUD nedlagt hos I. Pet. I.
 ham / dog fundet idel Syndes
 U . Krud / saa GUD billig mot
 te tiltale ham / som Paulus sine
 Romere : Hvad haffver I for
 Frugt paa denne Tid ? af hvil
 cken I maa skamme Eder. Rom. 6.
 Davids ydmuyge Bektendelse er der
 for denne : Jeg haver allene

syndet mod dig. Af disse Davids Ord kand icke sluttis / David ingen Fortrydelse skulle baaren over hans begangne Forseelse imod andre / hans Næste / saavel som mod Gud ; Hand hafde syndet mod Bersabeam, dend hand maa skee baade med Locken og Truen beveget til at blive deelagtig med sig udi Synden ; Hand hafde syndet mod hendis Mand Uriam, dend hand paa en forrøddist Maade lod omkomme og dræbe ; Hand hafde syndet mod dend gandske Meenighed / alle hans Undersaatter / i at giffve dem Forargelse ; Hand haffde syndet mod sig self i det hand bedreff Hoer effter Pauli Ord : Hvo som leffver i Skiorlefnet / haad synder mod siteget Lege-

1. Cor. 6. me. Der er ingen Tvifl paa / David so fortrød sin Forseelse mod enhver i sær / dog som GUD var meest offenderet ved disse Synder /

der / imod hvis allerhelligste
Bud og Lov de alle stridede /
GUD var og dend eene / der
kunde straffe hans Synd / de an-
dre som Undersaattere kunde al-
leene bære Fortrydelse ofver de-
ris Kongis Synd / mens GUD /
som er Kongernis Konge / kun-
de alleene Hiemsøge og straffe
Kongen for Synden / saa bekla-
ger David fornemmelig / hand
haf de syndet mod GUD. Der
findis mange U. gudelige / som
lidt fortryder Synden øvet mod
GUD / mindre mod deris fatti-
ge Næste / lidt frygter de for
GUD / der fand straffe / mindre
for deris fattige Næste / der hver-
cken hæver Magt eller Evne at
straffe / eller lade dem straffe.
De tæncker vi haffve syndet til-
forn / os er derfor intet Ondt
vedersfaret / vi ville det endnu
gøre. Imidlertid ligger Sam-
vittigheden hos dem / icke allene

2. Sam.
II.

bag Døren fast / mens alde
 uden Døren / som Uria laa ud
 Døren for Davids Huus; Men
 om saadanne icke frygter
 Meniskens Afsmagt / maa
 dog frygte for Guds Allmagt
 Der er ingen Modvillig
 Haardnacket Syndere / G
 so kand finde Middel til at straff
 Det gaar saadanne domdrift
 skiodisløse Syndere / som de
 Bofve, Hals / der giver sig
 efter anden i Fare / indtil ha
 paa det sidste omkommer i
 ren. De synder saa længe ud
 Frygt paa Guds Barmhert
 hed / indtil omsider Guds R
 færdighed med Straffen som
 Snare overfalder dem. D
 vid her frygtede for Straffen
 der hand hafde syndet / og m
 Bæmodighed bekiente for G
 Jeg haver gjort ilde for di
 Som hand hafde syndet / haf
 hand gjort ilde. Synden er
 Bederstyngelighed og idel U-ræ
 Hvo

Hvo / som gjør Synd / gjør og
 U. ret / og Synden er dend Uret. 1. Joh. 3.
 David bekiender rundt ud / hand
 hafde gjort ilde. Synden vil
 hand ey besmycke eller forklare
 i en god Meening som Verdens
 Born / der ligger Maleren / hand
 ved sine Farver veed saa nøet at
 overstryge et Billede / der tilforn
 stod heeltig som en Dtevel / at det
 bliver Engle. ligt ; De ved saa
 mange Undskyldninger og Argu-
 menter veed at besmycke dend
 groveste Synd / saa mand skulle
 tæncke / det var beste Dyd. Mens
 Dievelen maa paatage sig Eiu-
 sens Engels skickelse / bliver hand
 dog en dievel ; De Ugudelige maa
 besmycke deris Synd med Ret-
 færdigheds Skiu / det bliffver
 dog kiendt at være een falsk
 Smincke / eller som dend falske
 Forgyltning / der afgaar / naar
 den lidt stodis. Naar GUD og
 forstandige Folck skal domme der
 om /

1. Sam.
19.

Es. 5.

om / prøffve Materien / sticker
 Skalcken ud / Synden bliffver
 Kiendt at være Synd. Michol
 maa bruge sin største Flid og
 Eftighed at klæde Billedet i Da-
 vids Klæder / legge det i Dav-
 ds Seng / kand dog aldrig gøre
 det til David / at det skulle ag-
 tis som David. De U. gudest-
 ge maa practicere med all Flid
 at besmycke deris Synd og U ret-
 færdighed med Retfærdigheds
 Raabe og sætte dend blant Dy-
 ders Tal / kand dog aldrig giø-
 re dend til Dnd / at Gud og for-
 standige Folck jo mærcker deris
 Ondskab og Skalckhed. Jo
 meere de besmycker Synden /
 jo værre det bliver for dem self.
 See dend siger Propheten / som
 kalder Ondt got og Got ondt /
 de som giøre Mørcket til Lys og
 Lysset til Mørcket. Mens Da-
 vid blef ved Sandhed / og bekiem-
 der: Jeg haver giort ilde for
 dig. Efter Texten i Hoffved-
 spro

sproget (3) lyder det / jeg haf-
 ver gjort ilde for dine Øyne.
 Naar Menniskene synder / syn-
 der de for GUDS Øyne / hand-
 seer og mærcker Synden: Mine
 Øyen see paa alle deris Beye /
 at de kunde ick skule dem for
 mig / og deris Ondskab er u-skiult
 for mig / siger **HERREN** self. Jer. 16.
 Det store Verdens Øye Solen
 oplyser alle Ting i Verden;
 GUDS Øyne ere klarere end So-
 len / de seer alle Ting i Verden. Eyr. 23.
 De gamle Ægyptier fordum af-
 bildede GUD som et Øye afma-
 let paa et Kongelig Scepter (4)
 Hvor

(3) Verbum in Hebræo textu
 וְיָצַדְתָּ norat. in oculis tuis. Fate-
 tur igitur David, se, vidente Deo,
 qui videt omnia, peccasse. Confer
 Geieri Commentar: in Psalmos.

(4) De sacerdotibus Ægypti-
 orum refert Cyrillus Alexandrinus,

Hvor ved de vilde give tilkiens
 de / GUD seer alle Ting i Ber-
 den / som Paulus vidner: Det
 er altsammen blot og aabenba-
 ret for hans Ønen. GUD er og
 en Konge over alting / der straf-
 fer Synd og Ondskab / som bes-
 gaats mod hans Lov og Befal-
 ning. Mand skammer sig ved
 at bedrive nogen slem Synd for
 Menniskens Ønen / langt meere
 maa vi skamme os at synde i
 GUDS Paasyn; Hand seer og
 mærcker Synden / vil og straffe
 for Synden. Jeg haver gjort
 ilde / siger David / paa det du
 skal beholde Ræt i dine Ord /
 og blifve reen / naar du blifver
 dømt.

eos sceptrò Regiò erectò, in cuius
 fastigio oculi Effigies, Deum sig-
 nificare voluisse, ideo quòd omnia
 prospiciat & intueatur, sitq; orbis
 quasi oculus.

domt. Davids Meening er
 icke udi disse Ord / at Guds Ret-
 færdighed bestaar af Menniskens
 U- Retfærdighed og Synd / el-
 ler og det er fornøden Menni-
 skene synder / paa det Gud kand
 kiendis Retfærdig. Paa dend
 Maade / David her siger: Jeg
 haver gjort ilde for dig / paa
 det du skal beholde Ræt udi
 dine Ord / siger Paulus: Der
 skulle være Parti iblant Eder /
 paa det at de / som ere Retsfindi-
 ge / kunde blive aabenbare iblant
 Eder. Dend partikel / paa det I. Cor. H.
 brugis icke her Causaliter, mens
 eventualiter, som de Førde disting-
 verer: Icke steer Synden aff
 Fornødenhed / at Guds Retfær-
 dighed der ved bliver aabenba-
 ret / mens i det Synden steer /
 bliver GUD dog altid Retfær-
 dig. Naar David derfor siger:
 Jeg haver gjort ilde for dig /
 PAA

paa det du skal beholde Rætt
i dine Ord / blifver Meeninge
denne: Jeg som haver syndet
maa bekiende min Synd og gæ
ve Forseelse / du GUD / som vi
Propheten Nathan taler og straf
fer Synden / hafver Rætt i din
Ord; Skal og Synde. Straf
fen følge / jeg kand icke disput
re der imod / du haver Rætt i di
ne Ord og Sierninger. Mange
om de end farer med U. Rætt
baade i Ord og Sierninger / vil
de dog forsvare U. Rætt for
Rætt / og det med saadan Allarm
og Bulder / som vi læser: Der
blef et stort Bulder iblant Fo
lket / nogle sagde om JESU
hand er en from Mand / and
Joh. 7. Men / hand forfører Folket. Der
ere syndede som Jøderne / der
gerede mod JESUM for Pilat
Domstoel / om kraftige Ord og
Argumenter fattedis dennem
skulle deris kraftige Raab glee

de og giøre deris falske Sag ret.
 Mens det staar skammelig at
 forsvare U: Ræt/ naar mand er
 bedre vidende i sin Samvittig-
 hed. Mens GUD haver altid
 ræt udi sine Ord og er reen/ som
 David her siger: Paa det
 du skal behoude Ræt udi dine
 Ord / og blive reen/ naar du
 bliver dømt. De Lærde ere u-
 lige i at forklare / hvad Meenin-
 gen skal være udi disse Ord:
 Og blive reen/ naar du bliver
 dømt. Ordet/ som vi læser udi
 den Hebraiske Text/ kand forklar-
 ris baade/ naar du dømmes/ saa
 og naar du bliffver dømt. Lu-
 therus haffver fuldt de 70. For-
 tolckere / som haver oversat Or-
 det saaledis: *Et Iū uelveti se.*
 Og paa dend Maade brugis Or-
 det passivè og bemærcker / naar
 du bliffver dømt. Skal Ordet

I for

forklaris activè, da lyder phra-
 sen: Paa det du skal bliffve
 reen / naar du dommer / og
 da bliffver Meeningen denne:
 David bektender / om GUD for
 Syndens skyld vilde domme og
 fordømme hannem / var G U D
 dog der udi reen og Retfærdig;
 Thi Davids Synder hafde for-
 tient det værste. Skal Ordet
 forklaris passivè, naar du bliver
 dømt / bliver Meeningen denne:
 David vil her saa meget haffve
 sagt til G U D: Vil Menneske-
 ne end domme om dine Siernin-
 ger / naar du straffer dem / maa-
 de / som forskylder straffen / dog
 bekiende / du er altid reen og
 Retfærdig i dine Sierninger.
 Det var vel at ønske / at Men-
 neskerne / enten de dommer an-
 dre / eller dommis af andre /
 kunde findis reene og Retfærdi-
 ge; Mens disvær! Mange /
 som

ere bestickede Dommere / of-
ste U. Retfærdighed i Dom-

De Gamle afmalede for
Retfærdighed blindet og
en for dends Dyne med een
st. Skaal i Haanden; De-
forklaring var god: Ræt-
Betientere og Dommere
uden Persons Anseelse veye
og ræt til enhver; Mens
ndis vel undertiden blinde
mere / der med Meenighe-

Engel i Laodicea haffve
Salve behof / at de kunde Apoc. 3.

for og dømme ret effter
en. De fører vel Vægt-
len / at skulle veye enhver
dem forestillis / og dømme

Mens fastis en Haand-
Benge hos en U. Retsfær-
sag / veyer dend meere hos
nd dend Retfærdigste Sag /
bliver self strax som Tun-
Vægt-Skaalen / der bøyer
dend tyngeste Skaal / de

høyes strax til dend U. D
 digis Sag / at bifalde og
 dend U. Retfærdige. Der
 dis strax for hannem saa
 pnskelig Dom / som dend
 ge dog u. besindige D
 Absolon affagde udi hver
 Sag / ham forekom :

2 Sam. 15

Sag er ræt. De Rige
 land give en Foræring efle
 den / skal frikiendis udi
 Ondskab : De Fattige
 tryckis med dend beste Sa
 i det Fald handler U. Rele
 ge Dominere / som vi genf
 holder det med voris Faar
 som teke land give Melck
 nock / skal foris til Slagte
 cken / de andre for deris
 og Uld / de giver i Overflø
 sparis. Mens saadan U.
 færdige Dommere maa
 hand saa velsom alle and
 nsker skal stillis eengan
 Doden for dend høyeste

meris Jesu Christi Dom-
 ; Thi det er besticket for
 Menister eengang at doe /
 er efter Dommen ; Da vil *Hebr. 9.*
 dend Retfærdige Domme-
 domme ham / sou haffver
 lig fældet u . Retfærdige
 me over andre. (5) En-
 bogte sig derfor at dømme
 etfærdig Dom offver sin
 e / og beslitte sig paa saale-
 leve / at / om hand kaldis
 kenniskens Domstoel / hand
 r hans grove Ondskab og
 etfærdighed skal dømme
 f - værdig. For GUDS
 stoel skal vi findis reene og
 rdige / naar vi i Troen
 cker os med Christi Ret-
 ghed / saa bliver Jesus og
 I 3 vos

5) Innocentius Papa in libr.
 fer: hum: scribit: Judices ma-
 attendunt merita causarum,
 cuniarum, non jura, sed mu-
 ne-

voris Tals. Mand / som
 voris Sag til det beste /
 er Forligelsen for alle v
 Synder. Fremdeelie
 siger David

1. Joh. 2.

nera, non justitiam, sed peccat
 non quod ratio dicitur, sed
 voluntas affectat, non quod
 sentit, sed quod mens cupit
 inclinans ad justitiam animus
 justitia declinat ab animo &
 miseri, veniet aliquando te
 in quo maledicetis diei & hor
 judicis officium ambivistis
 summus & æquissimus judex
 tius mundi conspectu impi
 bit vobis non modò injustit
 stras, sed etiam injustitias
 prii commodi causâ fa
 ctas &c.

Vers. 7.

See jeg er fød af syndig
 Sæd / og min Mo-
 der haber undfanget
 mig i Synd.

Her kunde vel givts Anled-
 ning at fremsætte man-
 ge Spørksmaal / som om
 dend oprindelige Synd drivis og
 disputeres blandt endeel fremme-
 de Lærere ; Mens som eendeel
 er meere til Forargelse end Op-
 byggelse og besudlede med vans-
 hellige Ord og phraser , eendeel
 meere opfundne til at viise egen
 Menniskelige Forstand / end at
 opbygge med dend Saltiggjoren-
 de Viisdom / vil jeg efter Pauli
 Formaning holde mig fra daarlt-
 ge og u-nyttige Spørksmaal / som
 vi veed / føder ickun Trette. Kor. 2. Tim. 2.

klare disse Davids Ord / da er
 Meeningen denne: Nu David
 bekiender sig at være fød af syn-
 dig Sæd / vil hand afmale Kil-
 den til alle hans Synder / nem-
 lig dend oprindelige Synd; Den
 var en Moder til alle de andre
 Synder. Ingen skal tæncke /
 fordi David siger: Min Mo-
 der haffver undfanget mig i
 Synd / at David som en Ægte-
 te. Søn fød af Ægte. Forældre /
 vil hermed statuere, at Undfan-
 gelse og Fødselen hos Ægte. folck
 er syndig / som vi finder det i
 Skriften som en stor Belsignelse
 opstreven for Ægte. Folck at und-
 fange og aufle Børn / der lovis
 og forundis dem af Gud allene /
 som David viiser: See Børn
 ere HERRens Gave / og Livets
 Frugt er een Skiœnce. David
 beklager ick her hans Moders
 Synd / som undfangede og fød-
 de hannem / mens sin egen Synd /
 at

at hand var besmittet med dend oprindelige Synd / dend fuldte ham i Fødselen / dend var som en Brand i Hiertet / der optændte de brændende Kiøds Lyster / som siden blussede i syndige Bieringer efter Fødselen. Den oprindelige Synd er en Arvedeel / vi haver arvet efter voris første Forældre; De fødte efter synde . faldet Syndere / ogsaa føder Syndere andre Syndere af sig. I Undfangelsen ere vi Syndere / i Fødselen kommer vi frem aff Moders Liv syndige Creaturer. Det er saa beskicket i Naturen / at en Løve auster een Løve / een Ulf føder een Ulf / een Ref fødis af en Ref; Saa er det og indplandt i Naturen efter det uslykkelige Syndefald / at de syndige Mennsker føder til Verden andre syndige Mennsker; Hvad som er fød af Kiød / er Kiød / siger Christus: Vi ere af Na. Joh. 3.

Ephes. 2. turen Bredens Børn. Dend
 Lærdom om dend oprindelige
 eller Urffve. Synden kand icke
 heller falde os underlig eller u-
 rimelig / naar vi betæncker / det
 Adam mistede ved det u-lyckeli-
 ge Synde, fald / mistet vi alle /
 nemlig Guds Billede: Det A-
 dam beholt tilbage / nemlig een
 syndig Natur / arber vi alle A-
 dams Børn strax i Moders Lif;
 Thi som Kilden / af hvilcken man-
 ge sinnaa Becke udslyder / vil mäd-
 der udi kaste Forgift / bli ffver
 alle de andre sinnaa Becke forgif-
 tede; Adam er som Kilden og
 Oprindelsen til det gandske Men-
 niskelige Rion / da hand blef in-
 ficeret og forgiftet ved Synden /
 ere alle Mennister siden forderf-
 vede med Syndens U-Roenhed.
 Hvad er et Menniske / at det skul-
 le være reent / og at dend skulde
 være Retfærdig som er fød aff
 Job. 15. Kvinde? spørger Job. Der
 vo

voris første Forældre som No-
 den og Erceet bleve Ormstung-
 ne af dend Helvedis Slange Dæ-
 velen / hafver dend syndige For-
 gift udbredet sig til alle Greene-
 ne / alle Mennsker / som ere ud-
 sprungne aff dennem. Mens
 mærckeligt er dette / David i
 Texten sætter dend particul See
 for disse Ord: Jeg er fød af syn-
 dig Sæd / og min Moder haf-
 ver undfanget mig i Synd.
 David som en Konge opregner
 her hans Herkomst og Stamme:
 En Syndere var hand fød af en
 Syndere / hand sætter dend par-
 ticular See hos / at andre Menni-
 sker skal speyle sig udi hannem /
 og der aff lære at kiende / hvad
 de ere / nemlig Syndere fødte af
 Syndere. Intet Menniske ha-
 ver Marsag at hofmode sig af sin
 store Herkomst / Slegt og Samt-
 lie; Om dem / som der aff hof-
 fær

færdiger sig / maa billig sigis /
 som Jøderne af Foragt sagde om
 Jesu: Er hand ick en Toms
 mer Mands Søn / heder ick hās
 Moder Maria / og hans Brødre /
 Jacob / Joses / Simon og Ju
 das? Er de ick Syndere / de
 ris Fader en Syndere / deris Mo
 der een Syndere / deris gandske
 Slegt og Familie Syndere? Som
 David haffver beklaget sin egen
 Synd og U. Retfærdighed / saa
 berømmer hand fremdelis Guds
 Retfærdighed og Sandhed

Vers 8.

See du haffver lyst til
 Sandhed / som lig
 ger i Skiul; du lod
 mig forstaa din Bis
 doms Lonlighed.

Du Der Sandhed selv / og
 elsker Sandhed / der paa
 er

er kraftig Beviis. Sandhed
 bestaar efter Loven i to eller tre
 Vidners Munde; Mens GUD
 haver alle de hellige Scribentere,
 Propheterne / Evangelisterne /
 og Apostlerne til Vidne / at hand
 elsker Sandhed / thi hans Ord ere
 Sandheds Ord; Hans Titul er Joh. 7.1
 trofast og Sandru; GUD haver Apoc. 19.
 derfor lyst til Sandhed / som Da-
 vid her mælder. Retfærdighed
 og Sandhed er og det Liberie og
 Mundering / GUD vil have sine
 munderede med / derfor raaber
 hand ved Apostelen: Saa staar
 nu omgiordede om eders Læn-
 der med Sandhed og isørte med
 Retfærdigheds Bænder. Ufsaa Eph. 6.
 danne finder GUD sin Lyst / som
 haver lyst til at bevebne sig med
 Retfærdighed og Sandhed; hans
 Dyne see effter de Trofaste i Læn-
 det / at de skulle boe hos ham /
 dend som vandrer paa dend fuld-
 komne Vey skal være hans Tie-
 ne;

Pf. 101. nere : Mens disvær ! hos faa
 Mennsker ere Retsfærdighed og
 Sandhed som en daglig Klæde-
 Dragt og Smycke / de altid be-
 holder paa sig / som det var Jobs
 Raabe for dumd / der icke blev op-
 slidt hos ham. Ret og Sand-
 hed / siger hand / var mit Klæde-
 bond / hvilken jeg forde mig dag-
 lig udi som en Kiortel / og min

Job. 29. Ræt var min Førstelige Hue.
 De fleeste bliver strax kiede der
 ved / og aflegger dette Guds Ribe-
 rie / som David gjorde ved Sauls

1. Sam. 17. Mundering / eller og det henger
 saa løs hos dem / som det løse
 Skind om Jacobs Hænder / der
 Gen. 27. icke var fast groed. Finder de

nogen Modstand og Anfægtning
 for Retsfærdighed og Sandhed /
 forkaster de all Retsfærdighed og
 Sandhed / lige sindede med den
 unge Karl / for hand vilde fan-
 gis og bindis med Jesu / vilde
 hand for slippe Lindklædet / og
 bli:

fo
 v
 m
 d
 b
 2
 r
 te
 fl
 li
 m
 D
 de
 D
 sec
 Lo
 S
 S
 R
 fu
 di
 det
 og
 get
 sig

blive nogen. Og ofteste finder Sandhed og Retfærdighed minst Rom hos dem / og krænckis mest af dennem / som ere forordnede af Guld icke alleene at elske / mens og hantheve og forsvare Retfærdighed og Sandhed; Hos dem er Retfærdighed og Sandhed som en Jomfru eller Encke / der skeer mest ill-ret af hendis forordnede Berge / som hende voldtager og kræncker: De undertrycker Sandhed med opsininket Logu ofte for en liden skiden profit skyld / eller Folckis Gunst at vinde / tæncker / det haver intet at betyde / Sagen er af liden inportantz / mand kand vel være een der udi til Billie / mens betæncker icke / dend mindste U-Retfærdig Gierning og der ved søgte Profit er som Snisten for liden at varme sig ved / nock at brænde sig paa: Det mindste er nock til at fordomme et Menniske / det største icke

icke værdt / mand derfor skulle
 besmitte sin Sandtighed. En
 ret Christen haffver derfor altid
 løst til Sandhed / den elsker hand/
 dend vil hand forsvare / ey anstil-
 lende sig som Beyr. Hanen paa
 Taget / der lader sig bøye og vende
 efter hver Vind / at hand skul-
 le lade sig vende fra Sandhed
 som de Galater / Paulus straffer.
 Det er en strøbelighed hos Men-
 niskerne i Naturen / at Menni-
 skens Ansigter forandris ofte /
 ere nu røde / nu igjen blege ; Det
 er en stor U: Gudelighed / at et
 Menniskis Sind forandris / saa
 dend nu hader og undertrycker
 Sandhed / som tilforn elskede og
 forsvaret Sandhed. Er derfor
 Retfærdighed og Sandhed ble-
 ven Lemlæstet ved Bold og Uret /
 saa det skeer effter Prophetens
 Ord: Sandhed falder paa Ga-
 den / og Rætten kand icke gaae /
 lader os icke leege med dend / som
 med

Gal. 3.

Es. 59.

med dend Lamme og Halte/ den
 vi nu tager ved Haanden at op-
 reyse / og strax igien lader falde;
 lader os holde fast ved Retfær-
 dighed og Sandhed / hielp og
 forfremme dend / saa haver GUD
 lyst til os / som haffver lyst til
 Sandhed / som David her tilta-
 ler GUD: Du haffver lyst til
 Sandhed / som itager i skul.
 Hvad der egentlig skal forstaas
 ved denne skjulte Sandhed / Da-
 vid her mælder / GUD haver lyst
 til / ere de Lærde u. lige i at for-
 klare. Nogle forklarer / Davids
 Meening er: GUD udfordrer
 en sand alvorlig Bœnitense / at
 mand off Hiertens Grund ang-
 rer og fortryder Synden / icke
 alleene med Munden / mens for-
 nemmelig i Hiertet bekiender
 Sandhed for GUD / i det mand
 bekiender og fortryder Synden.
 I dend Meening er det / Christus
 siger: GUD er en Aand / og de
 han.

hannem tilbede / skulle tilbede i
 Joh. 4. Aand og Sandhed. Hycklere
 de taler / dog ick af Hiertet ; udi
 det haver GUD ingen Behag.
 GUD seer ick saa meget til det
 udbortis / som indvortis ; Her
 maa være ick alleene Elie Raas
 be / mens fornemelig Elie Aand.
 Med dend mørcke Tale tagen af
 Løffven / der hafde Honning i
 Munden og ingen i Hiertet / kuns
 de Samson vel drille hans Sic-
 Jud. 14. ster ; Mens GUD lader sig ick
 drille af Hycklere / som haver al-
 leene skin af GUDS Frygt / haver
 Sandhed og Hellighed alleene i
 Munden / ingen i det skjulte Hier-
 te. Endeel forklarer disse Da-
 vids Ord : Du haver lyst til
 Sandhed / som ligger i skjul /
 saaledis : GUD forlanger / Men-
 nisterne af Hiertet skal bekiende
 deris Synder / ick dølge Sand-
 hed / som holdis hos dem skjult
 og forborgen i Hiertet. Sand-
 hed

hed ligger ofte skult hos grove
 Syndere i Hiertet/ besynderlig/
 naar deris Synder skal bekien-
 dis; Dend vil de icke glerne la-
 de komme for Lyset / som de Si-
 phiter fordum vare færdige at
 skaffe David for Lyset / som laae
 skult hos demnem i Befæstnin-
 gen: Mens aldrig ligger Sand- 1. Sam.
 hed saa dybt skult i Hiertet / 23.
 GUD jo begrunder og seer det;
 Derfor er det HERren selff saa-
 ledis taler hos Propheten: Hiert-
 tet er offver alt bedrageligt og
 mistroeligt/hvo kand det begrun-
 de? Jeg HERren kand begrunde Jer. 17.
 Hiertet og prøve Nyrene. Andre
 holder fore/ Davids Meening er
 udi disse Ord: GUD haver lyst
 til Sandhed/ som ligger i skult/
 nemlig GUD fordrer/ vi skal vandre
 efter hans Ord/ som viiser os
 Sandhed og dend rette Vey til
 Himmelen / hvor til vi oplysis
 ved den Hellig Aand/ thi hellers
 var dend Vey skult og forborgen

- for de k.ødelige Munneters Øy-
ne / som for døm Beyer og Døs-
ren til Loths Huus for de for-
blindede Sodomiter. I den Mee-
ning er det / David beder paa en
anden sted: leed mig i din Sand-
hed / og lær mig / thi du est min
Ps. 25. GUD. Fra dend brendende Tid
udgaar Barme; fra dend sande
GUD Sandhed: GUDs Lov og
hellige Ord ere Sandhed; Hos
et hvert GUDs Ord maa billig
seettis denne Opkrift / som En-
gelen sætte hos de GUDs Ord/
hand taledede: Disse ere GUDs
Apoc. 19. sande Ord. GUDs Lov og Ord
viiser os og Sandhed / at vandre
i sandhed / at efterfølge Jesum /
Joh. 14. som er Beyer og Sandhed; det
er Beyer til Salighed. Frem-
deeltis mælder David: Du lodst
mig forstaa din Viisdoms Lov-
lighed. Ved denne Viisdom
forstaaer David den rette Aande-
lige Viisdom / at kiende GUD og
 sien

Ende sig icke / dend Biiſdom be-
 kommis alleene fra Gud formes
 delst dend Hellig Aands Oplys-
 ning. Gud haver aabnet een
 Skole for os udi hans Kircke og
 Meenighed / der lærer hand os
 dend rette Biiſdom / der haver
 hand forordnet mange Lærere /
 som ere Ordeß Tienere / mens
 fornemmelig tvende Ober. Læ-
 rere / nemlig Loven og dend Hel-
 lig Aand / som lærer os ved E-
 vangeliū. Loven bruger lige-
 som Færten og Riset / er en haard
 Skolemestere / der truer og straf-
 fer / derfor kalder Paulus Loven
 en Tugte-Mestere til Christum. Gal. 3.
 Dend Hellig Aand er ved Evan-
 geliū en sagtmodig venlig Læ-
 rere / som trøster og lærer med
 Sagtmodighed i Hiertet / hand
 kaldis een Trøstere / Sandheds
 Aand / som leder os i all Sand-
 hed: Hand foresætter os Lectier Joh. 16.
 af Evangelio / at vi skal lære at

- troe og trøste os ved Christum;
 Og da ere vi fuldkomne oplærte
 og viise / naar vi rettelig troer
 Christum Jesum / hvilcken der
 er giort os af Gud til Buisdom/
 Retfærdighed / Hellighed og
1. Cor. 1. Siensløfelse. De U: Gudelige
 kiede ved Guds Skole giver sig
 ofte i Dieffvelens Synagoge og
- Apo. 2. Skole / der læris at practicere og
 fuld. drive Falskhed: Mens om
 saadanne indbilder sig at være
 kloge for Verden / ere de dog
- Rom. 1. Naarer for Gud: Hvad kand
 det hielppe et Menniske? om hand
 som Moses var oplærdt i alle
- Act. 7. Egypternis Buisdom / naar
 hand icke som Moses er oplærdt
 udi Guds Kundskab: Verdens
 Buisdom fører icke nogen til
 Himmelen / mens Kundskab om
 Gud: Thi det er det ewige Lief at
 kiende Gud Fader og dend / hand
 udsende Jesum Christum. Den
 rette Aandelig Buisdom hafde
 Da

David erlanget af GUD / hvor-
for hand og som en ret Mandelig
Bitts beder til sin G U D frem-
deelig

Vers 5.

Aflos mig med Isop /
at jeg bliver reen /
toe mig / at jeg bliver
Sneehvid.

Som David var bleffven
Mandelig / kiendte og sin
Mandelig Synde : Smit-
te / saa beder hand / GUD Man-
delig skulle toe og rensé hannem
fra Synden / det er det David og
tilforn haffver anholdet om udi
det foregaaende 4de Vers ; Mens
en seer phrase bruger David her
paa denne Stæd. Aflos mig
med Isop / at jeg bliver reen.
Det holdis u ; nødigt her at hand-
le vidtloftig om den Urtis Isop-

pens Kraft at fordrive naturlige
 Regemlige Sygdommer / som
 David ey her forlanger Iſop for
 hans Regemlige / mens Vandelige
 og Sicke. Sygdom Synden :
 Mere fornøden er at spørge / af
 hvad Årsag David begierer at
 afløsis fra hans Synder ved Iſo
 p / at hand kunde bliffve reen.
 Vi finder efter Guds Lov i det
 gamle Testamente / Iſop haver
 været meget brugeligt : Med en
 Iſop . Kost skulle Paaske . Lam
 Exod. 12. med Blod bestenckis : Paa dend
 Maade blef og Iſop brugt / naar
 de Spedalyke med dend slagtede
 Lev. 14. Fugls Blod bleve overstenckede :
 Til hvilket / David ndi denne
 hans Bon til Gud haver sin hen
 seende / i and det billigt appliceres.
 Seer hand til Paaske . Lam med
 Blod / der med Iſop blef besten
 ket / og forebildet Christum som
 det Guds Lam / der bar all Ver
 Joh. 1. dens Synder / der og er vort
 Paa

Baaske Lam i det ny Testamen-
 te slagtet og offret for all Ver-
 dens Synder / hvis Blod er ud- 1. Cor. 5.
 andet til Synderis Salighed /
 saa vil David her saa meget have
 sagt / at som Baaske-Lammets
 Blod udeholt Morder-Engelen
 af Israels Borns Huse / Jesu
 Christi Blods Kraft og motte
 tilbage holde dend Helvedis Mor-
 der-Engel Dieffvelen / som var
 færdig at gribe og rive hannem
 for hans begangne Synder. Seer
 hand til Isoppens Brug udi de
 Spedalstis Reenselse / saa beken-
 der hand / Synden er en Nande-
 lig Spedalshed / der gjør os al-
 deelis u-reene og mishagelige
 for Guds Dyne / og der hos be-
 gierer / at som de Legemlige
 Spedalste i det gamle Testa-
 mente bleve rensede ved Isoppen
 dnyppet i den slagtede Fugls Blod /
 Jesus Guds Son maatte blive
 for ham som en Isop-Bust / og
 med

med sit røde Rosenfarvede Blod
 rensse hannem fra dend Aandelig
 Spedalskhed Synden; Thi JE-
 su GUDS SONS Blod rensset og
 1. Joh. 1.
 toer os af alle vore Synder. I
 dend Betænkning kand enhver
 Syndere billig og rettelig raabe
 til GUD / hand vil afløse ham
 med Isop / at hand kand worde
 reen. En Christen skal og altid
 bede GUD om sin Hellig Aands
 Bistand / at hans Tro maa væ-
 re som en Isop. Kost / dend hand
 rettelig kand dnyppe i Jesu ud-
 gydede Blod / og der ved besten-
 cke sit u. reene Hierte og Sam-
 vittighed / da bliffver hand reen
 og behagelig for GUDS Øyen.
 Mange U. gudelige ere lidt om-
 hnggelige for saadan Aandelig
 Reenselse og Afløsning ved Isop/
 leffver frem i Synden / som de
 hafde ingen Pœnitentze / ingen
 Afløsning behof / og de burde af-
 løsis icke med Isop mens med et
 got

got sterck Bircke-Riis / det skul-
 le maa skee hielpe meget til / de
 bleve begierlige efter Afloshing
 fra deris Synder. Det er og
 mærckeligt / David her siger :
 Toe mig / at jeg bliver Sne-
 hvid. Her haffver David vist
 henseende til det / HERN self
 taler / naar hand lover at rens-
 Folcket fra deris Synder : Der-
 som eders Synder ere Purpur-
 røde / da skulle de dog blive Sne-
 hvide / og om de end ere som skar-
 lagen : farffve / da skulle de dog
 blive hvide som Uld. Ved syns-
 den bliffver vi langt sortere og
 mishageligere for Guds Øyen
 end dend sorte Morlands Qvinde
 Mosis Hustru for Arons og Ma-
 riae Øyen : Derfor maa vi bede /
 Gud vil toe os self ved JESU
 Blod / da bliver vi reene og Sne-
 hvide / og kand være forsickrede
 at komme engang iblandt deris
 Tal / som bærer de lange hvide
 Ørens

Es. 1.

Num. 12.

Apoc. 7. 2 Erens Klæder i Himmelen/ og
finde Fryd og Glæde / som Da-
vid fremdeelis ynster sig

Vers. 10.

Lad mig høre Glæde
og Fryd / at de Been
blibe glade / som du
haber sønderslaget.

Naar Synderen kommer
udi sine Synders Kund-
skab / hører Guds Lov og
Trusler / der truer med timelig
og ævig Straf / da er det / som
hans Hierte skulle springe i tu-
sinde stykker / alle hans Been bry-
dis / det smerter til Marffv og
Been: Mens naar Guld ved sit
Ord trøster hannem / forkynder
Syndernis Forladelse og Straf-
fens efterladelse / da er der Glæ-
de og Fred i det gandske Meeni-
ste /

ske / hand finder Rouhed i alle
 Lemmer / saa at en Syndere vel
 da haver Aarsag at sige om Guds
 Ord og Tale til sig / som Salo-
 mon siger om dend Venligis Ta-
 le: De ere som Honning Kage/
 de trøster Siælen og forfrister
 Beenene. Paa dend Naade vil: Prov. 16
 de David her trøstis. Lad mig
 høre Glæde og Fryd / at de
 Been bliver glade / som du ha-
 ver sønderslaget / siger hand.
 Vel er dend Sorg og Bedrøvel-
 se / een forkræffet Poeniterende
 Syndere finder i Hierte og Sam-
 vittighed / stor og ubeskrivelig:
 En Syndere kand vel klage der
 over / mens aldrig fortryde der
 paa; Thi dend Bedrøvelse / som
 er af Gud / gjør bedring til Sa-
 lighed / som ingen fortryder: Her 2. Cor. 7.
 maa være Sorg i Hiertet / sø-
 rend der kand komme Glæde i
 Hiertet ved en naadig Synder-
 nis

nis Forladelse og forsickring om
 dend ævige Glæde. Regn. Vu-
 en fører vel gemeenlig Regn og
 vaade Tider med sig / mens er
 dog som eet vist Tegen sat paa
 Himmelen af GUD / at Verden
 Gen. 9. ey meere skal foraa med Vand.
 Dend Anger og Kuelse / en Pœ-
 niterende Synderer finder ofter
 sine begangne Synder / skræcker
 vel meget / saa hand føler ligesom
 Helvedis Angist udi sit Hierte
 og Samvittighed / seer ligesom
 Helvedis Strube ovladt at slug-
 ge hannem / seer dend ævige For-
 dømmelse stillet for Døne; Men
 saadant er eet vist Tegen / hand
 skal frelsis fra Helvede og dend
 ævige Fordømmelse: Naar hand
 er aller meest Bedrøvet / raaber
 om Trost / vil GUD ved sit Ord
 lade ham høre Glæde og Fryd /
 at de Been bliver glade / som hand
 haver sønder slaget / og GUD vil ey
 meere tæncke paa hans Synder
 som David fremdeeltis su-
 cker om

Vers. 11.

Skiul dit Ansigt fra
mine Synder / og
udslet alle mine Mis-
gierninger.

Nfter Menniskelig Maade
taler David her / den Bre-
de **GUD** skulle skiule sit
Ansigt fra hans Synder og en-
gibe agt paa hans Forsceller. I
sin Førfærdede Samvittighed
saae David den vredagtige **GUD**
sig stillet for **Dyne** / hvis Ansigt
førfærdede hannem / hand beder
derfor i Troen / **GUD** icke ville see
til hans Synder. Naar vi syn-
der / er det icke skiult for **GUDS**
Dyne og Ansigt. **HERRENS**
Ansigt staar over dem / som gior
re ilde / at hand skal oprykke deris
Ihukommelse af Jorden; **Hvad Ps. 34.**
Land da en Syndere andet / naar
hand

hand kommer udi sine Synderes
 Kundskab / end stamme sig / og
 af Blusel være færdig at skiule
 sit Ansigt? Naar Synderen seer
 Synden stillet for sig og vidner
 dristig mod ham i Samvittighe-
 den / som Qvinden stod dristig
 frem og overbeviste Juda / hand
 Gen. 38. var skyldig i Synden / og de hel-
 lige Guds Dyne seer alt dette
 hvad k ad hand da andet? end staa
 med nedslagne Dyne som Told-
 Sic. 18. ren og bede / GUD vil skiule sit
 Ansigt fra hans Synder / ja sukt
 med David : Ud slet alle mine
 Misgierninger. David repete-
 rer her dend phrase, hand bruge
 te i det foregaaende andet Vers
 og er kortelig at mælde Davids
 Meening og Begj ering / GUD
 vilde tilregne ham hans Mis-
 gierninger. Hand supplicerer herved
 til GUD om Naade og Forladelse
 se som en Tienere / der kand have
 forseet sig mod sin Herre / se
 det

dend forlaarne søn / som kom til-
 bage til hans Fader. Og saa er
 der intet bedre Raad / naar Syn-
 den er bedreven / end bruge Bøn-
 nen / bede om Naade og Forla-
 delse. Guds Naade og Synder-
 nis Forladelse hentis af Himme-
 len ved Andegtige Bønner og
 Sucke. Israels Konge sendte
 tvende Bud forgievis efter Pro-
 pheten Eliam / af det tredie lod
 hand sig bevege at komme: Sen- 2. Reg. 1.
 der vi en andegtig Suck og Bøn
 efter anden til Gud / og anholder
 om Naade og Forladelse / GUD
 bevegis / vi finder ham i Naade
 og der hos Syndernis Forladelse.
 En Poeniterende og Raabende
 Syndere skal derfor ey tvivle om
 Guds Naade og Syndernis For-
 ladelse: Gud er saadan Credi-
 tor, som snart skriver op / snart
 igien udletter / naar vi raaber
 andegtig: Udset alle mine
 Misgierninger. Deud Trost
 ¶ gif

gifver Propheten Micheas alle
 Bodfærdige Syndere: **GUD**
 holder icke sin Brede ævindelig;
 Thi hand er Misfundelig / hand
 skal forbarne sig over os igten /
 nedtræde alle vore Misgietnings
 ger / og kaste alle voris Synder
 Mic. 7. i Havets Dybhed. Som David
 nu var forfickret om Guds Naade
 og Syndernis Forladelse / saa
 beder hand / **GUD** vilde hielpe
 ham med sin Hellig Aand / at
 hand her efter kunde vogte sig for
 saa grof Synd / og i ny Endighed
 som een ret ombendt Syndere
 vandre efter **GUD**: Hand siger

Vers 12.

GUD skab et reent
 Hierte i mig / og gif
 mig en ny blis Aand.

Det er stor Naade at kunde
 bede; Mens større Naade
 de at kunde bede ret om
 det

Det / som tienligt og Saligt er.
 Mange beder / mens misbruger
 Bønnen / fordi de beder om det /
 som er dem skadeligt; Hos dem
 er Bønnen som Seværet ndi den
 Banvittigis Haand / hand tager
 Skade / fordi hand en omgaais
 ret dermed. Mange beder om
 Rigdom / og beder ofte om deris
 egen Snare / Stricke og U-Iycke;
 Thi de / som blive Rige / falde ofte
 i Fristelser og Snarer. Andre 1. Tim. 6.
 beder om stor Ære og Værdig-
 hed / som Zebedæi Sønners Mo-
 der begiærede hendis Sønner
 maatte faa Rang og Sæde over
 de andre Apostler; Og betæn- Matt. 20
 cker ick / at mange nedstødis ofte
 hastigere af Ærens Trappe /
 end de tilforn hastig opstigede;
 Fockens Hiul omgaar hastig / det
 overste bliver snart det nederste:
 Dend rette Forstand at bede vii-
 sis i at bede om Himmelen og
 Salighed / om Hellighed i Hier-

tet : Dend rette Bede. Konst
 forstod David / og derfor saale-
 dis beder : Guds skab et reent
 Hjerter i mig / og gif mig en ny
 vils Vand. Hiertet er den for-
 ste Lem / som skabis i Moders Lif /
 som endeel Physioci og Natur-kyn-
 dere statuerer, der haver og Siæ-
 len efter mangis Meening for-
 nemmelig sin Virekning og Sæ-
 de / dog det disputeris baade med
 og imod. Mens vi maa bekien-
 de / Hiertet er og dend Lem paa
 Mennesket / som først vanskabis
 ved Synden ; Thi Synden be-
 gynder først i Hiertet / som siden
 udbreder sig til alle de andre
 Lemmer i Sierninger. Menni-
 skets Hjerter er ondt af Begyn-
 sel. **Gen. 6.** delfen ; Det er strax tilbøvelig
 til Ont / er som Svampen / der
 uden forskiel dricker Vandet i
 sig / saa og uden forskiel dricker
 Synden i sig / som Jorden driker
Job. 15. Vand ; Er som Speylet / der
 strax

svar tager impression af det / som
 stillis for Speylet / saa er Hiertet
 færdig at fatte snarere det
 onde / som forestillis / end det
 gode. Hiertet er som Dievelens
 Vercksted / hvor hand altid sidder
 og arbejder paa det onde; Er
 som Dievelens Raadstue / hvor
 hand giver altid onde Raad / og
 finder fielden afflag paa hans
 propositioner og syndige Indsky-
 delser hos Menniskene; Der
 samlis Dievelens og de U. Gu-
 deligis Vota saa næt til Synden
 og det onde at fuldkomme / som
 Jonathans og Baaben. Drage-
 rens Stemmer fordum / der de
 vilde falde i Philisternes Leyr /
 dend eene sagde til dend anden:
 See jeg er med dig / ligesom du
 vil: Hiertet er som dend u. ree-

1. Sam.

14.

2. Reg. 2.

Christus self sigende: Det/ som
 kommer af Hiertet/ besmitter
 Mennisket / thi af Hiertet
 kommer onde Tancker / Hoer/
 Mord/ Skiorlesuet / Tyffveri /
 falsk Vidnisbyrd / Besspottelse :
 Et hvert Menniske haver derfor
 vel Marsag at bede med David.
 Guds Stab er reent Hierte i mig.
 Davids Hierte var besmittet med
 Synd i mange Maader ; Alle
 hans Lemmer hafde vel besmit-
 tet sig med Synden / mens yn-
 sker dog / Hierte fornemmelig
 maatte rensis / dend Synde. Ril-
 de maatte tilstoppis / og de syn-
 dige Lyster en saa overflodig som
 tilforn udvalde ; Det u- reene
 Kar / udi hvicket Dievelen hafde
 svømmet ved de syndige Lyster /
 maatte først rensis / og bliffve
 igien Guds Tempel / dend Hel-
 lig Aands Bolig. Hierte hafde
 hid indtil veeret indrømmet Dies-
 velen / og da herster Dievelen der
 ved

Mat. 15.

1. Cor. 3.

ved de syndige Lyfter / da var
 Hiertet som det u-reene Klæde/
 Apostlen Peder saae i Siunen/
 hvor udi de u-reene Diur vrim-
 lede; De u-reene kiødelige Ly- Act. 10.
 ster tillige med den u-reene Die-
 vel hafde der vrimlet i Oversfø-
 dighed; Nu vilde hand igien op-
 offre Gud Hiertet / mens ønsker
 dog/det først kunde rensis og toes.
 Skal voris Hierte blive behage-
 ligt og finde Naade for GUDS
 Dyne / det maa først rensis og
 toes / som HÆRren raader hos
 Propheten Jeremiam: Saa
 toe nu dit Hierte Jerusalem fra Jer. 4.
 Ondskab / at du kand hielpis.
 Mand vil ickē præsentere en stor
 Herre et skidet Glas eller Kar /
 uden det først rensis og toes;
 Mindre tilbørligt er det at til-
 byde Gud Hiertet besmittet med
 Synd i mange Maader / uden
 det først i een sand Pœnitenthe
 rensis og toes. Haver der været

Forgift i Karret / mand toer det
 med Glid / at intet der udi skal
 blive hengende tilbage; Og saa
 maa Hiertet vel rensis / at dend
 Synde; For gift kand bortskyllis.
 Mod een stor Herris Ankomst /
 som er i vente og skal tage Her-
 berge hos os / toer vi og vaster
 voris Huse / at alting kand sin-
 dis reent og behageligt for hans
 Dyue; Langt meere billigt er
 det / een Syndere / som ved een
 kand Pœnitenke i Troen venter
 GUD tilbage i sit Hierte / hvilken
 ved Synden var fordreven / saa
 dend gandske Tre; Enighed skal
 komme og giøre Volig hos hans
 Joh. 14. nem / alvorligen toer først sit
 Hiertis Huus. Reene og hellige
 Ting bør forvaris udi reene og
 hellige Kar: GUD er reent og
 hellig / voris Hierte maa og væ-
 re et helligt Kar til Guds / om
 2. Tim. 2. GUD der udi skal leggis og giem-
 mis. Er det nu Synderens villie /
 GUD

Gud skal komme udi hans Hjer-
 te / hand maa og rette sig effter
 Guds Vilie / som Paulus for-
 kynder: Det er Guds Vilie
 Eders Helliggiørelse / at I skulle
 fly Horeri / og hver iblant Eder
 skal vide at beholde sit Kar i
 Helliggiørelse og Ære: Skal 1. Thes. 4.
 og Synderen engang komme til
 Gud i Himmelen / hvor alting
 er reent og helligt / hand maa
 besitte sig paa saadan Vandelig
 Reenhed i Hiertet. Det er
 Frelserens egen Lov: Salige
 ere de / som ere reene af Hiertet;
 Thi de skulle see GUD. Matt. 5.
 her kunde spørgis / hvorledis skal
 et Menniske saaledis rense sig og
 sit Hierte for GUD? Det maa
 skee ved Guds Hielp og krafft;
 Derfor beder David: GUD
 skab eet reent Hierte i mig.
 Icke begierer David eet andet /
 men det samme Hierte / dog at
 maatte fornyes / saa hand som
 Saul

1. Sam.
10.

Saul kunde saa et andet Hierte/
af en grof vanhellig Syndere at
blive een hellig Guds Tienere ;
Saadant nyt Hierte skulle GUD
self skabe i hannem. Som GUD
i Begyndelsen skabte Hiertet
reent og helligt / som siden ved
det u-lyckelige Synde-fald er
bleven vanhelligt og fordervet /
saa er det GUD alleene / som udi
Synderens Pœnitentze og Om-
vendelse omstaber Hiertet / i det
hand giver nye og hellige Tan-
cker i Hiertet / ny Jdrætter findis
hos Mennesket. Det er Menni-
skens Konst ved deris Listighed og
Behendighed ofte at kunde tem-
me og forandre de vilde Besters
Natur. og Hiertelav / saa de blif-
ver ligesom andre Creaturer
mod det / de tilforn vare. Det
er Guds høy-priselig Konst at
tæmme og forandre ved sit Ord
og Aand de vilde Synderis Na-
tur og Hiertes / saa de faar lige-
som

som ny Hjerter / det er / nye og
 hellige Tancker i Hiertet: I den
 Meening lofver HERREN hos
 Propheten Ezeckiel: Jeg vil
 give Eder et Endrægtig Hjerter /
 og jeg vil give en ny Land i E-
 der / og jeg vil borttage det Steen
 Hjerter af Eders Lif / og give E-
 der Rød . Hjerter / paa det I
 skulle vandre i mine Skickelser /
 og holde min Ræt / og gjøre der
 efter: For saadan Omstickelse Ezeck. 11.
 se og Forandring / eet Menniske
 finder ved hans Omvendelse fra
 Synden / kaldis hand og et nyt
 Creatur udi Christo / et ny Men- 2. Cor. 5.
 niske / som fornyes til Bekjendels-
 se / efter hans Billede / som han-
 nem skabte: Paa dend Maade Col. 3.
 vilde David her fornyes. Men-
 nisterne ere nock begierlige efter
 ny Moder og Klæder / at de med
 de Velklædde Land blive høyt æ-
 rede og anseede i Verden; Mens Jac. 2.
 det var at ønske / de vilde staae
 sig

- sig ved det gamle syndige Hierte/
 og bede Gud om sin Hellig Aands
 Bistand / at de kunde aflegge det
 gamle Menniske med dets Lyster
 og Begierligheder / og iføre sig
 det ny ; Eller og de kunde toe
 og reense deris gamle syndige
 Hierte / deris besmittede Hel-
 ligheds Klædebond / paa det de
 omsider maatte være iblant deris
 Tal / der møder for Guds Ansigt
 med Glæde / som haver toet deris
 Klæder / og giort dem klare i
 Lammets Blod. Mens David
 beder ick alleene om eet reent
 Hierte / mens siger og: Gif mig
 een ny Buis Aand. Her for-
 staais ick ved Aand paa denne
 Stæd dend Hellig Aand / som er
 sand Gud / og ick kand forandris ;
 Thi der er ingen Forandring el-
 ler Omkiftelse hos Gud : Dend
 Hellig Aand fornyes ick / mens
 fornyer os Mennisker Aandelig at
 tale. David forstaar derfor ved
 dens

denne ny viis Aand Hiertes og
 Siæleus Lyster og begierligheds
 der / og vil saa meget have sagt:
 Du min Guld give mig saadant
 i Sind og Herte aldrig meere
 saa grofvelig udi modvillige og
 frivillige Synder at forlade dig.
 Icke beder David om saadan
 Fuldkommenhed / hand aldrig
 meere skulle synde / det vidste
 hand / var u. mueligt; Thi som
 det beste All haffver sit Skum /
 dend klarste Biin sin Bærme /
 det best skinnende Lys sin rygen-
 de Taude / saa findis Synder og
 Forseelser hos de Allerhelligste /
 de synder ofte / naar de meest
 tæncker at vare sig for Synden /
 som Paulus beklager: De Aller- Rom. 7.
 helligste udi deris største Hellig-
 hed og Fuldkommenhed ere dog
 u. fuldkomne; Thi enddog de-
 ris Lefnet for Menniskens Dyen-
 stunts helligt og fuldkommen /
 deris gode Gierninger fuldkom-
 ne

ne Gierninger / saa dog / naar vi
 prøve dem efter Guds Helliges
 Lov / mærckis deris Ufuldkom-
 menhed. Mosis Haand siuntis
 tilforn frisk og sund / der hand
 stæck dend i sin Barm / forna-
 Ex. 4. hand dend at være Spedalsk
 Et Menniskis gode Gierninger
 kand nocksom siuntis fuldkomme
 udi hans egen Dyne / mens naat
 hand sticker Haanden i sin egen
 Barm / prøver sine Gierninger
 paa Lovens Prøve-steen / maad
 hand bekiende / naar hand haver
 giort det allerbeste / som hand
 kunde / hand er dog en unyttig
 Luc. 17. Siener. David beder alleene
 her om saadan Fuldkommenhed /
 hand icke frivillig skulle forlade
 Gud i Synden / og / om hand af
 Menniskis Skøbelighed falt /
 Gud da ved sin Naade
 igien vilde opreysse ham af Fal-
 det : Det maa enhver Christen
 vel bede om / og som David
 fremdeekis beder

Vers. 13.

Forkast mig icke fra dit
 Ansigt / og tag icke
 din Hellig Aand fra
 mig.

Det David her raaber ;
 Forkast mig icke fra dit
 Ansigt / bruger hand en
 Lignelse tagen af en vred Herre/
 som uddriver en vanartig Diene-
 re af sit Hus og fra sit Aasum:
 Saa vil David her bede / Gud
 skulle icke forskuide og forkaste
 ham i Brede. David vidste Gud
 i Brede hafde forkast hans For-
 mand Kong Saul for Syndens
 Skyld / som HERren self bekten-
 der for Propheten samuel: Jeg
 haver bortkast ham / at hand skal
 icke være Konge offver Israel: 1 Sam. 16
 David er derfor her som et frugt-
 som Barn / der frygter for Ri-
 set /

set / hvormed hand haffver set
 andre for sin U-lydighed at pi
 stis; Hand raaber forkast m
 icke fra dit Ansigt. Det e
 farligt at finde en Jordiske Kon
 gis Brede mod sig / thi Kongen

Prov. 16. Brede er Dødsens Bud: De
 er langt meere farligt at find
 Guld til Brede opvagt over sig
 det er dend ævige Døds forbud
 Det er ælendig / naar en bre
 Konge lader skyde en af sit Huu
 og fra sit Ansigt / som Absolut
 fordum / der ey maatte komme
 i Kong Davids Huus heller fo

2. Sam. Davids Døne og Ansigt; Men
 14. det er meere ælendig at væ
 forskudt og udelugt fra Guds
 Raadis Ansigt her paa Jorden;
 Thi uden der skeer Forsoning
 Tide / bliver Synderen udelugt
 aldeelis fra Guds Væris Rige /

Mat. 25. som de daarlige Jomfruer. Det
 skeer ofte for Syndens skyld / at
 naar Synderen i u-modvillig
 Ond

Rab forkaster GUD/ Kaster Guds
 Lov bag sin Kng/ GUD da bort-
 kaster ham som en bederstyggelig-
 hed / og fordi hand en vil høre /
 lader ham gaa vild / som Guds
 Aand truer hos Propheten. Da Hof. 9.
 tager GUD og sin Hellig Aand
 fra Synderen / som David her
 beder / GUD vilde lade ham be-
 holde / sigende. Tag icke din
 hellig Aand fra mig. Ved igien-
 fødselsen / som skeede udi det gam-
 le Testamente i Omstærrelsen /
 udi det ny Testamente i Daa-
 ben kommer Guds Aand offver
 og i et Menniske. Der Vandet
 trende gange var øst paa Breen-
 Offeret / faldt Ild af Himmelen
 paa Offeret: Naar et Menniske 1. Reg. 19
 trende gange overosis med Daa-
 bens Vand i Naavn GUD Faders/
 Søns og Hellig Aands / falder
 den hellig Ild / den Hellig Aand
 paa hannem: Dend Ild opvar. Matth. 3
 mer hans forkølede og forfrosue
 M Hier.

Hierte / at det bliver brændende
 i Kierlighed til Gud og Næsten:
 Ved dend Ild optændis Troens
 Lampe i Mennisket: Ved Daa-
 ben kommer GUD med sin Hel-
 lig Aand i Hiertet / saa at et igien-
 fød Menniske bliver Guds Tem-
 pel / hans Legeme dend Hellig
 1. Cor. 6. Aands Boltig: Der bliver dend
 Hellig Aand hos Mennisket som
 hans Helliggiører / helliger Hier-
 tet / Sind og Tancker: Hand
 viiser sig hos Mennisket som een
 Urtegaards Mand i Haffven
 der udrenser og udrydder Rælder
 og U krud / planter ny god Vex
 i stæden / saa udrydder hand og
 forfængelige Tancker / syndige
 Lyster og Begierligheder / gif-
 ver i stæden ny / reene og hellige
 Gal. 4. Tancker. Der sidder hand
 Mennisket som en Lære Meste-
 re / raaber i Menniskets Hierte /
 at Mennisket skal lære at raabe
 til GUD: Der sidder hand som
 et

kraftigt Bidue, naar Dieves
 og voris egen onde Samvit-
 ihed fører Bidne mod os/ for-
 sumer os for voris Ondskab og
 Gudelighed / da træder dend
 ellig Aand frem/ og kraftig vid-
 er/ vi ere forligte med G U D
 medelst hans Død / dend Hel-
 ellig Aand giver vor Aand det Bid-
 edsbyrd / at vi ere Guds Børn: Rom. 8:
 under stöder hand som en Trøste.
 / som trøster og husvæler Men: Joh. 16.
 iktet udi all Sorg og Bedrøff-
 else / som en Bepvisere / der le-
 ver Mennisket udi all Sandhed
 hand vandrer rettelig og fin-
 der Veyen til Himmelen. Den
 ellig Aand følger og fører
 Mennisket / som haver een skrø-
 belig Sang / at hand icke skal
 falde / hand er Guds Finger / der Luc. 11.
 opholder det skrøbelige Menniske
 paa Veyen til Himmelen / ret-
 ligesom andris Haand og Finger
 opholder det skrøbelige Barn /
 M 2 sont

som haver en svag Gang / at
 icke skal falde / mens komme
 det foresatte Maal og stæd /
 for sukker David: Lær mig
 gjøre efter din Velbehageligh
 thi du er min GUD / lad din
 Ps. 143. de Aand føre mig paa slet
 Mens hvor fornøden deud vo
 dig Hellig Aand end er for M
 nistret / mister dog U. Gudeli
 Syndere dette Klenodie af Hi
 tet / naar de med modvill
 Act. 7. Synder imodstaar deud Hellig
 Aand / forjager den Hellig Aand
 Due frivillig af Hiertet / so
 Abraham fordref Fuglene fo
 Gen. 15. dum fra sit Offer; Da forlad
 GUD Synderen / tager sin H
 lig Aand tillige bort med sig / r
 ligesom en Mand / som forlade
 sit iboende Huus / flytter giernt
 alt sit tilhørende Guds af Husel
 Guds Aand truer Meenigheden
 Engel i Epheso at flytte Eysesta
 gen bort af sin stæd / om han
 icke

der bedrer sig; Mens fra en for- Apoc. 21
 erdet Syndere borttager GUD
 Lys / dend Hellig Aand / der
 Aars oplyser voris Hierter og
 Orstand / som af Naturen ere
 rsmørkede; Da bliver saadan Ephes. 5
 Syndere det Aller-ælemdigste
 reatur / som hand er uden GUD /
 en Lys / uden Trost og uden
 tejp; Som GUD haver bort-
 get sin Hellig Aand fra han-
 m / bliver hand som eet Stib
 Habet uden Roer og Styre-
 and / støder an paa Ælemdig-
 ds og Fordømmelsens Klipper.
 a falder Synderen enten i for-
 erdelse som Pharao / hans Hier-
 bliver aldeels Steen, haart
 ubevegeligt indtil hans sidste
 øds Stund / Sambittigheden
 ver saa tryg / og af Guds Ord og
 vens Trusel er hand oppog-
 / førend hand seif med dend ri-
 Mand oppogner i Helvede; Luc. 16
 Her og hand falder i Desperation.

og Mistvifl / anscende med
 Synden større / end hun
 Gen. 4. forladis ; Af Guds Ord
 hand ingen Trost / ingen
 dom for hans saarede u-
 Samvittighed ; Det / som
 skulle finde trost af / nemlig
 Ord og den hellige Skrift /
 vel ligge ham for Dynene /
 icke eet Ord der af blive
 Hiertet til Trost / saa hand
 ansees som dend Stuge ved
 thesda Dam / i mange Aar
 hand ved Dammen / saae
 stigede i Dammen og bleve
 ne / mens hadde ey Kræfter
 Styrcke at søge der tillige
 Joh. 5. andre Lægedom ; G U
 Ord kand hand vel see / læ
 høre / hvor ved andris sa
 Samvittigheder lægis / at
 bedrovede Hiertet trostis /
 ey blive tillige med andre
 agtig udi saadan Trost.
 gaar ham som Patienten /

veed og seer de klenlige Medica-
 monter, kand dog icke bruge eller
 applicore dem til Lægedom: Det
 andre Syndere trøster sig ved
 mod Synden/ nemlig den kaars
 første Christus/ som haver syl-
 listgiort for Synden/ kand hand
 ey tilegne sig til Trost og Sa-
 lighed/ fordi Guds Aand er bor-
 te/ der giver Kraft og Styrcke
 baade til at tro og trøste sig ved
 Christus/ og formedelsst hans
 Fortientstes skyld at finde Naade
 hos Gud og Syndernis Forlas-
 delse. Et hvert Menniste haver
 derfor vel Aarsag at raabe med
 David: **GUD** tag icke din
 Hellig Aand fra mig/ ja onste/
 om hand som David tilforn ved
 grofve Synder haver fordreven
 Guds Bærdig Hellig Aand/
GUD da ved sin Naade vilde
 sætte dend Hellig Aands Due
 igien udi hans Hierte som Noa
 sætte Duen igien udi Arcken/ og
 hiel.

Gen. 8.

hielp / hand en meere der efter
 ved saa grove Synder skulle for-
 jage Guds Aand / da kand hand
 og være forsick: et om det / Das
 vid fremdeelis tilbeder sig

Vers. II.

Trøst mig igien med
 din Hielp / og en fri-
 modig Aand opholde
 mig.

Prov. 25. **S**aa behageligt Brødet er
 for den Hungrige / Vans-
 det for den tørstige Siæl /
 Varmen for dend Frosne / saa
 behagelig er Trøst og for een
 Bedrøvet Forfærdet Synder:
 Fattis Mad og Dricke / vansneg-
 ter Legemet / fattis Synderen
 Trøst af Guds Ord / vansnegter
 Siælen; Thi Mennisket lever
 icke alleene af Brød / mens af
 hvert Ord / som gaar igiennem
 Guds

Guds Mund: Davids Beeng. Matth. 4
 stede Siæl og Hierte var begier-
 lig efter Trøst/ handraaber der-
 for om Trøst; Mens mærkeligt
 er det/ David her raaber: Trøst
 mig igien med din Hielp. Efter
 Ordene i dend Hebraiske Text
 lyder det egentlig. Lad Bløde
 ved din Salighed igien komme
 til mig. Guds strenge Retfær-
 dighed stod ham tilforn stillet for
 Dyne/ og dend var for ham som
 Goliath for Israel fordum for-
 skræckelig/ og tiltaldte hannem
 hart; Mens nu ønsker hand igien
 at motte glædis formedelst Guds
 Naade i Christo/ som er bleven
 alle Bodfærdige Syndere til
 Salighed/ thi der er icke Sa-
 lighed i nogen anden. Der kom
 først et sterck Beyr/ som sønder-
 rev Biergene/ og sønderbrød
 Klipperne/ og HERren var icke
 i Beyret/ og der kom et Jord-
 stielb efter Beyret/ men HERren
 M 5 var

1. Sam.
17.

Act. 4.

var icke i Jord- skielvet/ og e-
 ter det Jord- skielv kom en Jld-
 mens H Erren var icke i Jlden
 og efter Jlden kom der een stille
 sagte rusende Vind/ da aaben-
 baredis H Erren for Propheten
 Elia/ Propheten torde og da tal-
 med sin GUD: Naar Synderen
 haver syndet/ hør is Lovens Tru-
 seler som et sterck Veyr/ der sø-
 derriver hans Steen: haarde og
 Klipagtige Hierte/ der komme
 Skelven og Beven udi alle hans
 Ledemoder/ det bliver og som de
 var en Jld optændt udi hans Le-
 geme for medelst Guds Bredt
 Jld; Udi all denne ælendige Til-
 stand siunis GUD at være borte
 Mens naar Synderen gjør et
 sand alvorlig Bœnitenke aaben-
 baredis GUD med sin Naade/ som
 med et sagte blæsende Veyr/ der
 forfridsker hans Hierte/ da hør
 rer hand GUD tiltale sig venlig
 Vær frimodig/ dine Synder er

dig forladne / da bliver Synder-
 ren glad i Gud / som glæder ham
 med Salighed i Christo / da
 kommer Naade og Salighed til-
 bage til hannem. Det er og
 mærckeligt / David her raaber:
 Een frimodig Aand opholde
 mig. David beder her / at
 Guds Aand / som er villig til at
 drive Menniskene til alt got maa
 opholde hannem / og lede ham
 frem udi det Gode. Naar Guds
 Aand regierer et Menniske / er
 hand frimodig / saa hand ick
 frygter / mens med Glæde fuld-
 kommer Guds Vllie. Efter
 Hovetsproget kand det egentlig
 lyde: En fri / eller friheds Aand
 opholde mig. Guds Aand fører
 Menniskene fra Trældom til fri-
 hed; Naar Guds Aand regierer
 Mennisket / bliver hand fri for
 Syndsens og Dievelens Træl-
 dom; Hvor som HERRENS
 Aand er / der er Frihed / saa at / 2. Cor. 3.
 om

- om Dievelen end legger Stri-
cker og stiller Barn for ham ved
syndige Tiltoetelser / hand der
udi skal falde / hielper dog Guds
Aand / som styrer og opholder
hannem / at hand ey fangis af
Dievelen / bliver Syndsens Ties-
Rom. 6. nere / mens bliver stadig i dend
Frihed / som Christus forløste os
til / og lader sig ick fange igien
Gal. 5. udi Trældommens Nag: Naar
vi finder saadā den Hellig Aands
kraftige Bistand / bør vi og væ-
re sindede som David / der gjør
saadant Løfte til GUD

Vers 15.

Jeg vil lære Obertræ-
dere dine Beye / at
Syndere skulle om-
bende sig til dig.

Som David ved Guds Naad-
de var ombendt og forsick-
ret

ret om Synderis Forladelse /
 saa gjør hand Gud det Løfte / at
 føre andre Syndere til Omven-
 delse. Hand fremstiller sig her
 som een Lære-Mestere / der vil
 lære andre / at kiende Gud / som
 en Bevittsere / der vil viise an-
 dre Vildfarende dend rette Bey
 til Gud. Dend / som bær Lyset
 og Lykten / gaar for de andre i
 Mørcket at viise dem Beyen :
 David var nu bleven af en for-
 blindet formørket Syndere eet
 Lys i HÆRren / vandrede som
 Lysens Børn ; Guds Ords Eng- Eph. 5.
 te hafde hand for sig / ved dend Ps. 119.
 vilde hand oplyse andre formør-
 ckede vildfarende Syndere / og
 lede dem paa dend rette Bey til
 Himmelen ; Hand vilde og med
 sine gode Exempler foregaae
 andre / ved det Lys skulle de op-
 lysis at vandre rettelig / som
 Christus taler : Lader eders Lys
 saaledis skinne for Menniskene /
 at

at de kunde see og kiende Eders
 gode Sierninger. Det er be-
 rømmeligt / David som en op-
 lyst Mand vilde oplyse andre
 Syndere. Eet Lys tænder det
 andet: En opløst Christen bør
 optænde Troens Lys udi andre
 formørkede Synderis Hierter.
 Det er Koesværdigt / David
 som var bleven omvendt / vilde
 arbende paa at ombvende andre
 Syndere tillige med sig. Eet
 Hiul driver det andet i Møllen/
 en omvendt Syndere bør drive
 andre Syndere til Omvendelse:
 Dend Befaling fick Peder af
 Christo at efterleve ved hans
 Omvendelse: Naar du omben-
 der dig engang / da styrck dine
 Brødre. Jeg / siger David /
 vil lære overtrædere dine Beye.
 Prædicke. Embedet tilhører vel
 alleene Guds Tienere offentlig
 at forrette i Guds Huus; Mens
 ellers kand mand og siige at til
 Læ.

Luc. 22.

Lære, Embedet er enhver Christen kaldet og besticket: Enhver Christen bør lære dend anden efter Pauli Formaning; Lærer og formaner Eder self med Psalmer og Lovsange og Aandelige deyelige Bøger: Aron og Præsterne i det gamle Testamente skulle alleene bære Bielder og Klokker paa deris Klæder; Mens enhver Christen udi det Ny Testamente skal være som en Kloker at lyde og lære for andre udi det gode. Der er forskial paa Klokker og Klocke-Lyd / alle lyder de ick lige sterck / som de ick alle ere lige store og klingende: Konger og dend høye Øfrighed ere som de største Klokker / de vederis Gudelige Lover og Forordninger lærer og lyder for Under-saatterne ofver alle deris Lande og Riger: Ordets Tienere ere lydende Klokker med dend saliggjørende Lærdom for deris betro-

Coll. 3.

Exod. 28.

de

de Meenighed i Guds Huus
 Rectores og Skolemestere for de
 ris Discipler i Skole. Husene
 Og enhver Huus-Fader og Huus
 Moder for deris Børn og Huus
 Gesinde i deris egne Huuse: Og
 kortelig en Christen bør icke al
 lene være en klingende Klocke u
 di Lærdom for sit eget Huus
 mens for alle. En Klocke lyder
 icke alleene for sit eget Huus. folk
 mens for alle / som kand mærcke
 dens Lyd til Efterretning: Saa
 bør vi lære icke alleene voris eg
 ne Bekandte / mens alle Menn
 sker efter voris Christendoms
 Pligt udi det gode. Dog maa
 dette vel tagis i agt / at de / som
 begynder at lære andre / ere self
 vel oplærde udi deris Saligheds
 Kundskab. En Blind kand icke
 lede dend anden / dersom den ene
 Blinde leder dend anden / falder
 de begge i Graven / vidner Chri
 stus: Her maa være Lys i Hiero
 tet /

tet / Forstands oplyste Øyen / om
 mand skal oplyse andre Bildfa-
 rende Syndere / og føre dem paa
 dend rette Bey / som David her
 siger: Jeg vil lære Overtre-
 dere dine Beye / at Synde-
 re skulle omvende sig til dig.
 Enhver oplyst Christen / som
 kiender Gud og forstaar sin Sa-
 ligheds Sag / bør efter Davids
 Exempel underviise andre Syn-
 dere / og føre dem paa dend ret-
 te Bey. Det er icke alleene en
 loblig / mens og een velsignet
 Stjerner / som Apostelen Jaco-
 bus mælder om: Kiere Brødre /

Jac. 5.

dersom nogen iblant Eder farer
 bild fra Sandheden / og nogen
 omvender hannem / dend skal vi-
 de / at hvor som omvender Syn-
 deren fra sin Beyes Bildfarelse /
 hand skal frelse en Stæl fra Dø-
 den og skiule Syndernis Mang-
 foldighed. De Ugudelige holdis
 fast i Dievelens Snarer / ere som

N

Die

Dievelens Løcke-Fugle / lockende
 andre med sig ved Synden i For-
 dærvelse / de quidrer sødt og lif-
 ligen / at de kand locke andre med
 sig i Buret / i Dievelens Magt.
 Det var Moabiternis Listighed /
 de udfickede deris Døttre at for-
 føre Israels Børn / der ved blef
 deris Hierter vendte fra **GUD**
 Num. 25. til deris Afguder ; Saa er det
 Dievelens Listighed / hand ud-
 stikker de U-gudelige sine Lien-
 ter at forføre Guds Børn / der
 ved vendis deris Hierter fra **GUD**
 til Dievelen : Mens som de Ugu-
 delige / der ere hengisne at tiene
 Dievelen / søger altid at drage
 andre med sig til Dievelen / saa
 bør de troende **GUDS** Børn / der
 ere ombvendte og kiender **GUD** /
 altid arbejnde paa at ombvende
 andre og føre dem til **GUD**. Jeg
 maa ansee Verden som de store
 Fristæder / hvor tvende stridens-
 de Potentater hafve dog begge
 Fri.

Frihed til at versve / de har og
 hver deris udskickede / enchver
 versver til sin Heris Tieniste.
GUD og Dievelen ere stridige /
 begge versve de Mennisker i Ver-
 den til deris Tieniste: De Ugu-
 delige versve paa Dievelens beg-
 ne / lover dem Verdens Forsæn-
 delighed / Onens Lust / Riids Lust: 1. Joh. 2.
 De Troende versve paa Guds
 Begne / love dem / som vil tiene
 Gud / dend evige Glæde / saa at
 deris Ord ere: Vi formane E-
 der / at I vandre værdeligen for
GUD / som kaldede Eder til sit
 Rige og sin Herlighed: Saa 1. Thes. 2.
 dan Mandelig Verbere paa Guds
 Begne var David. Og som den
 der versver / lader opflaa een
 Placat / og giffver offentlig til-
 kiende / hvo / som har lust at tie-
 ne / skal give sig an og følge med;
 Saa har David opskreven disse
 Ord som paa en offentlig Placat
 for alle Syndere: Jeg vil lære

Ofvertrædere dine Beye /
 Syndere skulle omvende sig
 dig. Alle Mennisker ere Ov-
 trædere / ofte overtræder Guds
 hellige Bud / ofte viger fra den
 rette Bey til Salighed. Der
 vildfarende Stierne paa Him-
 melen / og der ere vildfarende
 Mennisker paa Jorden / vi
 alle som vildfarende Faar /
 at / naar vi ret anseer de All-
 heiligstis Vandring / da lig-
 de her udi Horen / Salomon mæ-
 der om: At som hendis Fod-
 kunde icke blive i hendis e-
 Huus / nu var hun inde nu ud-
 Saa ere de og bestød i daglig
 Skrobheligheder / at deris F-
 der icke altid kand være fast
 paa den rette Bey og Bann-
 Snart ere de paa Beyen / snar-
 uden Beyen: Mens der ere no-
 le meere hengifne til Vildfare-
 se end andre / kommer de i Vil-
 farelse / gjør de sig ingen Tand-

Epist. jud.

v. 13.

1. Pet. 2.

Prov. 7.

om at vende tilbage til Gud paa
 dend rette Bæy: Det gaar dem
 som dend Ukyndige Soemand/
 der forlader det faste Land/ Sø-
 kortet haver hand glemt tilbage/
 jo meere hand kommer ud paa
 det vilde Haf/ jo mindre Landet
 kiendis/ indtil det gaar ham al-
 deelis af Siune/ og hand da al-
 deelis forvildis; De foragter
 og forglemmer Gud og Sand-
 heds Ord/ forlader dend rette
 Bæy til Salighed/ jo længere
 de kommer frem i Synden/ jo
 mindre kiendelig bliver Gud og
 Sandheds Bæy for dem/ indtil
 Gud og Sandhed gaar dem al-
 deelis af. Tænck/ da tæncker de
 ick at vende om igien paa dend
 rette Bæy til Gud; Mens Gud
 maa klage over dem/ som hand
 klager over det vildfarende Folck:
 Det er Folck/ hvis Hierte vil al-
 tid fare vild/ og de vil ick lære
 mine Bæye: Mens naar vi sin-

der saadanne grove vildfarende
 Syndere / bør vi efter Davids
 Ord: Være overtrædere Gud
 Veye / at Syndere skulle om-
 vende sig. En Christen bør icke
 alleene at holde sig fra de gall
 Veye / mens og arbejnde paa
 føre andre Syndere fra de Vey
 som vi veed / Gud forbyder os
 le at vandre der paa. Det er
 voris Christendoms Pligt /
 altid skal stræbe at omvende
 dre Syndere til Gud. En Br
 der vil icke dend andens U-lyck
 mens hindrer dend af yder
 Formue. Der Abraham hørt
 hans Broder Loth var fang
 bortført af Kongerne / bevebt
 de hand sig / forfuldte dem / fr
 ste Loth / og førte ham tilba
 Naar vi mærcker en Broder
 Med Christen holdis fangen
 2. Tim. 2. Dievelens Snarer / er ført p
 vrænge Veye / paa Veyen
 Helvede / bør vi bevebne os m
 de

Gen. 14.

2. Tim. 2.

dend Aanderig Rusning / Paulus omtaler / see til / vi kand frelse ham fra Dievelens Magt / føre ham paa dend rette Ben. Det er Guds Lov i det gamle Testamente / at / dersom nogen møtte hans U. Bens Ore eller Afsen / som foer vild / skulle hand lede det tilstæde igien : Saae hand hans Fiendis Afsen ligge under Byrden / skulle hand vogte sig at lade det blive liggende / mens forsømme sit eget for at hielpe det; Langt meere billigt er det / naar vi seer et Menniske fare vild paa Synderis Beye fra GUD sin Skabere og rette Ehermand / vi da søger at omvende ham til GUD : Naar vi seer et Menniske at være falden i Dievelens Trældom under Syndsens tunge Byrde / vi da søger at opreysse ham med een sagtnodig Aand : Det er det Paulus lærer : Kiere Brødre /

Eph. 6.

Exod. 33.

Ps. 38.

Gal. 6.

dersom nogen iblant Eder overs
 faldis med nogen Brøst/ da hiel
 per ham til rette igien J/ som
 ere Mandelige/ med en sagtmodig
 Aand. Paa dend Maade skal
 vildfarende Syndere foris til
 GUD/ lære Guds Veye at om
 vende sig til GUD: Vil Synde
 ren ickē af det Raad og Lærdom
 lade sig omvende og føre til GUD/
 saa haver een Christen viiset sin
 Pligt/ og Synderen kommer i
 dis større Forderbvelse; Lader
 hand sig der af bevege til Om
 vendelse/ veed vi/ det er en beha
 gelig Skat/ vi tilfører GUD/ vi
 fører ham en omvendt Syndere:
 Dend er G U D strax færdig at
 fafne i Naade/ som Faderen faf
 nede den forlaarne og omvendte

Luc. 15.

Søn ved hans tilbagekomst:.

Fremdeelis mælder

David

Vers. 16.

GUD / du som er min
GUD og Salighed /
 frels mig fra de Blod-
 skyldige / at min Tun-
 ge kand prise din Ret-
 færdighed.

Hand kalder **GUD** sin Sa-
 lighed : **GUD** er voris
 Saliggjørerere. Fordom-
 melsen og Døden haver Menni-
 skene self forskaffet sig / mens Sa-
 lighed forskaffer **GUD** os allene :
 Det er med Menniskene i det
 Fald som med dend / der vel kand
 saare / mens icke læge sig self ;
 De kand nock føre sig self For-
 dømmelsen paa Halsen / mens
 icke Salighed ; **GUD** er derfor
 dend / som gjør Menniskene sali-
 ge : **J E** Hristo haver hand ud-
 R s valdt

Act. 4.

valdt os til Salighed: Ved
 Troen til Christum blifver vi
 salige: Thi der er icke Salighed
 i nogen anden/ ey heller noget
 andet Nafn givet Menniskene at
 blive salige udi/ uden alleene
 Jesu Nafn. Denne hans Sa-
 ligheds Guld anraaber David og
 siger: Frels mig fra de Blods-
 skyldige: Efter Texten lyder
 det/ frels mig fra Blodskylden.
 Eller og Meeningen kand være
 denne: Lad mig icke være reg-
 net iblant deris Tal/ hvilke u-
 skyldigt Blod raaber Hefn over
 af Himmelen. David hafde på
 en Forrædiske Maade ladet om-
 komme og dræbe dend u-
 skyldige Uriam, derfor raaber han
 Guld frels mig fra Blodsky-
 den. Det er ondt at være i skyld
 og Gield til Mennisken for Pen-
 ge eller opbaaren Vare/ mand
 icke kand betale/ mens værre at
 have

have Blodskyld paa sig; Thi
 dend Skyld bringer Menniskene
 icke alleene i Fængsel paa Jor-
 den/mens i ævigt Fængsel i Hel-
 vede. Det staar ilde at besudle
 sin Samvittighed med uskyld-
 digt Blod; Thi det kand icke
 vaskis af/ uden enten ved alvor-
 lig Pœnitentis Taare/ om Syn-
 den er skult for Øfrigheden/ el-
 ler og ved voris eget Blod/ om
 Synden bliver aabenbare. Man-
 gen een udi hans hastige Brede
 er strax scerdig til at dræbe og
 udøse hans Næstis Blod/ en be-
 tœnkende/ hand ved det bliver
 baade andris og sin egen Bød-
 del; Andris Bøddel er hand;
 naar hand hafver det Forsæt at
 myrde/ er hand een Mordere/
 hans Mordiske Sind anseeis af
 Gud som et Mord. Guldbyrder *Mat. 5.*
 hand sit onde Forsæt i Siernin-
 gen/ bliver hand een dobbelt
 Mordere/ da raaber Næstens
 Blod

- Blod over ham / som Abels Blod
 over Cain / da skriger efterleff-
 vende Mennsker / der antager
 sig dend Dødis Sag mod ham /
 som David sagde over Abners
 Død: Hand er falden som den/
 2. Sam. 3 der falder iblant onde Skalkke;
 Hand bliver og sin egen Bød-
 del / om hand udi sin Brede bort-
 tager en andens Lif / hvad er det
 andet? end at giøre Graven til
 sig self. Abners Blod skal fal-
 de paa Joabs Hovet / som ham
 2. Sam. 3 ihjelslog / bliver Dommen. Og
 da bliver Manddraberens Klæ-
 gemaal omsider dette som La-
 mechs Fordum: Jeg haver sla-
 get een Mand ihjel mig til eet
 Saar / og en Dreng mig til en
 Bylde. De omkommer andre
 Gen. 4. med Sværd / og der ved hvesser
 Sværdet til sig self / hvor ved
 de skal omkommis: Naar de
 ledis til Straffen / maa de be-
 kiende som Røverer paa Kaars
 set;

set ; Vi faa det vore Sierninger
 fortiene. Blodskylden hafde Da-
 vid / dend afbeder hand hos sin
 GUD. Enhver / som haver Blod-
 skyld paa sig / haver vel Aarsag
 at giøre det samme i en sand al-
 vorlig Poenitente / saa vil GUD /
 som forlader alle Blod-røde
 Synder / og forlade Blodskylden.
 GUD / som er min Saligheds
 GUD / frels mig fra de Blod-
 skyldige / at min Tunge kand
 prise din Retfærdighed / siger
 David : Som David blef frelst
 fra Synden / saa vilse hand pri-
 se GUDS Retfærdighed :
 Hand forstaar her GUDS
 Retfærdighed / der var temper-
 reret med hans Barmhiertighed
 i Christo / for hvis skyld hans
 Synder bleffve ham efterlatte /
 Blodskylden udslættet : Naar vi
 haver fundet Naade og Forla-
 delse hos GUD / bør vi billigen
 pris

prie GUD. Kand eet Menniske
 tacke for en liden Summa/ ham
 efterladis af hans Ven/ som dog
 maa skee kunde betalis med Ti-
 den/ langt meere maa vi tacke
 GUD/ der efterlader os voris
 Synde; Steld/ vi aldrig kunde
 betale i all ævigheds Ævighed.
 Kand eet Menniske tacke for at
 beholde det naturlige Lif/ hand
 er dømt fra for sin Forseelse;
 hvilcket der engang skal mistis /
 som det er besticket for alle Men-
 nsker engang at døe / hvor langt
 meere maa vi tacke GUD/ der
 giber os det ævige Lif / der al-
 drig faar ende / hvilcket vi dog
 ved Synden haver forbrut. En
 Syndere / der har faaed sine Syn-
 ders Forladelse hos GUD/ har vel
 Aarsag at udbryde med David
 sigende: Min Siæl lov HER-
 ren/ og alt/ hvad i mig er/ hans
 hellige Nafn / min Siæl lov
 HERren/ og forglem icke det
 go;

Ebr. 9.

gode / som hand haver giort dig /
 dend som forlader dig alle dine
 Synder og læger all din Brøel. Ps. 103.
 David bliver ved at bede

Vers 17.

Herre oplad mine Læ-
 ber / at min Mund
 kand kundgiøre din
 Priis.

Mangis Mund og Læber
 ere alt for vit oplatte til
 at tale det / som er be-
 spotteligt for Gud / forargeligt
 for deris Næste; Og det var at
 ønske / saadanne vilde følge Da-
 vids Sind / som hafde sat sig fo-
 re at tage sig vare / hand en skul-
 le synde med sin Tunge og tem-
 me sin Mund. Til det onde er Ps. 39.
 Menniskene veltalende nøck / til
 det Gode offte ligesom dumme.
 Da

David hafde i Synden været
 dum og stum / hans Mund som
 en Klocke uden Lyd / ved hvilcken
 GUD en var bleven æret : Eff-
 ter Synden var hand bestiaemt
 met / Tungen bunden / Hiertet
 forklemt aff Sorrig / saa hand
 for Skam og Sorrig en kunde
 tale: Hand beder derfor om den
 Hellig Aands Naade og Virke-
 ning i Hiertet / at hand retteli-
 kunde love og prise GUD: H E
 re / siger hand / oplad min
 Læber / at min Mund kan
 kundgiøre din Priis. G U D
 betager Mælet / og giver Mælet
 hand binder offte Menniskens
 Mund og Tunge / at de ick kan
 tale / hand oplader og formeder
 sin Hellig Aands Virkning
 Menniskens Munde / at de ick
 meere kand tie mens maa tal-
 til GUDS Ære. Paa den Maade
 de onsker David / GUD vilde oplade
 lade hans Læber og Munde

Eret. 33.

alleene er Davids Forsæt at prise
 GUD / mens med gaudiske Siæl
 og Hierte tillige ; Thi Bon
 uden Hierte og Andagt er som
 Kogelse uden Bløer : De / som
 priser GUD med Munden og icke
 af Hiertet / ere for GUDS Øyen/
 som de Træbilleder / der staar
 afmalede for voris Øyne med
 sammenlagde Hænder / bønede
 Kne og aabne Munde / ved Mun-
 den staar afbildet en Røst / haf-
 ver dog ingen Siæl og Hierte
 at prise GUD med : Saa var
 det Hyclefste Folck findet / GUD
 med Bæmodighed klager over :
 Dette Folck holder sig nær til
 mig med Munden / og tærer mig
 med Tæberne / mens deris Hier-
 ter ere langt fra mig. Icke u-
 den Hiertet / mens med Hierte
 og Mund tillige bør en Christen
 prise GUD ; Thi at et Menniske
 vil prise GUD med Munden al-
 leene uden Hierte / er Hyclef /

Es. 29.

Ps. 19.

og at et Menneske vil aldeelis tie
 og ey prise Gud med sin Mund
 og Tunge er aldeelis u gude-
 ligt. Gud haver givet os Mund
 og Tunge / som et Instrument /
 hvor med vi skal ære og berømme
 ham / hvorfor vi og finde
 der i dend Hellige Skrift det Ord
 ære at brugis for Tungen / som
 David mælder: Min Ære fryd-
 de sig; Hand forstaar der ved
 Tungen / som æret Gud. Gud
 som haver skabt Tungen / er jo
 nærmest til at have Lov og Æ-
 re af Tungen. Gud begierer
 intet andet af Menneskene for
 sine Gaver og Begieringer end
 Ære / Lov og Tacksigelse. Men-
 nisterne underholder de smaa
 Fugle i deris Huuse / enddog
 ingen anden Nytte kand haffve
 af dem uden dette / Sang og qvid-
 dren: Gud underholder Men-
 skene alleene til dend ende /
 skal love og prise hannem. I den
 gam

Gamle Testamente vare udvaldte
 blant Leviterne Sangere og
 Musicantere / hvilcke med alle-
 haande Instrumenter og Stren-
 ge. Leeg saa velsom Vocal Musc
 skulle love og prise Gud i Jeru-
 salems Tempel; Dem tiltaler
 David: Lover HERren alle
 HERrens Tienere I / som staa
 i HERrens Huus. I det nye Ps. 34.
 Testamente haver GUD udvalt
 alle Christne som Wandelige
 Musicantere / der bor loffve og
 prise GUD baade i Guds Huus
 saa og uden Guds Huus; Til
 dem heder det: Lad mig høre
 din Røst / thi din Røst er yndig. Cant. 2.
 Menneskene ere skabte til dend
 ende fornuftige Creaturer iblant
 de andre / at de frem for andre
 fornuftige skulle prise GUD.
 Udi eet Seyerverck ere mange
 Siul / eet løber om det andet /
 mens alleene en Hammer / som
 slaar og opvækker Lydet. Ber-
 den

den er som et stort Seyerwerk
 de u: fornuftige Creaturer de
 udi som Hiulene / som løber om
 hver andre / Mennisket er som
 Kloeken / Menniskets Tunge som
 Hammeren / der slaar i Mun
 den / opbecker Lydet / og saaledes
 gjør det / at Mennisket med Hjer
 te og Mund tillige lover og præ
 ser GUD. Saadan lydende Klo
 cke til Guds Ære vilde David
 være / som af hans Bøn her af
 tis / og saaledes bør alle Menn
 sker altid lyde med Lov og Tak
 sigelse til GUD efter Pauli For
 maning : Gjører Tacksigelse
 alle Ting / thi det er Guds Vil
 le til eder i Christo IESU
 Det er det daglige Offer /
 Ps. 107. skal opoffre ; Andet Offer for
 drer GUD ick end Lov og Tak
 sigelse af et ydmygt Hjerter /
 som David fremdelis
 vidner

Vers. 18.

Thi du haver icke Lyst
til Offer / jeg vilde vel
ellers gibe dig det /
og Brænd-Offer be-
hager dig icke.

Save uden Hierte er Gud
icke fornøyd med / hand
seer icke saa meget til Sa-
ven som til Siverens Hiertelag:
En stor Save giben med et ont og
Hyckliste Hiertelag er for Gud
som en Urte-Roest bestrod med
Forgifft: Vil vi gibe Gud no-
get / vi maa gibe det aff eet got
Hierte / saa bliver Saven / hvor
liden dend end er / dog GUD
tæckelig og behagelig. De Ri-
ge lagde meget udi Guds Kiste /
var dog lidet anseet udi Guds
Dyng / fordi det ey skeede af eet
got Hierte; Dend fattige Encke
D 3 lag.

lagde kun lidet / toe Skierv der
 udi af et got Hierte / og E Hri
 stus vidner / hendis lidet var mee
 Marc. 12. re end de Rigis meget. Joder
 ne indbildet sig for dum Tiid
 naar de kun offrede meget og
 mange Offer / vare de behage
 lige for GUD; Mens GUD skof
 tet intet om Offeret uden Tro
 og Hiertet; Derfor er det / Da
 vid saaledis taler til GUD. Ty
 du haver ick Lust til Offer
 jeg vilde vel ellers giffve dig
 det / og Brænd = Offer be
 hager dig ick. Disse Davids
 Ord kand ick forstaais paa de
 Maade / som GUD ick forlan
 get Offer udi det Gamle Testa
 mente / der var een forbildet
 for E Hristo / som skulle offris
 det Nye Testamente: Saadan
 ne Offer hafde GUD befalet /
 Lev. 1. mengde skulle offris ham: Men
 Davids Meening er / GUD for
 lan

langet ickē Offer uden Troen og
 Hierte at offeris; Thi det var
 ickē G U D behageligt / om eet
 Menneske som Salomon paa
 en Tid offrede tyve tusinde Oxen
 og Hundrede og Tyffve Tusinde
 Saar / naar hand ickē hafde Sa- 1. Reg. 8.
 lomons Troe til Messiam / der
 skulle offeris for all Verdens
 Synder / og give sit Lif til eet
 Skyld Offer / ey heller hafde et Es. 53.
 Bøeniterende Hierte. Det var
 stor Synd / at Israels Folck aa-
 de af de døde Afguders Offer; Ps. 106.
 Mens det var ligesaa stor Synd /
 dersom nogen uden Troen / ded
 i Synden / som Paulus taler / Rom. 6.
 vilde offerē G U D Offer; Bed
 saadant Offer vemmedis G U D.
 Honning af dend døde Løve kuns-
 de Samson vel tage med For-
 nonelse; Mens Offer aff de dø-
 de Syndere i Synden vilde G U D
 ey have: Derfor vidner Sa-
 lomon / de U. gudeligis Offer er
 H Er.

Prov. 15. **H**Erren en Vederstyggelighed:
 Ved de Offeringer syndede og de
 U-gudelige meere end de forso-
 nede deris Synder hos **G U D**;
HErren opskriver det saa høyt/
 at hand udbryder og siger: Hvo/
 som slagter en Ox / (at for-
 staa at offre uden Troen og Pæ-
 nitentse /) hand er ligesom dend/
 der ihjel slaar en Mand / hvo som
 offerer et Faar / hand er ligesom
 den / der slaar Halsen sonder paa
 en Hund / hvo som bærer Mad
 Offer frem / hand er ligesom den/
 der offerer Svineblod / hvo som
 tæncker paa Røgelse / hand er
 ligesom dend / der velsigner Uræt:
Ef. 66. **G**Ud var ick alleeniste keed ved
 saadan Syndigt Offer / mens
 havde og forbudet det at offeris;
 Bærer ick meere Mad. Offer
 saa forgievts / siger hand: Rø-
 gelse er mig en Vederstyggelig-
Ef. 1. **G**Ud kunde og der ved lit
 æris / at de toge af hans eget og
 offer.

offrede hannem / naar de icke til-
 lige offrede sig til ham i Troen
 og en sand Pœnitentze ; Hvad
 var det andet ? End at tage af
 en Mands Pung og betale han-
 nem med sit eget / og holde til-
 bage det / som hand mest fordrede.
 Dren / Fæ og Faar horte Gud
 til / med det vilde Jøderne beta-
 le Gud ; Mens de vilde icke un-
 de Gud det / hand helst fordrede /
 som var deris Hierter i Troen
 og een sand Pœnitentze at opof-
 re ; Derfor taler HERren saa-
 ledis ved dend Kongelige Pro-
 phete David til Israael : Jeg
 vil icke tage Ore af dit Huus /
 ey heller Bucke aff din Stald ;
 Thi alle Dyrene i Skoven høre
 mig til og Fæet paa Biergene i
 tusinde tal / jeg kiender alle Fug-
 lene paa Biergene / og allehaan-
 de Dyr paa Marken ere for mig.
 Om jeg hungrede / da vilde jeg
 icke siige dig der af ; Thi Jor-
 den

- den er min og aldt det / som
 der i / mæen du / at jeg vil opæd
 Dre: Riød / eller dricke Buck
 Blod? Offre GUD Tack og de
 Pf. 50. Høieste dine Løffter. I de
 gudeligis Vantrois Offer haf
 GUD derfor ingen Behag i de
 Gamle Testamente; Mens i
 Troendis Offer ansaae hand
 Naade: Derts Offer og Bræn
 Offer skulle være mig behagel
 Es. 56. ge paa mit Altare / siger hand
 Derfor saa G U D i Naade t
 Abels Offer / der offrede i Tr
 Gen. 4. en. Der er heller ingen Tr
 paa / David jo har offret GU
 Offer til eet Tacknemmelighed
 Tegen for hans naadige G
 ders Forladelse; Mens her mo
 te nogen sige / David bekiend
 jo / GUD hadde ick lyst til Offer
 hellers vilde hand gifvet G U
 Offer / der af sluttis / David of
 fret GUD intet Offer. Mens he
 til kand svaris: Paa den Ma
 de

de / som de Vantrøis Offer var
 Blud mishageligt / offret David
 ick til Blud / mens som en Tro-
 ende og Bødfærdige Syndere /
 hvis Offer var Blud behageligt
 i det Gamle Testamente / kand
 vi ick stort disputere / David jo
 vel offret efter G U D S Lov:
 Mens de Offeringer efter det
 Gamle Testaments Lov ere nu
 afstafede i det Ny Testamente;
 Thi som Skyggen viger for Læ-
 gemet / saa maatte dette Skyg-
 geverck / der forbilledede Chri-
 stum / vige og holde op / der
 Christus self kom / og lod sig of-
 fre for all Verdens Synder / og
 nu gioris ingen saadanne Gam-
 le Testaments Offeringer behof;
 Derfor lærer Paulus om Chri-
 sto: Vi ere helligede / som skee-
 de eengang for medelst J E S U
 Christi Legems Offer; Thi med
 eet Offer fuldkommede hand til
 ewig Tid dem / som blive salige /
 og

og hvor Synderis Forladelse
 er / der giøris icke meere Offer
 Ebr. 10. behof for Synden: **JESU**
Christi Offer / som stæede ved
 hans Legeme paa Kaarset / er
 gyldig nock / saa at vi altid i
 Troen kand see til det / naar vi
 synde / og der ved finde Forladelse:
 Ved det Offer haver **GUD**
 givet en General Pardon for alle
 le Syndere / naar de kun i Tro
 en tilegner sig dette Offer. **J**
Havet hafver været Vand nock
 for de første Mennister / i Haf
 vet bliffver og Vand nock til de
 sidste Mennister. Christi Lidelse
 har været nock for de første Menn
 nister / bliver og nock for de sidste
 Mennister til Salighed; **E**hi
 vi / som nu lever / troer og at
 blive salige ved vor **HERRE JESU**
 Act. 15. **C**hristi Naade ligesom
 vore Fædre. Mens her maatte
 nogen sige; Ere da alle Offerin
 ger ophæfvede i det Nye Testa
 ment

mente: Ney ingenlunde/ vi bør
 daglig opoffre GUD os self/ som
 et behageligt Offer/ efter Pauli
 Ord: Jeg formaner Eder ved
 Guds Barmhiertighed/ at I gi-
 ve Eders Legemer til eet Offer /
 som er levende / helligt og GUD
 velbehageligt / hvilcket skal være
 Eders fornuftige GudsTieniste. Rom. 12.
 I dend Meening er det / David
 og fremdeelis siger

Vers. 19.

En Angersfuld Aand
 er det det Offer/ som
 GUD behager; GUD
 forsmaar icke et Sor-
 ge = fuldt Hierte.

I det Gamle Testamente var
 Guds Lov/ at ingen Præst/
 som hafde noget Meen paa
 sit Legeme/ være sig blind/ lam/
 van-

vanskabt paa Næse eller andet
 Ledemod / Krog, Krogget eller
 Skabbet / motte gaa frem og offer
 Lev. 21. GUD noget Offer. I det Ny Te
 stamente haver GUD gjort os alle
 Apoc. 1. til Aandelige Bræster; Alle bør
 vi opoffre os selv og voris Hierte
 til GUD: Mange haver vel Lyd
 og Bræct paa Legemez Begne
 det hindrer dog ick i det Ny Te
 stamente / de jo kand opoffre GUD
 deris Hierte / dog maa dette ta
 gis i agt / at vi i Troen offret
 det GUD er behageligt / nemlig
 en Angerfuld Aand / og Sor
 rig-suldt Hierte / som David
 her raader. Her ved forstaais en
 Synderis Anger givne Siæl og
 Beengstede Hierte / som i Troen
 henflyer til Guds Barmhiertig
 hed / naar hand i en sand alvorlig
 Pœnitente ombvender sig til sig
 GUD. En ret Pœnitente gior en
 Menniske anger givne og Hierte
 Gorge-suldt. Naar Træet op
 ryckie

vndet ryckis af Jorden/ brydis og beves
 eller gis den ganske Jord/ hvor Træes
 offer Rødder haffver været fæstede.
 y Te Naar Synden skal udryddis af
 s alle Hiertet/ brydis ligesom det gan-
 e bør ske Hierte af Sorrig og Bedrø-
 nierte velse. Naar Splinten og Pilen
 lyde uddragis/ forarsager det Bæ-
 gne/ og Smerte til Marf og Been/
 y Te til Siæl og Legeme; Naar syn-
 GUD den skal uddrivis i alvorlig Bæ-
 te ta nitentke/ bliver Siælen af smer-
 offer te og Lovens Trusel Angerfuld.
 mlig Saadan Angerfuld Aand og
 Sor Gorge = fuldt Hierte kand vi
 David opoffre GUD/ som behageligt Of-
 is en fer/ det tager GUD imod som den
 el og beste præsent. Der er intet Dieve-
 troen len meere søger at vinde og ind-
 rtig tage hos Menniskerne end Hier-
 orlig tet/ og i det fald er sou: en listig
 l sin Fiende/ der søger altid at bemæc-
 or et tige sig Hoved. Fæstningen i Lan-
 ertet det/ saa haffver hand det gandske
 t op Land under sin Magt/ hand søger
 yckis Hier.

- Hiertet som det forneminste
 Lem hos Mennisket / og da vindet
 hand der ved det gandske Men-
 niske med alle Lemmer til sin Tie-
 niste ; For det at vinde strider
 hand langt heftigere end Davids
 Strids : Folck for at vinde Sta-
 den Rabba, og er som Skytterne
 der skøde fast paa Saul med de
 2. Sam. II. ris Buer ; Saa skyder hand paa
 I. Sam. 31. eet Menniske uden afladelse med
 hans Fristellers og syndige Til-
 Ephes. 6. lockellers gloende Pile / at hand
 kand vinde Senr / beholde Hiertet :
 Mens en Christen forfægter
 sig og sit Hierte til Yderste ; som
 Guds Aand er Comendant paa
 I. Cor. 3. denne Skanse / vil hand ey som
 en ret Guds og JESU Strids-
 Mand lade Modet falde / men
 2. Tim. 2. stride til det Yderste rettelig / at
 hand kand kronis / og saaledis be-
 holde Hiertet til Guds Ære og
 Tieniste alleene / som self raaber
 Prov. 23. Min Son gif mig dit Hierte.
 Gud

Gud bør alleene Herte/ som har
 ver skabt Hiertet/ og forlanger
 Hiertet; Om Dievelen end skri-
 ker mange Bud efter voris Hier-
 ter/ som Israels Konge efter Pro-
 pheten fordum/ maa vi dog icke 2. Reg. 11.
 lade os overtale som Propheten/
 mens lade G U D alleene behol-
 de Hiertet/ og opoffre ham det
 Corrig. fulde Herte i een sand
 Boenitense. Efter det Gamble
 Testamentis Lov skulle Qvinder-
 ne paa deris Kenselsis Dag offre
 i Tempelen et par Turtel. Duer: Luc. 2.
 Det Corrig. fulde Herte/ som
 en suckende og skrigende Turtel-
 Due/ er det behageligste Offer
 for Gud. Det er enhver Chri-
 stens Trøst: Een Angerfuld
 Aand er det Offer/ som Gud
 behager/ G U D forsmaar icke
 et Corrig. fuldt Herte; Reg-
 ter voris Fattigdom os at opoffre
 store og dyrebare Gaver til Guds
 P 2. Cor.

Vere/ kand vi dog altid/ enten vi
 ere Fattige eller Rige/ opoffre
 GUD det behageligste / nemlig
 een Angerfuld Aand og Sor-
 ge-fuldt Hierte; Den Brude-
 stat vil voris Sicelis Brudgom
 IESUS og være fornøyd med
 vi tilfører ham / uaar vi ved De-
 den forflyttis til hannem i den
 Himmelske Brude-Sal. De
 er en bekendt Historie / at den
 Guds Mand Lutherus Fordum
 besøgte en Svag og med Døden
 stridende student til Bittenberg
 og iblant andet og gjorde den
 spørsmaal til Patienten: Naar
 du nu ved Døden bortkaldis/
 forflyttis til GUD / hvad vil
 da fore med dig/hvor ved du kand
 blive angennem og behagelig for
 Guds Dyne? Patienten svar-
 de: Cor contritum & conspersum
 preciosò sangvine Christi, det er
 et sønderknuset Hierte/besprenget
 med IESU dyrebare Blod.

svart

Bierg / og i Davids Tider
 Arken og Tabernakulen der
 sat / thi det er at agte / at M
 Bierg i Jerusalem / hvor
 plen egentlig at tale var byg
 blef og kaldet Zions Bierg /
 begge Bierge Moria og Zion
 hos hverandre inden Jerusale
 Mure (6). David som en K
 gjør da Bøn til Gud / hand
 te Gud for Kongernis Kong
 Apoc: 19. Herrernis Herre / hand som
 Jordiske Konge ydmyger sig
 for for dend Himmelske Kong
 Bonnen. Stort var vel Dav
 Rige / hans Regiering str
 sig over alle Israels Lande. S
 re er Guds Regiering / som
 gierer over Himmelen / Jor
 og Habet / hand supplicerer de
 til dend Almægtige Gud og
 ge. I hvad Stand eet Men
 lever / haver hand behof at
 til Gud om Naade og Hielp.

(6) Confer: Moses & Aron G
 vini pag: 140.

rusalem's Tempel vare femten
 apper og Trin over hveran-
 / hvor paa Leviterne stode og
 sicerede de femten Davids
 almer / som følger nest effter
 119. Psalme / som de lærde
 der beskriver det (7) / hvorfor
 og same Psalmer ere kaldede
 Davids Sange paa Trapperne.
 der ved blef ligesom afbildet /
 om et Menneske er opstiget paa
 høyere Vrens Trappe ofver
 Bre i Verden / ere dog de i den
 beste Vre. Stand skyldige til
 paakalde GUD saa vel som de
 gste Stands Personer. For
 seph i Drømmen bøiede sig ey
 ene de elleve Stierner / mens
 og Solen og Maanen ; For
 id i Bønnen maa bøye deris
 æ ick alleene de / som haver
 iernes glantz af Vre og Vær-
 hed i Verden / mens og de /
 skine i Herlighed for andris
 P 3 Dyne

Gen. 37.

7) In Templo Hierosolymitano
 atrium Virorum & foeminarum

ne som Solen og Maanen.
 lærer Paulus sigende: I
 Nafn skal alle Knæ bøye sig
 ris / som ere i Himmelen /
 Jorden og under Jorden / og
 Tunger skal bekiende / I Jesu
 en Herre til Gud Faders
 Efter Davids Exempel / som
 der got for Zion / dend gam
 Guds Meenighed / bør vi og
 de til Gud for alle Mennisker
 fornemmelig for Ofrigheden
 alle Christne Mennisker /
 Apostelens Formaning :
 formaner for alle Ting / at vi
 gior Bøn / Formaning / Si
 delse og Tacksigelse for alle
 nisker / for Konger og for al
 righed : Forældre bør bed

1. Tim. 2.

scala fuit quindecim graduum
 quilibet gradibus Levitæ quinc
 illos Psalmos, qui immediatè ex
 unt Psalmum 119, singulos Psal
 in singulis gradibus modulabat
 unde isti Psalmi dicuntur Gra
 les; lege Godvinum pag. 149

for Børnene: Job offrede hver
 Dag Brændoffer til HERRen ef-
 ter hans Børns Tal; Forældre Job. 1.
 bør daglig opoffre GUD deris
 Bønners Offer for deris Børn/
 og bede som Abraham for sin
 Søn Ismael: Ach! at Drengen
 Ismael motte leve for dig. Gen. 17.
 Børnene bør bede for Forældrene og
 dem/ som ere udi Forældris stæd/
 der ved forstaais og all Christen
 Ofrighed Geistlig og Verdslig.
 Vi bør bede for Guds Kircke og
 Meenighed / at dend maa vore
 og tiltage. Vi bør bede for alle
 Christne / saa vel de/ som ere fra-
 værende som nærværende: Den
 Romerske Pave Calixtus III. an-
 ordnede/ de skulle ringe hver Dag
 Klocken Tolf/ hvor ved de Christi-
 ne skulle mindis/ at bede got for
 andre Christne/ som stridede dag-
 lig mod Tyrcken (8): Dend sticck
 holder endnu ved / og skal være

B 4

06

(8). Vide Syntagma historiarum
 Eccles. Johannis Micrælii pag. 552.

os en Baamindelse daglig at an-
 raabe Gud for de Christne/ som
 ere i andre Lande/ og enten sucke
 under Tyrkens Nag/ eller og for-
 folgis for den saude Religion og
 Jesu Nafns Bektendelse. Vi
 bør og bede for alle slags Men-
 sker/ enten de ere onde eller gode.
 Det var en sinck Skick/ fordi
 brugelig hos Joderne/ at de paa
 Tabernackulens Høytid offrede
 70. Offer efter de 70. Nationers
 Tal/ de holdt at være udi Ber-
 den (9); Saa bør vi og at op-
 offre voris Bonners Offer for
 alle Nationer og alle slags Folck
 i Berden/ som de alle ere voris
 Næste. For de Onde maa vi be-
 de/ de kunde ombendis/ og komme
 til Sandheds Bekjendelse; For
 de Gode/ at de maatte blive ved
 det salige Ords udtrygte Form/
 som de haver hort; Saa beder vi
 ret.

1. Tim. 2.

2. Tim. 1.

(9) Hunc ritum in usu fuisse apud Judæos legimus apud Godvium pag. 271.

rettelig med David: Gjør vel
 mod Zion efter din Naade.
 Af Naade icke efter Fortieniste
 giver GUD aldt Got. En u-nyt-
 tig Tjeneris Løn bliver kun liden/
 om efter Rættens skal mod hånem
 procederes: Vi ere alle u-nyttige
 Tjenerer i Guds Tjeneste; Efter
 Rættens fortjene vi icke den mind-
 ste Guds Gavis Smule; Mens
 af Naade velsigner GUD os baa-
 de udi det timelige og ævige: Af
 Naade velsigner GUD voris Byer
 og Stæder / at de opbyggis og
 bliver faste / som David her beder:
 Byg Murene i Jerusalem.
 Endeel Lærde holder fore / disse
 tvende sidste Vers skulle være en
 Spaadom om Israels Tilbage-
 komst fra det Babyloniske Fæng-
 sel / da Murene og Templet i Jeru-
 salem paa ny bleve opbygde;
 Mens det er at agte / Jerusalem i
 Davids tid var vel bygget / mens
 icke fuldkommelig opbygget / som
 siden skeede udi Salomons Tid /

Luc. 17.

Da Templen blef bygget / alting
 ret sat udi sin Skick i den hellige
 Stad (10); Derfor beder David
 Murene i Jerusalem maatte op-
 byggis. Ved Jerusalem / som
 Hovetstaden / siunis David og at
 at forstaa det gandske Rige / at
 HERRen vilde self veere Muur
 og Verie om det. Det var vel
 got / Jerusalems Mure vare høye
 og stærcke opbyggede / mens kun-
 de lit hielse / uden HERRen self
 var beste Muur til Bestiermelse.
 Det gick vel til i Jerusalem / og
 Fienden maatte vige / naar HER-
 ren var een gloendis Muur der
 omkring : Det er forgievis at
 bygge / uden HERRen regierer
 Bygningen og Bygningsmæ-
 denis Hænder ; Thi hellers faar
 Bygningen ligesaa liden frem-
 gang som Babylons Bygning
 der kom forvirring i Bygningen
 og blant Byg-Mesterne. Det er
 daarligt at stole paa faste opbyg-
 gede

gede Volde og Mure / thi de hiel-
 per ickē mod Fiendens Anløb /
 naar HERRen en self er tilstæde /
 og bestiermer Staden: Jericko
 stærcke Mure faldt om Staden /
 og da var Staden uden Beskier-
 melse / fordi dend var uden GUD: *Josv. 6.*
 De Indbyggere / som forlode sig
 paa deris faste Volde og Mure
 uden GUD / maa anseis som de /
 der stoler paa Jisens Bestandig-
 hed en agtende / hvad skrøbelig
 Fundament det er / som snart for-
 gaar. Ofteste bestiammis og
 ofverbindis de / som forlader sig
 paa deris faste Stæder og Be-
 fæstninger / derfor er HERR-
 RENS Ord til dem / som bode i
 Moabiternis faste Stæder / for-
 di du forlodst dig paa din Byg-
 ning / og paa Liggendefœ / da skal
 du blibe vunden: Faste Muure *Jer. 48.*
 lader GUD nedbryde / naar Men-
 niskene forlade sig meere paa
 Muren end GUD: Du river alle
 hans Mure ned / og lader hans
 faste

Ps. 89.

faste Stæder sønder brydis / siger
 David: Det kand icke hielpes / om
 et Land og Rige var aldeels om-
 ringet og indhegnet med en sterk
 Muur / som vi læser / der var en
 Muur om det Chinesiske Rige 400
 tyske Mile i lengden / der ved at
 indeholde de Tartarer / er H. E. R.
 R. E. N. icke self tilstæde som beste
 Muur og Bærn / kand Landet og
 Riget læt indtagis og vindis /
 som de Tartarer kom over Mu-
 rene / og vandt det Chinesiske Ri-
 ge (II): Vil vi derfor blive be-
 skærmede med Bolde og Mure /
 maa vi bede til GUD med David /
 hand self vil bygge Mure om os /
 paa det vi altid derfor kand offere
 GUD Tacknemmeligheds Of-
 fer / som David frem-
 deelis siger

Vers.

(II) Vide Introductionem Geo-
 graph. Phil. Cluveri libr. 5. pag. 462.

Vers 21.

Da skulle Ketsfærdig-
heds Offer behage
dig / Brændoffer og
heele Offer / da skal
mand offre Dren paa
dit Altare.

Det er got / naar mand veed
at erkiende Guds Belgier-
ninger med Tacknemme-
lighed. David vilde / Gud skulle
gøre vel mod dend gandske Mee-
nighed og særdeelis Jerusalems
Stad / hand vilde og / Gud skulle
derfor hafve sit Offer og Ære;
Anden Profit og Rente begiæ-
rer hand ick for sine Gaver og
Belgierninger end noget / som
land være til hans Ære. Ab-
solon oprenste een Ære-Stotte
til hans Rafns Ihukommelse /
og

og dend kaldtis Absolons Haand: Menniskene ere satte i Verden som GUDS Ære: Støtter/ de bør prise og berømme GUDS Haand/ som gjør vel mod dem/ de viser og deris Mesteris Konst. Verck/ som haver skabt dem og sæt dem udi Verden. Lof og Tacksigelse er det rette Offer/ GUD forlanger: David opregner mange slags Offer/ som skulle behage GUD paa hans Aelte. I det Gamle Testamente hadde GUD paabudet adskillige Offer/ som skulle offris til hans Ære og en Forbildelse for Christo/ som og er offrit GUD til Offer for all Verdens Synder og

Eph. 5.

en sød Lugt. I dend Meening/ som de adskillige Offeringer vare til GUDS Ære/ maa vi gjøre os dend Betænkning der over/ at som een/ der skal betale een stor Summa Penge/ betaler det ick alt udi een slags Mynt/

noget udi stor / andet udi smaa
 Mynt / saa vare Israels Folk
 GUD mange Offeringer skyldi-
 ge / noget ydet de i at offere
 smaa / noget i store Creatu-
 rer / alt var det GUD behage-
 ligt / som GUD hafde befalet det.
 I det Nye Testamente offerer vi
 GUD icke saadaane Offer / Brænd-
 Offer og Dren paa hans Altare /
 Dog bør vi altid opoffre GUD
 voris Læbers Dren ; Hof. 14.
 offere GUD heele Offer / i det vi
 opoffrer os gandske med Siel
 og Legeme til GUD ; Det Offer
 behager GUD. Vi ere alle Præ-
 ster / GUD haver giort os alle til
 Aandelige Præster ; Apor. 1.
 Der ere Guds Tempel ; 1. Cor. 3.
 Vi kand
 derfor altid offere GUD det Of-
 fer / hand begiærer / nemlig os
 self / Lob og Tacksigelse. GUD
 gifve alle Christne sin Naad og
 Naade saaledis at offere GUD
 Lob

Lov og Tact her paa Jorden
 vi alle maa blive i derts Tact
 som skal love og prise GUD
 i Himmelen uden
 & N D E.

Lyoe: 7.

